

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smołki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Nr 1-2/2010 (Rocznik LIV)

Opole 2010

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Agnieszka Hałubiec
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska

Korekta:

Piotr Myszkowski

ISSN 1427-8936

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smolki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18-20
tel. red. 077/453-64-74
e-mail: wbp-opole@wbp.opole.pl

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 140 egz.

Spis treści

<i>Katarzyna Ostrowska-Palyga</i> Kronika działalności bibliotek publicznych w woj. opolskim w 2009 r.	5
<i>Sabina Hoffman</i> Stroje dawniej i dziś, czyli modne ferie w bibliotece	27
<i>Sylwia Żelezik</i> Czytające przedszkolaki w Kędzierzynie-Koźlu – realizacja projektu „Przyjaciel przyrody i książek 2009”	29
<i>Joanna Kanin</i> Filia biblioteki w Nysie po remoncie	31
<i>Piotr Myszkowski</i> Opolska Biblioteka Cyfrowa jako element globalnej sieci zasobów cyfrowych	33
<i>Jolanta Górniak</i> Biblioteka głubczycka w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej	54
<i>Monika Macioszek</i> Gminna Biblioteka Publiczna w Popielowie	55
<i>Katarzyna Ostrowska-Palyga</i> Wolontariat w bibliotece – prawne uregulowania	56
<i>Anna Śliwińska, Tomasz Poluszyński</i> Punkt Informacji Prawnej w WBP w Opolu	59
<i>Anna Śliwińska</i> Współpraca Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z bibliotekami zagranicznymi w 2009 r.	61
<i>Mirosława Wąsowicz</i> Rodzina zastępcza	65
<i>Ewa Ledwoń</i> ABC gmin powiatu opolskiego	68
<i>Hanna Jamry</i> NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM propozycje do księgozbioru podręcznego	77
ZAPIS CZATU z Elżbietą Dzikowską	80

*Katarzyna Ostrowska-Pałyga
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
WBP w Opolu*

KRONIKA DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEK PUBLICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM W 2009 R.

I. Podstawowe dane liczbowe

31 grudnia 2009 r. w województwie opolskim działało 318 bibliotek publicznych i ich filii. W bibliotekach zarejestrowano **158 558** czytelników tj. o **349** więcej niż w 2008 r. Czytelnicy wypożyczyli na zewnątrz **3 226 151** wol. tj. o **72 297** więcej niż w 2008 r.

II. Współpraca międzynarodowa WBP w Opolu

W dniach 24-26 marca 2009 r. delegacja bibliotekarzy z WBP w Opolu przebywała z wizytą w Środkowoczeskiej Bibliotece Naukowej w Kladnie.

4-8 maja delegacja bibliotekarzy WBP przebywała z wizytą w Obwodowej Publicznej Bibliotece Naukowej w Iwano-Frankiwsku.

24-30 sierpnia bibliotekarze z WBP przebywali z wizytą w Białgorodzkiej Publicznej Bibliotece Naukowej w Białgorodzie.

7-11 października delegacja bibliotekarzy WBP przebywała z wizytą w Landesbibliothekszentrum Rheinland-Pfalz w Koblencji.

13-14 października delegacja bibliotekarzy WBP przebywała z wizytą w Bibliotece Naukowej w Ołomuńcu.

W dniach 14-18 września gośćmi WBP byli bibliotekarze z Państwowej Biblio-

teki Naukowej w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja). W skład delegacji wchodził: dyrektor biblioteki dr Olga Laukova i pracownicy – Terezia Durdiakova i Vladimir Makovicky.

W dniach 8-11 października w WBP w Opolu gościła delegacja z Obwodu Iwano-Frankiwskiego, w skład której wchodził: Władimir Fedorak – Dyrektor Departamentu Kultury i Turystyki Obwodowej Administracji Państwowej, dyrektorzy teatru dramatycznego i teatru lalki oraz przedstawiciele Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej – dyrektor Lyudmyla Babiy i kierownik Działu Gromadzenia i Opracowania, Mariia Semen.

III. Konferencje i narady

16 kwietnia 2009 r. Konferencja dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych woj. opolskiego, poświęcona omówieniu wyników działalności bibliotek w 2008 r. oraz aktualnym problemom bibliotek publicznych. Gościem konferencji był dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, oraz Jacek Królkowski, specjalista ds. szkoleń i wsparcia systemu bibliotecznego Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

29 września 2009 r. Konferencja dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych woj. opolskiego, poświęcona omówieniu wyników działalności bibliotek w pierwszym półroczu 2009 roku. Gościem konferencji był Jan Feussete, dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu, oraz Tomasz Ciciślik z Instytutu Książki.

IV. Szkolenia

W 2009 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smolki zorganizowała

szereg szkoleń dla bibliotekarzy bibliotek publicznych woj. opolskiego, m.in.

- cykl szkoleń komputerowych Power Point i systemu bibliotecznego Mateusz,
- szkolenie poświęcone programowi bibliotecznemu Mak +,

- szkolenie poświęcone pracy z czytelnikiem specjalnym „Książka w życiu osób niepełnosprawnych”,

- szkolenie dotyczące literatury „Literatura faktu – reportaż”,

- szkolenie poświęcone aranżacji wnętrza biblioteki „Aranżacja wnętrza małej biblioteki w zakresie funkcjonalności i estetyki”,

- szkolenie poświęcone Programowi Rozwoju Bibliotek,

- szkolenie poruszające problematykę wolontariatu w bibliotekach „Wolontariat w bibliotece – aspekty prawne”,

- szkolenie poświęcone tradycjom bożonarodzeniowym w regionie „Tradycyjne zwyczaje bożonarodzeniowe na Opolszczyźnie”,

- kurs dla pracowników nowo zatrudnionych w bibliotekach publicznych,

Odbyły się również wykłady dla moderatorów DKK poświęcone literaturze faktu i literaturze brytyjskiej.

V. Wystawy objazdowe

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu zorganizowała trzy wystawy objazdowe:

Pisarz w Karykaturze – wystawa ukazująca postaci pisarzy w karykaturze Eryka Lipińskiego, eksponowana była w bibliotekach powiatu opolskiego ziemskiego m. in. w Prószkowie, Dąbrowie.

Sławni opolanie – wystawa prezentująca sylwetki wybranych osób pochodzących z Opolszczyzny i związanych z ziemią opolską, eksponowana w Ozimku, Niemodlinie i Dobrzemiu Wielkim.

To co najcenniejsze. Biblia w zbiorach WBP w Opolu eksponowana m.in. w Kluczborku, Ozimku, Popielowie, Pakosławicach, Paczkowie, Niemodlinie, Lewinic Brzeskim i Oleśnic.

Anatomia zbrodni literackiej – eksponowana w Gogolinie, Grodkowie i Gorzowie Śląskim.

VI. Spotkania autorskie

W 2009 r. WBP w Opolu zorganizowała 109 spotkań autorskich w tym 30 w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki.

VII. Dyskusyjne Kluby Książki

W roku 2009 w bibliotekach publicznych województwa opolskiego działało 30 Dyskusyjnych Klubów Książki w tym 4 dla dzieci i młodzieży. Odbyło się łącznie 210 spotkań klubowych. Do najczęściej czytanych książek w klubach należą: Moniki Szwai *Zatoka trujących jabłuszek*, Izabeli Sowy *Ścianka działowa*, Małgorzaty Kalicińskiej *Miłość nad rozlewiskiem*, Marty Fox *Kaska Podrywaczka*, Andrzeja Stasiuka *Fado*, Ryszarda Kapuścińskiego *Dalem głos ubogim*, Wojciecha Kuczoka *Senność*. W ramach Dyskusyjnych Klubów Książki odbyło się 30 spotkań autorskich, m.in. z Jakubem Ćwiekiem, Małgorzatą Budzyńską, Martą Fox, Barbarą Kosmowską, Małgorzatą Szejnert, Małgorzatą Kalicińską, Sylwią Hutnik i Markiem Krajewskim.

W Bibliotece Austriackiej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z początkiem 2009 roku został powołany do życia pierwszy niemieckojęzyczny Dyskusyjny Klub Książki w Polsce. W ciągu 2009 roku zorganizowane zostało 9 spotkań. Omawianymi książkami były: *Małże na kolację* Birgit Vanderbeke, *Lekcje Pana Kuki* Radka Knappa, reportaże

Martina Pollacka *Dlaczego rozstrzelali Stanisławów*, *Widma w mieście Breslau*
Marka Krajewskiego, *Rachuba świata*
Daniela Kehlmanna oraz *Viva Polonia*
Steffena Möllera.

W listopadzie w ramach działalności klubu odbyło się spotkanie autorskie z Markiem Krajewskim. Działalność klubu jest organizowana z uwzględnieniem oferty kulturalnej Biblioteki Austriackiej.

VIII. Program Rozwoju Bibliotek

W 2009 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu przystąpiła do realizacji Programu Rozwoju Bibliotek. Program ten jest częścią inicjatywy *Global Libraries* prowadzonej w ramach Światowego Programu Rozwoju Fundacji Billa i Melindy Gates. W Polsce realizowany jest przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, potrwa do roku 2013, a na jego realizację zaplanowano środki w wysokości 28 milionów dolarów. Fundusze przeznaczone są na wsparcie szkoleniowe kadry bibliotecznej, przeprowadzone będą warsztaty planowania pracy biblioteki, szkolenia specjalistyczne i informatyczne, wsparcie teleinformatyczne, bibliotek w ramach którego dostarczony będzie nowoczesny sprzęt komputerowy i oprogramowanie oraz urządzenia wielofunkcyjne.

W województwie opolskim uprawnionych do udziału w Programie Rozwoju Bibliotek było 68 gmin. Wniosek złożyło 17 bibliotek tj. 25% uprawnionych. Na liście finalistów znalazły się wszystkie biblioteki aplikujące, uzyskując największą średnią punktów w Polsce. Poziom opracowanych aplikacji był bardzo wysoki. Do Programu zgłosiły się 4 Partnerstwa. Są to biblioteki: w Nysie, Glucholazach, Tarnowie Opolskim i Grodkowie jako

Wiodące oraz biblioteki w Pakosławicach, Paczkowie, Otmuchowie, Zawadzkiem, Korfantowie, Strzelcach Opolskich, Gogolinie, Jemielnicy, Popielowie, Lubszy, Olszance i Ozimku jako Partnerskie.

Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim wraz ze swoimi filiami przystąpiła do Programu jako biblioteka partnerska biblioteki wiodącej z woj. dolnośląskiego.

IX. Program Biblioteka+

W 2009 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu podpisała trójstronne porozumienie pomiędzy Instytutem Książki i Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na realizację Programu Biblioteka+ w woj. opolskim.

Program Biblioteka+ jest wieloletnim programem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem Programu jest stworzenie jednolitego, ogólnopolskiego, centralnego systemu komputerowego MAK+, internetyzacja bibliotek, szkolenie bibliotekarzy w zakresie nowych kompetencji, uruchomienie programu finansowego wsparcia modernizacji i rozbudowy bibliotek gminnych.

Głównymi beneficjentami programu są gminne biblioteki publiczne, ze szczególnym uwzględnieniem bibliotek z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich oraz małych gmin.

X. Jubileusze pracowników bibliotek

20 lat pracy

Barbara Górnik

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

Teresa Gustof

MiGBP w Nysie F. Wierzbicice

Danuta Kapik

MiGBP w Nysie F. Goświnowice

Lucyna Kłosowska

MBP w Kędzierzynie-Koźlu
Malgorzata Kusncrz
MBP w Kędzierzynie-Koźlu
Violetta Łabędzka
MiGBP w Kluczborku
Agata Niziolek
BP w Głucholazach
Monika Wójcik-Bednarz
WBP w Opolu

25 lat pracy
Teresa Banik
MiGBP w Lewinie Brzeskim F. Strzel-
niki
Anna Bogucka
MiGBP w Grodkowie
Robert Dudck
WBP w Opolu
Jolanta Głowacka
MBP w Opolu
Gabriela Hainsz
GBP Strzeleczy Filia w Dobrej
Stanisława Janczara
BP w Paczkowie
Elżbieta Kobienia
WBP w Opolu
Tamara Kobyłańska
MGBP w Korfantowie
Krzysztof Koss
WBP w Opolu
Mariola Król
GBP w Gogolinie
Maria Kwiatkowska
MiGBP w Prudniku
Angela Liebe
MiGBP w Ozimku F. Dylaki
Katarzyna Oćwieja-Grądział
MBP w Brzegu
Sylwia Osiej
WBP w Opolu
Danuta Pasternak
MBP w Opolu
Wiesława Piechaczek
MiGBP w Ozimku

Grzegorz Polaczek
WBP w Opolu
Adelajda Przywara
MiGBP Kluczborku F. Kujakowice
Elżbieta Sierżęga
BP w Lubszy F. Mąkoszyce
Irena Sobota
WBP w Opolu
Brygida Sowa
WBP w Opolu
Bernadeta Staś
GBP w Turawie F. Ligota Turawska
Mariola Urbaniak
MBP w Opolu
Iwona Zubkiewicz
MBP w Brzegu
Dorota Zwior
GBP w Walcach F. Stradunia

30 lat pracy
Grażyna Brudnik
MBP w Opolu
Halina Buczek
GBP w Pogorzeli F. Krzyżowice
Ludwika Chojnacka
MiGBP w Lewinie Brzeskim F. Łosiów
Teresa Dubaj
BP w Głucholazach
Maria Dzieńska
MiGBP w Prudniku
Krystyna Gackowska
GBP w Pogorzeli F. Czeska Wieś
Krystyna Gatner
MBP w Kędzierzynie-Koźlu
Jolanta Górak
MiGBP w Głubczycach
Urszula Grzegorzcyk
BP w Głucholazach F. Gieralcice
Helga Janikula
MBP w Opolu
Urszula Kcler
MiGBP w Gorzowie Śl.
Irena Koj
MGBP w Dobrodziceniu

Maria Kokot
GBP Dobrzeń Wielki
Renata Manieta
BP w Głogówku F. Błażejowie
Alicja Mierzyńska
MGBP w Białej
Beata Nikoleczuk
MGBP w Dobrodczeniu F. Myślińska
Urszula Nowak
MBP w Brzegu
Renata Panusch
GBP w Dąbrowie F. Chróscina
Elżbieta Partyka
MBP w Opolu
Małgorzata Sander
MBP w Opolu
Janina Skowron
GBP w Kamienniku
Kunegunda Sowa
GBP Popielów Filia Stare Siolkowice
Eryka Stańko
GBP w Turawie
Łucja Terka
BP w Otmuchowie F. Buków
Teresa Wiśniowska
WBP w Opolu

35 lat pracy
Anna Bednarz
MiGBP w Ozimku F. Grodziec
Maria Elżbieta Karabowicz
MBP w Brzegu
Teresa Keller
GBP w Jemielnicy F. Piętrówka
Ewa Krzeszowska
BP w Glucholazach F. Polski Świętów
Barbara Langner
GBP w Komprachcicach
Joanna Nowak
BP w Głogówku F. Biedzychowice
Sonia Piosck
MiGBP w Ozimku F. Szczedrzyk
Anna Sudol
MiGBP w Nysie F. Hajduki

40 lat pracy
Krystyna Dumkiewicz
MiGBP w Prudniku
Jadwiga Kośna
BP w Oleśnie F. Bodzanowice
Dorota Magot
MBP w Opolu
Janina Olczyk
GBP w Rudnikach Filia Dalachów
Danuta Żylska-Kobialko
WBP w Opolu

XI. Nagrody i wyróżnienia

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu Elżbieta Kampa otrzymała nagrodę Marszałka Województwa Opolskiego „Animator i Twórca Kultury 2009” uroczystość wręczenia nagród odbyła się Państwowej Szkole Muzycznej w Opolu.

Dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Niemodlinie Jadwiga Kutyla otrzymała Brązowy Krzyż Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, uroczystość wręczenia odbyła się 10 listopada 2009 r. w Filharmonii Opolskiej.

XII. Jubileusze bibliotek

60 lat działalności obchodziła Biblioteka Publiczna w Glucholazach, główne obchody odbyły się 20 maj 2009 r.

60 lat działalności obchodziła Gminna Biblioteka Publiczna w Pogorzeli, główne obchody odbyły się 6 maja 2009 r.

60 lat działalności obchodziła Gminna Biblioteka Publiczna w Zębolicach, główne obchody odbyły się 12 maja 2009 r.

60 lat działalności obchodziła Gminna Biblioteka Publiczna w Radłowie, główne obchody odbyły się 10 czerwca 2009 r.

60 lat działalności obchodziła Gminna Biblioteka Publiczna w Gogolinie, główne

obchody odbyły się 15 listopada 2009 r.
60 lat działalności obchodziła Gminna Biblioteka Publiczna w Lubszy, główne obchody odbyły się 18 grudnia 2009 r.

XIII. Emerytury

Dorota Magot
MBP w Opolu
Danuta Żyńska-Kobialko
WBP w Opolu

XIV. „Infrastruktura bibliotek” program grantowy MKiDN

W 2009 r. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosiło nowy program operacyjny „Infrastruktura bibliotek”. Celem programu było podniesienie standardu bibliotek publicznych poprzez modernizację lub stworzenie niezbędnej infrastruktury zapewniającej użytkownikom dogodne warunki korzystania z usług bibliotek.

Cztery opolskie biblioteki otrzymały dotację w ramach programu:

GBP w Pakosławicach – na remont pomieszczeń i zakup wyposażenia;

GBP w Tarnowie Opolskim – na modernizację budynku i zakup wyposażenia;

GBP w Popielowie – na zakup wyposażenia i modernizację biblioteki;

MiGBP w Nysie – na modernizację i zakup wyposażenia filii miejskiej.

W sumie opolskie biblioteki otrzymały dotację w kwocie 195 701 zł.

XV. Działalność promocyjna

Gminny Zespół Oświaty, Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Baborowie

czerwiec – spotkanie z Ewą Nowak

październik – spotkanie z Robertem Karwatem

grudzień – czytanie w bibliotece w ramach akcji Cała Polska Czyta Dzieciom.

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji. Biblioteka Publiczna w Bialej

kwiecień – spotkanie autorskie z Martą Fox

wrzesień – listopad – wystawa „65 rocznica Powstania Warszawskiego”

Miejska Biblioteka Publiczna w Brzegu

styczeń – Ferie w Oddziale dla Dzieci

lutym–kwiecień – szkolenie dla seniorów – Akcja Komputer + Internet w MBP w Brzegu – włączenie się brzeskiej biblioteki w ogólnopolskie działania związane z popularyzacją komputera wśród ludzi powyżej 50. roku życia.

maj – Tydzień Bibliotek, a w jego ramach:

– spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską

– recytacja i aranżacja muzyczne Mariana Kosińskiego „Spowiedź Jacka Soplity”

– zajęcia dla dzieci „Kredą malować”

– spotkanie autorskie z Józefem Chmiąkiem i Lidią Surowiec „Brzeg w poczci”

– konkursy i zabawy plastyczne „Wiosenne malowanki, rysowanki”

– spotkanie dla dzieci „Franklin i sąsiedzi”

– kiermasz książek

październik – spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem

październik – PIT 09” czyli Prozatorska Inspekcja Terenowa, a w jego ramach:

– warsztaty z prozy dla młodzieży w każdym wieku poprowadzone przez Mariusza Sieniewicza

– spotkanie autorskie z Martą Syrwid
– spotkanie autorskie Maciejem Parowskiem
październik – spotkanie autorskie z genetykiem Ewą Bartnik
listopad – spotkanie autorskie z Jackiem Dehnelem
grudzień – spotkania z dziećmi i młodzieżą „Polubić lektury”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Chrzastowicach

styczeń–luty – ferie w bibliotece
luty – pokaz multimedialny dotyczący Kopalni w Wieliczce „Solilandia”
kwiecień – konkursy kroszonkarskie
maj – wystawa „Miś Paddington”
lipiec – wystawa „Polskie Góry”
lipiec – „Spacerkiem do biblioteki”, wizyta przedszkolaków w bibliotece
wrzesień – wystawa i pogadanka „Wrzesień 1939”
październik – wystawa najnowszych technologii „Amazon Kindle” (przenośne urządzenie do odtwarzania książki elektronicznej)
listopad – zajęcia plastyczne w bibliotece
grudzień – wystawa najciekawszych eksponatów „Luwr”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrzemiu Wielkim

marzec – spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
kwiecień – spotkanie autorskie z Małgorzatą Budzyńską
czerwiec – spotkanie autorskie z Florianem Śmieją
grudzień – wystawa „Sławni opolanie”.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Głogówku
marzec – finał konkursu pt. „Odwiedziny

w Bullerbyn”
kwiecień – gry i zabawy literacko-plastyczne z okazji „Dnia Ziemi”
październik – spotkanie autorskie z Konradem Malkiem
listopad – spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem
listopad – gry i zabawy literackie z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia
grudzień – montaż słowno-muzyczny „Przed wigilią”.

Biblioteka Publiczna w Glucholazach

marzec – „Turniej żaka”
kwiecień – „Książka uczy i bawi” Moral, wartości i zasady dobrego wychowania na przykładzie wierszy Jana Brzechwy
kwiecień – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Biblioteka moich marzeń”
maj – biesiada czytelnicza w ramach akcji „Z książką na walizkach”
maj – wystawa pokonkursowa „Biblioteka moich marzeń”
październik – V dyktando ortograficzne
październik – spotkanie z Bulatem Okudżawą w poezji i piosence
listopad – spotkanie z Markiem Krajewskim
listopad – imprezy dla dzieci w ramach Światowego Dnia Pluszowego Misia
listopad – spotkanie autorskie z Roksana Jędrzejewską-Wróbel
listopad – spotkanie autorskie z Joanną Olch
grudzień – Wigilijne spotkanie z poezją śpiewaną „Nasze polskie kolędy”

Gminna Biblioteka Publiczna w Gogolinie

luty – ferie zimowe pod hasłem „Zima wokół jest wesoło”
marzec – 54 Ogólnopolski Konkurs Recytatorski,

marzec – wystawa fotograficzna „Gogolin w dawnym obiektywie”
maj – Kwadrans z Piotrem Adamem Mazurkiewiczem
czerwiec – warsztaty artystyczne dla dzieci „Wokół sztuki europejskiej”
czerwiec – warsztaty historyczno-literackie dla młodzieży „Z historią i literaturą na ty”
czerwiec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Kalicińską
lipiec–sierpień – realizacja programu dla dzieci „Kolorowe wakacje w bibliotece”
październik – III Biesiada poetycka „Kamień i Słowo”
grudzień – konferencja „Marketing regionalny metodą na budowanie opolskiej marki” – III Edycja.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Gorzowie Śl.

marzec – wystawa „To co najcenniejsze”
kwiecień – spotkanie autorskie z Małgorzatą Budzyńską
kwiecień – gminny konkurs recytatorski
kwiecień – wystawa „Powiat oleski – Twoja, Moja, Nasza Mała Ojczyzna”
grudzień – wystawa „Anatomia zbrodni literackiej”.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie

styczeń – wystawa „Dzień Babci, dzień Dziadka”
styczeń – zajęcia podczas ferii zimowych „Zima w bibliotece”
luty – pokonkursowa wystawa fotograficzna zorganizowana przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Złota Ziemia”
luty – wykład Kazimierza Orlosia „Proza realistyczna a literatura faktu”

luty – wykłady dr. Jana Pokrywki „Metale ciężkie w organizmie człowieka” oraz „Niezbędnie nienasycone kwasy tłuszczowe”
marzec – spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
marzec – wystawa fotograficzna „Grodkowski organizacja Non-Profit”
marzec – warsztaty dziennikarskie
marzec – Gminny Konkurs Regionalny „Czy znasz dzieje Grodkowa”
marzec – spotkanie z twórczynią ludową Stefanią Topolą
marzec – Gminny Konkurs Regionalny „Z przeszłości i terażniejszości Gminy Grodków”
kwiecień – wystawa pokonkursowa „Tybet – strefa okupowana”
kwiecień – warsztaty drukarskie „Jak powstaje książka”
maj – cykl spotkań w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”
maj – spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
maj – spotkanie autorskie z Aleksandrem Kwiatkowskim
czerwiec – wystawa pokonkursowa prac „Śladami Elsnera po zabytkach Grodkowa”
czerwiec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Kalicińską
wrzesień – wykład Arkadiusza Kuzior-Podruckiego, autora książki pt. „Schaffgotsowie. Zmienne losy śląskiej arystokracji”
październik – wystawa „Anatomia zbrodni literackiej”
październik – wykład dr. Krzysztofa Spałka „Walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy Grodków”
październik – spotkanie z Robertem Primke, współautor książki „Wojna na Równinie Grodkowskiej: Grodków i okolice w 1945 roku”.

listopad – spotkanie z Joanną Zagner-Kolat
listopad – spotkanie autorskie z Joanną Olech
listopad – Światowy Dzień Pluszowego Misia
grudzień – wykład dr. Krzysztofa Badory „Osobliwości przyrody nicożywionej gminy Grodków”
grudzień – warsztaty plastyczne związane z Bożym Narodzeniem. Warsztaty prowadziła Stefania Topola – przewodnicząca Stowarzyszenia Twórców Ludowych z Opolszczyzny.

Gminna Biblioteka Publiczna w Izbicku

kwiecień – konkurs rysunkowy „Moja ulubiona książka”
maj – wystawa „Z książką przez wiek”
czerwiec – wystawa „W świecie baśni”
wrzesień – spotkanie autorskie z Pawłem Beręscwiczem
listopad – spotkanie autorskie z Joanną Olech.

Gminna Biblioteka Publiczna w Jemielnicy

styczeń – uroczyste pasowanie na czytelnika
luty – rodzinne spotkania pokoleniowe czytających rodzin
maj – Dzień Matki
październik – występy poetycko-artystyczne „Powitanie jesieni”
październik – pogadanka o Janie Pawle II
grudzień – Mikołajki.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Kamienniku

styczeń – przegląd pastorałek i kolęd
styczeń – Dzień Babci i Dziadka
styczeń – inscenizacja bajki Ch. Perault

„Kopciuszek”
luty – pogadanka o słupach granicznych znajdujących się na terenie gminy Kamiennik
marzec – wieczór poczyj ks. Jana Twardowskiego
kwiecień – konkurs na najładniejszą ozdobę wielkanocną
maj – koncert z okazji obchodów zakończenia II Wojny Światowej
maj – spotkanie autorskie z Beata Ostrowicką
maj – wystawa „Dzień Matki”
czerwiec – teatrzyk dla dzieci „O rybaku i złotej rybce”
październik – spotkanie autorskie z Izbą Sową
listopad – uroczystości z okazji Święta Niepodległości
grudzień – wystawa „Zabytki sakralne pogranicza nysko-jesenickiego”
grudzień – Mikołajki w bibliotece.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu

styczeń–grudzień – realizacja polsko-czeskiego projektu „Bajka na każdy czas”
styczeń–grudzień – akcja „Przyjacieli przyrody i książek”
styczeń–grudzień – realizacja czteroetapowego konkursu plastycznego „4 kolory przyrody”
styczeń – wykład Urszuli Więcek Pt. „Patroni kędzierzyńsko-kozielskich ulic z cyklu Poniedziałek z historią w tle”
styczeń – luty – wystawa fotograficzna „Stroje Śląskie”
styczeń – ferie w bibliotece pod hasłem „Nareszcie ferie – nie trać werwy, możesz bawić się bez przerwy”
styczeń – impreza cykliczna „Rodzinne czytanki w bibliotece” z udziałem Bractwa Rycerskiego
luty – spotkanie z podróżnikami Adamem

- Fidotem i Rafałem Siereckim
- luty – spotkanie autorskie z Martą Fox
- luty – wystawa „Istny szal kabaretowy”
- luty – wystawa obrazów Alfreda Twardzika
- luty – spotkanie autorskie z Joanną Olech
- marzec – muzyczno-literacki wieczór z Mariolą Pryzwan, autorką książki o Annie Jantar
- marzec – Pora Poezji:
- spotkanie z czeskim poetą Liborem Marcinkiem
 - panel dyskusyjny nt. twórczości Juliusza Słowackiego z udziałem dr. Marka Dybizbańskiego i Krzysztofa Siweczyka
 - uliczne czytanie wierszy Juliusza Słowackiego
 - spotkanie z autorem esejów Jerzym Jamniewiczem „Szkice o poetach amerykańskich”
- marzec – inscenizacja teatralna w wykonaniu Kola teatralnego „Szam” pt. „Szafa babuni”
- kwiecień–maj – Festiwal Literatury Popularnej – Poplit
- wystawa fotograficzna „Dzieci świata”
 - spotkanie z Renatą Piątkowską
 - spotkanie z Krzysztofem Peckiem
 - spotkanie z Rafałem Ziemkiewiczem, pisarzem, publicystą, dziennikarzem
- kwiecień – Noc z Andersenem, impreza dla dzieci z okazji Światowego Dnia Książki dziecięcej
- kwiecień–listopad – imprezy w bibliotece pod hasłem „Zielona Biblioteka”
- kwiecień – XVII edycja ogólnopolskiego konkursu literackiego „Krajobraz słowa”
- maj – VII Ogólnopolski Tydzień Bibliotek
- spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
 - spotkanie z Haliną Kuropatnicką-Salomon, członkiem Związku Literatów Polskich
 - zajęcia dla dzieci z udziałem słuchaczy Studium medycznego „Mali ratownicy”
- maj–czerwiec – XVII Dni Literatury dla dzieci i młodzieży
- spotkanie z autorem literatury dziecięcej Beatą Ostrowicką
 - spotkanie z Natalią Usenko
 - spotkanie z Robertem Karwatem
 - spotkanie z Karoliną Kusek
- maj – pokonkursowa wystawa prac laureatów IV edycji konkursu plastyczno-literackiego „Skok na książkę”
- maj – spotkanie autorskie z Małgorzatą Szejnert
- czerwiec – akcja „Cała Polska czyta dzieciom”
- spotkanie z Ewą Nowak
 - występ teatryku WIT-WIT „Bajkowy zwierzynek”
- wrzesień – cykl imprez w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa
- wystawa komiksów, książek i plansz graficznych o II Wojnie Światowej
- wrzesień – grudzień – realizacja projektu „Wokół Biblioteki”
- październik – wystawa grafiki i rysunku Jana Konara „Barwy szarości”
- październik – wystawa „Patrząc dotychczas”
- październik – spotkanie z prof. Andrzejem Paczkowskim
- październik – Pora prozy:
- spotkanie autorskie z Izabelą Sową
 - spotkanie z Katarzyną Grocholą
 - spotkanie z Robertem Urbańskim
 - koncert Artura Gotza „Tango d’amore”
- listopad – wystawa Aleksandra Kowalenki „Miasta pędzlem malowane”
- listopad – wystawa „W dolinie Renu”,

ze zbiorów Landesbibliotheksentrum
Nadrenii-Palatynatu w Koblencji
listopad – Eko Tydzień
grudzień – spotkanie z krytykiem literac-
kim Martą Mizuro
grudzień – spotkanie ze Stanisławem Sro-
kowskim połączone z promocją książki

Miejska i Gminna Biblioteka Pu- bliczna w Kluczborku

marzec – wystawa „Zamki i Pałace na
Śląsku Opolskim” Wystawa ze zbiorów
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
w Opolu
marzec – spotkanie autorskie z Grzego-
rzem Kasdepke
marzec – spotkanie autorskie z poetką
Karoliną Chylą
maj – wieczorek słowno-muzyczny „Od
Konstytucji 3 maja po Kampanię Wrze-
śniową 1939 r.”
maj – wystawa „Hobby naszych czytel-
ników”
maj – spotkanie z czytelnikami „Dzień
Czytelnika”
maj – finał konkursu „W zaczarowanym
kręgu baśni i bajek europejskich”
maj–czerwiec – wystawa „Sercem malo-
wane – Kluczbork w kwiatach”
czerwiec – V spotkanie na kluczborskim
Rynku „W Krainie Baj-Baju”, w ramach
ogólnopolskiej akcji „Cała Polska czyta
dzieciom”
wrzesień–październik – wystawa malar-
stwa i rysunku Andrzeja Felisiaka „Słoń-
cem malowane”
październik – Zaduszki Poetyckie z udziałem
Lecha Kazimierza Idziora i Janusza
Gumkowskiego oraz Agnieszki Chrobot.
październik – impreza dla dzieci „Urodzi-
ny Kubusia Puchatka”
listopad – spotkanie autorskie z Joanną
Olech
listopad – spotkanie autorskie z Markiem

Krajewskim
grudzień – doroczne spotkanie wigilijne
„Jest taki dzień...”

Gminna Biblioteka Publiczna w Komprachcicach

styczeń – wystawa „Pisarz w karykaturze”
ze zbiorów WBP w Opolu
styczeń – „Ferie w bibliotece”, gry, zaba-
wy i konkursy plastyczne
kwiecień – spotkanie oplatkowe dla do-
rosłych
kwiecień – pasowanie na czytelnika
kwiecień – wystawa „Wszyscy kochamy
misie”
maj – wystawa „Historia książki i pi-
sma”
czerwiec – Gminny Konkurs Gminnego
Czytania
czerwiec – spotkanie autorskie z Malgo-
rząta Kalicińską
lipiec – spotkanie z czytelnikami i dysku-
sja o książkach Małgorzaty Kalicińskiej
wrzesień – spotkanie autorskie z Pawłem
Beręsewiczem
listopad – „Czytamy w bibliotece” rozpo-
częcie kampanii głośnego czytania
grudzień – spotkanie oplatkowe w bi-
bliocece

Miejsko-Gminna Biblioteka Pu- bliczna w Korfantowie

marzec – konkurs kroszonkarski i palm
wielkanocnych „Wielkanoc w tradycji”
kwiecień – spotkanie autorskie z Piotrem
Żarczyńskim
maj – konkurs recytatorski „XV Majowe
spotkania z poezją”
czerwiec – „Wiosna Poetycka – Korfan-
tów 2009”:
– promocja tomiku Edmunda Borzem-
skiego „Wiatrem po szkło”
– promocja albumu „Fotografia poezji
– poezja fotografii”

– wieczór poetycki w wykonaniu opolskich poetów „Pokłon dla świętości”
listopad – spotkanie autorskie z Edmudem Borzemskim
grudzień – gminny konkurs recytatorski „Boże Narodzenie w poezji”

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Krapkowicach

styczeń – wystawa „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”
luty – spotkanie z Misiaczkami w prozie, poezji i piosence „Tydzień Pluszowego Misia”
marzec – wystawa „Portret Kobiety w literaturze”
kwiecień – „Międzynarodowy dzień Książki dla dzieci”
maj – cykl imprez czytelniczych „Biblioteka Centrum Informacji”
czerwiec – cykl spotkań z czytelnikami „Dorośli – Dzieciom”
lipiec–sierpień – Wakacje z książką
październik – turniej pięknego czytania dla uczniów kl. III
listopad – montaż słowno-muzyczny „Zaduszki – pozostały tylko wspomnienia”
grudzień – spotkanie dla małych i dużych „Mikolajki”

Leśnicki Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Leśnicy

styczeń – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
styczeń – Dzień Babci i Dziadka
luty – zabawa dla zakochanych „Walentynki”
marzec – powitanie wiosny
maj – wystawki, pogadanki i spotkania związane z miesiącem książki
czerwiec – festyn rodzinny z okazji Dnia Matki
lipiec – „Plener malarski”
sierpień – festyn na zakończenie wakacji

listopad – wieczornica na Dzień Niepodległości
grudzień – teatrzyk, gry i zabawy dla dzieci z okazji Mikołaja

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim

luty – Ferie w bibliotece
marzec – spotkanie autorskie z Krzysztofem Peckiem
kwiecień – przedstawienie teatralne „Pchła szachrajka”
kwiecień – warsztaty wielkanocne
kwiecień – przedstawienie kukielkowe „Smok ze smoczej jamy”
maj – II Miejski konkurs recytatorski
czerwiec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Kalicińską
lipiec–sierpień – Wakacje w Bibliotece
wrzesień – wystawa „Zamki i pałace Opolszczyzny”
listopad – spotkanie z bajką
grudzień – warsztaty bożonarodzeniowe
grudzień – „Dziedzictwo kresowe Kresów”
grudzień – spektakl „Dlaczego kopciuszek nie chce się ze mną bawić” w wykonaniu aktorów teatru ABECADŁO z Krakowa

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Lubrzy

styczeń – Jasełka
marzec – spotkanie autorskie z Walterem Pyką
marzec – spotkanie autorskie z Edmudem Borzemskim
maj – przedstawienie z okazji „Dnia Matki”
listopad – spotkanie autorskie z Tadeuszem Soroczyńskim

Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Lubszy

styczeń–grudzień – spotkania czytelników

w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
styczeń – Gminny Konkurs Jasełkowy
luty – Ferie w bibliotece
marzec – Gminny Konkurs „Wielkanoc w tradycji”
kwiecień – spotkanie autorskie z Martą Fox
maj – Tydzień Bibliotek
czerwiec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Kalicińską
lipiec–sierpień – „Wakacje w bibliotece”
październik – spotkanie autorskie z Izabelą Sową
grudzień – obchody 60. rocznicy GBP w Lubszy

Lambinowicki Ośrodek Działalności Kulturalnej. Biblioteka Publiczna w Lambinowice

styczeń – cykl imprez bibliotecznych – Ferie w bibliotece
luty – spotkanie dla czytelników z okazji święta Dziadka i Babci
marzec – konkurs kroszonkarski
marzec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Budzyńską
kwiecień – spotkanie autorskie z Pawłem Beręsewiczem
maj – impreza czytelnicza „Dzień Matki”
maj – spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką
czerwiec – spotkanie autorskie z Izabelą Sową
lipiec–sierpień – „Wesołe wakacje w bibliotece”
październik gminny konkurs recytatorski satyry i humoru
grudzień – Mikołaj w bibliotece
grudzień – spotkanie dla osób samotnych „Wigilijne spotkanie w bibliotece”

Lubniański Ośrodek Działalności Kulturalnej. Biblioteka Publiczna

w Lubnianach

marzec – prezentacja multimedialna „Kobieta w poezji i sztuce”
marzec – spotkanie autorskie Małgorzatą Budzyńską
kwiecień – piknik z książką dla dzieci z okazji Światowego Dnia Książki

Gminna Biblioteka Publiczna w Murowie

luty–marzec – konkurs „Zagadki słowne dla dzieci”
luty – koncert piosenki miłosnej „Walentynki w bibliotece”
listopad – pogadanka „Tradycje andrzejkowe”

Namysłowski Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Namysłowie

Caloroczne spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki
marzec – warsztaty plastyczne dla osób niepełnosprawnych „Wielkanocne ozdoby”
kwiecień – Noc z Andersenem
maj – spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
maj – Dzień Matki w bibliotece
czerwiec – Tydzień czytania dzieciom
wrzesień – spotkanie autorskie i warsztaty teatralne z Wiolettą Piasecką
listopad – spotkanie autorskie z Joanną Olech
listopad – Święto Pluszowego Misia
grudzień – Mikołaj w bibliotece

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Niemodlinie

styczeń – Ferie w bibliotece
marzec – spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
czerwiec – gry i zabawy z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka
czerwiec – głośnie czytanie w bibliotece

„Ogólnopolski tydzień czytania dzieciom”

lipiec–sierpień – Wakacje w bibliotece

wrzesień – spotkanie autorskie z Pawłem Beręsewiczem

grudzień – Wesola Choinka

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Nysie

styczeń–luty – wystaw rysunku satyrycznego „TYPY” Piotra Opalki

styczeń – spotkanie z Andżeliką Borys – przewodniczącą Związku Polaków na Białorusi

styczeń – promocja tomiku poezji Barbary Balas „Muszliszum”

luty – spotkanie z ks. Tadcuszem Sakowiczem-Zaleskim

luty – warsztaty literackie „Spotkanie z poezją miłosną” prowadzone przez Wojciecha Ossolińskiego

luty – spotkanie z poetą z Zaolzia, Kazimierzem Kaszperem

luty–marzec – wystawa fotograficzna Mieszka Sytego „Patrzeć”

marzec – wystawa „Malarstwo i tkactwo” Krystyny Jastrzębskiej

marzec–kwiecień – wystawa malarstwa Christie Wadlewski „Powrót po latach”

kwiecień–maj – teatrzyk kukielkowy „Orzeszek” wg Marii Konopnickiej

kwiecień–maj – wystawa z okazji święta Konstytucji 3 Maja

maj – wystawa fotograficzna „Nasze Góry” Ivo Netopila, Kazimierza Stasz-kowa

maj – spotkanie autorskie z Beatą Ostrowicką

maj – 5. Dzień Dobrych Uczynków. W ramach akcji zorganizowano loterię fantową, której dochody przeznaczono na zakup suchej karmy dla zwierząt ze schroniska w Konradowej

maj – spotkanie autorskie z Jackiem

Dehnelem

maj – kawiarenka poetycka „Podzielmy się słowem”

czerwiec – „Wieczór Papieski w bibliotece” Prelekcja okolicznościowa ks. Mikołaja Mroza

czerwiec–lipiec – wystawa prac uczniów Ogniska Artystycznego w Nysie „Techniki Plastyczne”

czerwiec – spotkanie autorskie z Ewą Nowak

czerwiec – spotkanie autorskie z Barbarą Gawryluk

czerwiec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Kalicińską

lipiec – promocja przewodnika rowerowego „Szlakiem czarownic po czesko-polskim pograniczu”

lipiec–sierpień – wystawa rysunku Leszka Oldaka „Papiropastykon 2009”

wrzesień–październik – wystawa „Dzieje Nyskiego Ratusza”

październik – II Nyskie Warsztaty Artystyczne

październik – pokonkursowa wystawa fotograficzna „Atrakcje turystyczne pogranicza”

październik – wystawa prac plastycznych z II Nyskich Warsztatów Artystycznych

październik – warsztaty literackie prowadzone przez Wojciecha Ossolińskiego

październik – spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką

październik – warsztaty dziennikarskie prowadzone przez Krzysztofa Petka

październik – spotkanie autorskie z Kaliną Jerzykowską

październik – spotkanie autorskie z Marcinem Palaszem

listopad – spotkanie autorskie z Roksana Jędrzejewską Wróbel

październik – „Oblicza smoka” wystawa Moniki Kamińskiej i Józefa Radomańskiego

listopad – wystawa „11 listopada – Święto Odzyskania Niepodległości”

listopad–grudzień – pokonkursowa wystawa rysunku satyrycznego „Mój dom moja twierdza”

listopad – spotkanie autorskie z Marzeną Filipczak

listopad – spotkanie autorskie z Markiem Krajewskim

grudzień – spotkanie autorskie z filozofem prof. Tadeuszem Gadaczem

grudzień – wystawa fotograficzna z Thaiti – Marcin Szczerski

Oleska Biblioteka Publiczna

styczeń–luty – wystawa „Żydzi: wiara i życie”

styczeń – konkurs wiedzy „Zima w przysłowiaach”

styczeń – imprezy dla dzieci „Popołudnia gier i zabaw”

marze – spotkanie z poetką Danutą Gmur z okazji „Światowego Dnia Poczty”

marzec–kwiecień – wystawa „Ulice Olesna. 800 lat miasta”

maj – wystawa „Biblioteka to plus”

maj – akcja wymiany książek „Nie potrzebujesz? Przynieś! Potrzebujesz? Bierz!”

maj – spotkanie autorskie z Jackiem Dehnelem

maj – konkurs czytelniczy „Z książką na Ty”

czerwiec – spotkanie autorskie z Ewą Nowak

czerwiec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Kalicińską

lipiec–sierpień – wystawa „Olesno na kartach książek”

wrzesień – prelekcja dr. Jacek Kępy „O życiu i twórczości Tomasza Manna”

listopad – prelekcja prof. Wojciecha Nawrocika „Czy fizyka służy człowiekowi?” w ramach „Pi razy szkielko i oko”

listopad – spotkanie autorskie z Markiem

Krajewskim

listopad – cykl imprez dla dzieci z okazji „Światowego Dnia Pluszowego Misia”

grudzień – wystawa „Biblia ze zbiorów WBP w Opolu”

Gminny Ośrodek Kultury w Olszance. Biblioteka w Pogorzeli

Caloroczne spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki

styczeń – gminny konkurs plastyczny „Portret Ani z Zielonego Wzgórza”

kwiecień – spektakl teatralny „abecadło”

maj – spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką

czerwiec – III Gminny Konkurs Recytatorski dla przedszkolaków

lipiec–sierpień – Wakacje w bibliotece pod hasłem „Ekobiblioteka czyli zielony pomysł na wakacyjną nudę”

wrzesień – konkursy plastyczne, zabawy edukacyjne w ramach „Przedszkolaki w bibliotece”

listopad – Światowy Dzień Pluszowego Misia

listopad – spotkanie andrzejkowe w bibliotece

Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu

luty – Ferie w Bibliotece

luty – marzec – Pora Poczty; w ramach Festiwalu 4 Pory Książki odbyły się:

spotkanie autorskie z Izabellą Klebańską

spotkanie autorskie z Piotrem Matywickim

spotkanie z poezją Andrzeja Sosnowskiego

spotkanie dla dzieci ze Zbigniewem Machajem

warsztaty plastyczne z Tomaszem Brodą „Przygody przyrody czyli swawole i niedole zwierząt w świecie ludzi i zwierząt”

kwiecień – 6 Dni Literatury Dziecięcej pod hasłem „I mali może być wielki”
kwiecień – w ramach Festiwalu 4 Pory Książki – Polit
maj – „Z książka na walizkach”
maj–czerwiec – VIII Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom pod hasłem „Czytajmy dzieciom, aby były mądre, dobre i szczęśliwe”
czerwiec – VII Spotkania Teatralne Przed-szkołaków
czerwiec – Konferencja Naukowa „Polskie podziemie niepodległościowe wobec mniejszości narodowych w latach 1939-1956” współorganizatorzy Urząd Miasta Opola, Instytut Pamięci Narodowej we Wrocławiu, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego
czerwiec–sierpień – Wakacje w Bibliotece
październik – w ramach Festiwalu 4 Pory Książki – Pora Prozy
październik – happening pod hasłem „Dwa na Słońcach swych przeciwnych – Bogi”
październik – międzynarodowa Konferencja Naukowa „Stosunki polsko-rumuńskie w XX wieku” współorganizatorzy Urząd Miasta Opola, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskie
listopad – Festiwal Kryminału
listopad – Konferencja Naukowa „Opolszczyzna oczami bezpieki w latach 1945-1989”
grudzień – VII Opolską Jesień Literacką

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

styczeń – wystawa „Istny szal kabaretowy”
luty – promocja książki Tadeusza Olszańskiego „Kresy Kresów. Stanisławów”
luty – spotkanie Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego

luty – spotkanie autorskie z Kazimierzem Kaszperem
luty – wystawa fotografii Jana Berdaka „Trzy Re-wizje”
luty–marzec – wystawa THOMAS BERNHARD w zbiorach WBP w Opolu ramach „Wiosny Austriackiej 2009”
marzec – Zjazd Bibliotek i Lektorów Austriackich
marzec – Biesiada poetycka
marzec – wykład dla moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki poświęcony reportażom, literaturze faktu. Wykład zaprezentował Paweł Smoleński.
marzec – Recital fortepianowy Manfreda Wagnera-Artzta (Austria) „Homage a Joseph Haydn” z okazji 200. rocznicy śmierci kompozytora w ramach „Wiosny Austriackiej 2009”
marzec – wystawa „Anatomia zbrodni literackiej”
marzec – rozstrzygnięcie konkursu „AUSTRIA – KRAJ i MIESZKAŃCY”
marzec–kwiecień – wystawa dokumentalna, która powstała z okazji 200. rocznicy śmierci Józefa Haydna „JOSEPH HAYDN – uniwersalny geniusz muzyczny”
kwiecień – wykład profesora Christophe Ceski w ramach „Wiosny Austriackiej 2009”
kwiecień – wernisaż wystawy fotografii HEINZA CIBULKI
kwiecień – spotkanie autorskie Piotra Kraški, połączone z promocją książki „Rok reportera”
kwiecień – wieczór autorski z pisarką Henryką Wolną-Van Das: „Porucznik Jannina Lewandowska – kobieta z Katynia”
kwiecień – wystawa akwareli Angeli Kaisermayer
kwiecień – wystawa fotografii Heinza Cebulki
maj – spotkanie autorskie z Martinem

Pollackiem w ramach „Wiosny Austriackiej 2009”

maj – spotkania autorskie z Jackiem Dehnelem w ramach DKK

maj – wystawa „Niemieckie książki dla dzieci ilustrowane przez polskich artystów”

maj–czerwiec – wystawa „W kręgu alchemii, medycyny i astronomii”

czerwiec – sierpień – wystawa malarstwa Andrzeja Baryłowicza „Picasso da się lubić... i nie tylko”

sierpień–wrzesień – wystawa w 90 rocznicę wybuch I powstania śląskiego „Powstania śląskie w fotografii”

wrzesień – spotkanie autorskie z Ewą Lipską

wrzesień – Noc Języków w ramach Europejskiego Dnia Języków oraz Europejskiego Roku 2009 Kreatywność i Innowacja.

wrzesień – aukcja obrazów w ramach ekspozycji „Przestrzenie koloru i wyobraźni”

październik – „Genom ludzki i co dalej...?” – spotkanie z prof. Ewą Bartnik w ramach cyklu „Pi razy szkielko i oko”

październik – wystawa fotografii Krystyny Rostockiej i Stanisława Wierzgonia „Katedry i sanktuaria kresowe”

październik – spotkanie z Elżbietą Dzikowską – promocja książki „Groch i kapusta. Podrózuj po Polsce!”

październik – wykład austriackiej historyk Brigitte Hamann „Maria Teresa i Śląsk”

październik – spotkanie z prof. dr. hab. Andrzejem Paczkowskim pt. „Rozliczenia z przeszłością w Europie po II wojnie światowej”

październik – wystawa „Brel i inni”

listopad – otwarcie wystawy „Wiosna jesienią”

listopad – spotkanie z prof. Wojciechem Nawrocikiem „Czy fizyka służy człowiekowi?”

listopad – spotkanie autorskie z Harrym Dudą w 45. rocznicę debiutu literackiego i Januszem Wójcikiem w 20. rocznicę działalności literackiej

listopad – prezentacja fragmentów pamiętników uczestnika powstania listopadowego Józefa Potrykowskiego pt. „Podróż przez Niemcy”

listopad – spotkanie autorskie z Markiem Krajewskim

grudzień – sesja popularyzacyjna „Odważ się być mądry – Sapere aude”

grudzień – spotkanie z prof. dr hab. Jolantą Młynarczyk „Moja przygoda z archeologią śródziemnomorską”

grudzień – Spotkanie autorskie z Edmundem Borzemskim, Zygmuntem Dmochowskim, Walterem Pyką, Tadeuszem Soroczyńskim i Piotrem Żarczyńskim w ramach Opolskiej Jesieni Literackiej

grudzień – spotkanie z prof. Tadeuszem Gadaczem „Kilka przesądów na temat wolności?”

Miejsko-Gminny Dom Kultury. Biblioteka Publiczna w Otmuchowie

styczeń – spotkanie oplatkowe w bibliotece

luty – Ferie w bibliotece

marzec – konkurs poezji o Otmuchowie

kwiecień – spotkanie autorskie z Wioletą Piascecką

październik – wystawa „Zabytki sakralne pogranicza nysko-jesenickiego”

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Ozimku

luty – miejsko-gminne eliminacje 54 Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego

marzec – miejsko-gminne eliminacje konkursu recytatorskiego w języku niemieckim „Młodzież recytuje poezję”

kwiecień – wystawa „To co najcenniejsze”

sze”
kwiecień – spotkania z Tadeuszem Rze-
czyckim „Góry Polski”
maj – konkurs wiedzy o Ozimku
maj – konkurs miejski „Mistrz Pięknego
Czytania”
czerwiec – spotkanie autorskie z Ewą
Nowak
wrzesień – wystawa „Sławni opolanie”
wrzesień – spotkanie autorskie z Pawłem
Beręsewiczem
listopad – spotkanie autorskie z Joanną
Olech

Biblioteka Publiczna w Paczkowie

styczeń – cykl imprez czytelniczych dla
dzieci „Ferie w bibliotece”
luty – spotkanie autorskie z ks. Tadeuszem
Isakowiczem-Zaleskim
marzec – XXVII Turniej wiedzy o Pacz-
kowie
marzec – wielkanocne spotkanie z po-
cją
marzec – wystawa „Twórczość ludowa
mieszkańców gminy Paczków”
kwiecień – Noc z Anderseniem
lipiec–sierpień – wystawa prac plastycz-
nych Joanny i Magdy Kozłowskich „Nie-
daleko poda jabłko od jabłoni”
październik–listopad – wystawa „To co
najcenniejsze. Biblia w zbiorach WBP”
listopad – spotkanie autorskie z Marcinem
Brykczyńskim

Gminna Biblioteka Publiczna w Pa- kosławicach

styczeń – wieczór kolęd
luty – Ferie w bibliotece
luty – „Cała Polska czyta dzieciom”
luty – konkurs fotograficzny „I ty zostań
fotografem”
luty – koncert „Angelus” Filharmonia
Opolska
marzec – Powiatowy konkurs poczyt-

dziecięcej
kwiecień – wieczornica z okazji rocznicy
śmierci Jana Pawła II
kwiecień – teatrzyk dla dzieci „Książki
to my”
kwiecień – spotkanie autorskie z Martą
Fox
maj – spotkanie autorskie z Barbarą Ko-
smowską
maj – wystawa „Z teki fotoreportera”
Jerzego Pictraszki
czerwiec – konkursy i zabawy z okazji
„Dnia Dziecka”
czerwiec–sierpień – wystaw „To co
najcenniejsze” Biblia ze zbiorów WBP
w Opolu
lipiec – wystaw „Pakosławice wczoraj
i dziś”
lipiec – wycieczka edukacyjna Gorzów
Wielkopolski, Szczecin
wrzesień – spotkanie autorskie z Pawłem
Beręsewiczem
grudzień – spotkanie autorskie z Agniesz-
ką Frątczak
grudzień – gry i zabawy „Mikołaj w bi-
bliotece”
grudzień – wystawa i prelekcja „Zabytki
sakralne pogranicza nysko-jesenickiego”

Gminna Biblioteka Publiczna w Po- koju

maj – warsztaty papiernicze
maj – uroczyste pasowanie na czytelnika
listopad – wystawa, gry i zabawy z okazji
„Światowego Dnia Pluszowego Misia”

Gminna Biblioteka Publiczna w Po- pielowie

maj – nocne spotkanie w bibliotece „Noc
wśród książek”
maj – wystawa „To co najcenniejsze” ze
zbiorów WBP w Opolu
czerwiec – podsumowanie konkursu
„Ocalić gwarę naszą”

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Praszka

wrzesień – spotkanie autorskie z Jackiem Kępą „Życie i twórczość Tomasza Manna”
wrzesień – rozstrzygnięcie konkursu pt. „Sławni malarze i ich obrazy”
listopad – spotkanie autorskie z Markiem Krajewskim

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Prudniku

styczeń – imprezy biblioteczne dla dzieci „Ferie zimowe”
styczeń – spotkanie z gawędziarzem Adamem Jaszczukiem
styczeń – spotkanie oplatkowe dla mieszkańców Rudziczki
styczeń – wystawa szopek bożonarodzeniowych
styczeń – koncert kolęd
styczeń – zajęcia plastyczne „Laurka dla Babci i Dziadka”
luty – wystawa „Juliusz Słowacki”
marzec – spotkanie z J. Lubert-Krzesiłą i Asją Łamtuginą
marzec – uroczystości okazji „Dnia Kobiet”
marzec – spotkanie z Tomaszem Rzezyckim
kwiecień – spotkanie autorskie z Małgorzatą Budzyńską
maj – wystawa „Biblioteka w oczach dzieci”
maj – konkurs dla najaktywniejszych czytelników
maj – XII Wystawa twórców Ludowych
czerwiec – spotkanie z P. Bekanowskim, Z. Pawlickim „O muzyce klasycznej słów parę”
czerwiec – przedstawienie kółka teatralnego „Noc Świętojańska”
lipiec–sierpień – cykl imprez dla dzieci
wrzesień – Spotkanie autorskie z Jackiem

Dehnelem

październik – spotkanie z przedszkolakami „Moja pierwsza wizyta w bibliotece”
listopad – spotkanie autorskie z Joanną Olech
listopad – warsztaty plastyczne
grudzień – wystawa Michała Lisowskiego
grudzień – wystawa „Boże Narodzenie”

Gminna Biblioteka Publiczna w Radłowie

styczeń – spotkanie z grupą osób niepełnosprawnych
marzec – konkurs recytatorski w języku niemieckim
maj – ogłoszono konkursy czytelnicze „Czy znasz twórczość H.Ch. Andersena, J. Brzechwy i J. Tuwima”, „Wizyta na Zielonym Wzgórzu”
czerwiec – konkurs z cyklu ocalić od zapomnienia pt. „Chłopskie jadlo, czyli nasze tradycyjne pożywienia”
październik – spotkanie autorskie z Robertem Karwatem
grudzień – spotkanie świąteczne pt. „Anioł w Radłowie”
grudzień – spektakl teatralny dla przedszkolaków Teatru Edukacji i Profilaktyki Maska z Krakowa

Gminna Biblioteka Publiczna w Reńskiej Wsi

styczeń–czerwiec – realizacja projektu „Równać szanse”
styczeń – nauka pisania i redagowania gazetek
styczeń – pogadanka z pedagogiem
styczeń – wystawa „Wszyscy kochamy misie”
luty – konkurs plastyczny „Kochać każdy może”
kwiecień – spotkanie autorskie z Martą Fox

maj – konkurs plastyczny „60 minut dla środowiska”
czerwiec – uroczyste zakończenie projektu „Równać szanse”
wrzesień – uroczyste otwarcie nowej siedziby biblioteki w Reńskiej Wsi

Gminna Biblioteka Publiczna w Rudnikach

kwiecień – spotkanie autorskie z Martą Fox
kwiecień – spotkanie autorskie z Małgorzatą Budzyńską
lipiec–sierpień – wakacje w bibliotece
sierpień – wystawa „Pisarz w karykaturze”

Ośrodek Kultury Gminy Skoroszyce. Biblioteka Publiczna w Sidzinie

marzec – konkurs recytatorski „Mój ulubiony wiersz”
kwiecień – konkurs recytatorski „Papieskie westchnienie”
październik – konkurs plastyczny „Papież w oczach dziecka”

Referat Biblioteki w Strzelcach Opolskich

styczeń – ferie zimowe pod hasłem „Podróż wehikulem czasu do starożytnego Egiptu”
kwiecień – Dzień Ziemi
maj – Tydzień Bibliotek
czerwiec – Dni Ziemi Strzeleckiej
sierpień – konkurs rysunkowy „Zakończenie wakacji”
grudzień – głośne czytanie bajek w bibliotece przez władze gminy

Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelczkach

styczeń – wieczór poezji przy kominku „Wiersze na zimowe dni”
luty – Gminny konkurs recytatorski dla

uczniów gimnazjum „Miłość, radość, cierpienie”

marzec – wyjazd do Rogowa Opolskiego zwiedzanie wystawy „Historia książki”
marzec–czerwiec – konsultacje dla maturzystów „Maturzysta w bibliotece”
kwiecień – wieczór poezji Juliusza Słowackiego
maj – spotkanie z psychologiem Bogusławem Koniecznym
maj – spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką
czerwiec – „Poezja Jana Pawła II”
lipiec – opowiadanie legend i podań o Strzelczkach „Gawędy przy ognisku”
wrzesień – zajęcia dla dzieci „Niemiecki na wesoło”
listopad – impreza artystyczna „Święto Marcina i inni święci”
grudzień – przedstawienie „Jaselka”
grudzień – koncert dla czytelników „Kolędy i pastoralki”

Gminna Biblioteka Publiczna w Świerczowie

styczeń – Dzień Babei i Dziadka
październik – spotkanie autorskie z Izabelą Sową
listopad – spotkanie autorskie z Krzysztofem Peckiem
grudzień – Jaselka dla osób samotnych

Gminna Biblioteka Publiczna w Tarnowie Opolskim

styczeń–grudzień – comiesięczne spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki
styczeń – eliminacje Gminnego Turnieju Szachowego
styczeń – konkurs plastyczny „Nasze zdrowie zależy od nas” „Wybieram zdrowie”
luty – spotkanie autorskie z Krzysztofem Peckiem

marzec – spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
 marzec – spotkanie autorskie z Małgorzata Budzyńską
 kwiecień – warsztaty drukarskie
 kwiecień – spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem
 maj – eliminacje do konkursu „Wiem więcej”
 maj – spotkanie z poezją „Ogrody radości”
 czerwiec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Kalicińską
 październik – uroczyste pasowanie na czytelnika
 listopad – konkurs „Moje ulubiona książka”
 grudzień – imprezy dla najmłodszych czytelników „Mikołaj w Bibliotece”

Gminna Biblioteka Publiczna w Tułowicach

styczeń – wycieczki, gry i zabawy „Wesołe ferie w bibliotece”
 luty – biesiada kolędowa
 marzec – wystawa i pogadanka „Wszyscy kochamy misie”
 marzec – spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
 lipiec – sierpień wycieczki, gry i zabawy w ramach „Wakacji w bibliotece”
 wrzesień – spotkanie autorskie z Pawłem Beręsewiczem
 październik – spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
 listopad – spotkanie autorskie z Markiem Krajewskim
 listopad – wystawa twórców amatorów „Art. Mix”
 grudzień – impreza dla najmłodszych czytelników „Mikołajki”

Gminna Biblioteka Publiczna w Turawie

kwiecień – spotkanie autorskie z Martą Fox
 maj – kiermasz taniej książki
 październik – zbiórka karmy dla schroniska dla zwierząt w Opolu
 listopad – spotkanie autorskie z Joanną Olch
 listopad–grudzień – wystawa „Sławni opolanie”

Miejsko-Gminny Ośrodek Działalności Kulturalnej. Biblioteka Publiczna w Ujeździe

marzec – konkurs literacki „Legenda, wydarzenia, historie z życia ludzi na Ziemi Ujazdowskiej”
 maj – konkurs „Recytujemy ulubionych autorów”
 lipiec – głośne czytanie bajek
 październik–listopad – konkurs historyczny „123 lata Polaków w niewoli”
 listopad – quiz dla młodzieży z wiedzy o Juliuszu Słowackim

Gminna Biblioteka Publiczna w Walcach

kwiecień – rozpoczęcie cyklu spotkań plastyczno – ekologicznych „Gdzie chciałbyś mieszkać”
 czerwiec – konkurs plastyczny i wystawa pokonkursowa „Barwy i dźwięki jesieni”
 lipiec – konkurs recytatorski „Śląskie beranie”
 lipiec – wakacje w bibliotece „Z biblioteką za pan brat”
 wrzesień – wystawa „Śmicci też kosztują”
 listopad – impreza biblioteczna „Tradycje i zwyczaje andrzejkowe”

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Wolczynie

luty – Ferie w bibliotece
marzec – spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
kwiecień – spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką
maj – zajęcia dla dzieci „Wolny czas w bibliotece”
czerwiec – projekt multimedialny „Młody Europejczyk”
lipiec–sierpień – zajęcia plastyczne „Wakacje w bibliotece”
wrzesień – zajęcia origami „Nadchodzi jesień”
listopad – spotkanie autorskie z Joanną Olech

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Zawadzkiem

marzec – spotkanie z prof. Joachimm Szulcem, dyrektorem Instytutu Geologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
kwiecień – spotkanie z podróżnikiem Edwardem Dziedzicem
listopad – spotkanie z lekarzem Markiem Żurkiem, uczestnikiem misji w Libanie
grudzień – spotkanie z lekarzem reprezentacji Polski Adamem Jakubowskim, uczestnikiem olimpiady w Pekinie

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Zdieszowicach

styczeń – ferie w krainie bajek i baśni

maj – cykl imprez bibliotecznych „Tydzień bibliotek”

maj – impreza integracyjna „Dzień Matki”

lipiec–sierpień – wakacje w bibliotece

październik – grudzień konkurs o Unii Europejskiej

październik – spotkanie przedszkolaków z twórczością Wandy Chotomskiej „Kram z literkami”

listopad – spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem

grudzień – warsztaty drukarskie

Gminna Biblioteka Publiczna w Zębowicach

styczeń–grudzień – comiesięczne spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki

luty – Ferie w bibliotece

maj – Dzień Bibliotekarza

maj – wystawa fotograficzna „Powiat opolski – Twoja, Moja, Nasza Mała Ojczyzna”

maj – spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką

czerwiec – spotkanie autorskie z Małgorzatą Kalicińską

lipiec–sierpień – „Lato w bibliotece” gry, zabawy, konkursy głośnego czytania bajek,

wrzesień – spotkanie autorskie z Pawłem Beręsewiczem.

Sabina Hoffman
MBP w Opolu
Filia 2 – Dziecięca

STROJE DAWNIEJ I DZIŚ, CZYLI MODNE FERIE W BIBLIOTECE

Tegoroczne spotkania podczas ferii zimowych w Filii nr 2-Dziecięcej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu wprowadziły dzieci w tajniki wielkiego świata mody.

Każdego dnia odbywało się głośne czytanie połączone z zajęciami plastycznymi oraz zabawami logiczno-ruchowymi. Dzieci z dużą uwagą słuchały, jak bibliotekarki czytały im na głos wcześniej przygotowaną literaturę. W trakcie czytania książki Ewy Grętkiewicz „Dostaliśmy po dziecku” było wesoło, ponieważ została ona napisana z dużą dozą humoru.

Kolejne spotkania wprowadzały naszych uczestników w coraz to inne tajemnice świata mody. Rozmawialiśmy o sławnych projektantach i zawodach związanych z modą, takich jak: krawiec, modelka, stylistka, fotograf, fryzjer, krytyk mody. Wspólnie zastanawialiśmy się, co to jest właściwie ta moda i jakie ma dla nas znaczenie? Próbowaliśmy w ciekawy i czasem żartobliwy sposób zainteresować uczestników historią fryzur czy bawełnianego t-shirta. Innym razem zaskakiwaliśmy informacjami z historii obuwia.

Wspólnie rozwiązywaliśmy krzyżówki tematyczne, a w trakcie zabaw bywało dużo śmiechu. Ciekawym doświadczeniem było grupowe wykonanie krynoliny. Wszyscy z dużym zapalem łączyli poszczególne elementy, aby w końcowym efekcie zobaczyć, jak się

poruszała w dawnych czasach w takim stroju dama. U nas w ową „damę” przemieniła się jedna z dziewczynek i z dużym wdziękiem prezentowała naszą kreację, krocząc dostojnie pośród czytelników. W tym dniu dzieci zdobyły nie tylko doświadczenie praktyczne. Wzbogaciły też swoją wiedzę o ciekawostki z historii wiktoriańskiej mody. Dzieci dowiedziały się m.in. do czego służyły gorsety i po co wymyślono tiurniurę. Dużę pole do popisu i puszczenia wodzy fantazji miały zarówno dziewczynki, jak i chłopcy w trakcie wykonywania kapeluszy i cylindrów oraz ich ozdabiania.

Innym razem zastanawialiśmy się, skąd wzięła się właściwie moda na spodnie? Sporym zaskoczeniem dla dzieci było to, że historia dżinsów sięga amerykańskiej gorączki złota. Świątną zabawą okazało się ozdabianie spodnic i spodni na wcześniej przygotowanych modelach papierowo-dżinsowych. W trakcie spotkań dużo mówiliśmy o ubiorach i ich historii, ale jaki ubogi byłby świat mody, gdyby nie dodatki, ozdóbki i błyskotki, które nadają naszemu wyglądowi ostateczny szlif. Wykonanie dodatków, ozdóbek oraz pierścieni rodowych sprawiło dzieciakom dużo frajdy. W ostatnim dniu wszyscy dobrze się bawiliśmy, łącznie z czytelnikami, którzy w tym czasie odwiedzili naszą placówkę. Tego dnia projektowaliśmy ubiory przyszłości, czyli stroje ekologiczne. W rytmach rockowej muzyki dzieci zamieniły się w modelki i modeli, a nasza biblioteka w wybieg. Na zakończenie była chwila dla fotoreporterów, a potem wszyscy zrobili sobie wspólne, pamiątkowe zdjęcie.

Jak to często bywa, wszystko, co miłe, szybko się kończy, dlatego aby przedłużyć pobyt w świecie mody, przygotowaliśmy wystawę plastyczną pt. „Fascynujący

świat mody”. Ekspozycja przedstawiała prace dzieci wykonane podczas zajęć w bibliotece. Można było obejrzeć ponad 40 eksponatów, do zrobienia których uczestnicy wykorzystali m.in. brystol,

bibułę karbowaną, balony, tekturę, sznurki, t-shirty, tkaniny, koraliki, ozdobne tasiemki. Kolorowe, fantazyjne stroje przykuwały uwagę małych i dużych czytelników.

Oto efekt naszej pracy

Autor zdjęć: Małgorzata Konik

Sylvia Żelezik
MBP w Kędzierzynie-Koźlu

**CZYTAJĄCE PRZEDSZKOLAKI
W KĘDZIERZYNIE-KOŹLU -
REALIZACJA PROJEKTU
„PRZYJACIEL PRZYRODY
I KSIĄŻEK 2009”**

20 stycznia br., w sali kinowej Miejskiego Ośrodka Kultury w Kędzierzynie-Koźlu odbyło się uroczyste podsumowanie ekologiczno-czytelniczego projektu dla przedszkolaków „Przyjaciel przyrody i książek 2009”. Projekt realizowany był od lutego do grudnia 2009 roku przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Kędzierzynie-Koźlu, przy współpracy Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu oraz 15 przedszkoli z terenu naszego miasta.

Program miał na celu zachęcenie do wspólnego czytania rodziców z dziećmi, rozbudzanie czytelnictwa od najmłodszych lat, już na najniższym poziomie kształcenia, czyli w przedszkolu, oraz kształtowanie postaw proekologicznych, dzięki czytaniu książek o przyrodzie i zwierzętach.

Realizacja projektu związana była z wypożyczaniem plecaczków przez rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli za pośrednictwem nauczycielek. Dzięki dofinansowaniu projektu przez Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wsparciu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Literatura i Czytelnictwo, biblioteka zakupiła kolorowe plecaczki i książki dla najmłodszych. Przedszkola, w zależności od liczby uczęszczających do nich dzieci, otrzymywały od 15 do 20 plecaczków. W każdym plecaku znajdowało

się 5 książek. Plecaki były wypożyczane z reguły na 2 tygodnie i wymieniane wśród dzieci.

W ciągu roku biblioteka zakupiła 1 715 książek, które umieszczono w 343 specjalnie oznakowanych plecaczkach. Zarejestrowano 15 069 wypożyczeń a w samym projekcie wzięło udział 1 609 dzieci, co świadczy o dużym powodzeniu akcji.

Należy podkreślić, iż realizacja projektu nie byłaby możliwa bez zaangażowania nauczycielek przedszkoli, które jako koordynatorki projektu w swoich placówkach kierowały wypożyczaniem książek.

Sama akcja popularyzacji czytelnictwa wśród najmłodszych nie ograniczała się jedynie do wypożyczeń książeczek wśród dzieci – towarzyszyły jej także liczne konkursy i spotkania z pisarzami. W przedszkolach gościli: Barbara Gawryluk, Eliza Piotrowska, Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Karolina Kusek, Renata Piątkowska i Agnieszka Frączek. Natomiast dla nauczycieli przedszkoli zorganizowano warsztaty nt. Jak odczytywać rysunki dziecka, Dziecko w świetle przyrody oraz inauguracyjny projekt wykład dr Joanny Olech pt. *Literatura dla najmłodszych – lista książek polecanych i nominowanych*.

Uroczystość finałową, podsumowującą trwającą blisko rok czytelniczą akcją dla przedszkolaków, zaszczytli obecnością wiceprezydenci miasta, którzy wręczyli przedszkolom pamiątkowe dyplomy i słodycze, a przedszkolaki otrzymały plakietki – broszki z nadrukiem nazwy projektu.

Ponadto, każde przedszkole biorące udział w projekcie otrzymało „mobilną bibliotekę”, czyli w specjalnym plastikowym, jeżdżącym pudełku, zestaw pięknie wydanych książek do czytania, a także audiobooków na płytach CD czytanych przez znane postacie.

Dziecięcą publiczność, która do ostatniego miejsca wypełniła salę kinową, oprócz otrzymanych nagród rzeczowych, czekała jeszcze jedna wesoła atrakcja – widowisko pt. „Och, Tośka!” w wykonaniu aktorów Teatru Pozytywka z Krakowskiego Biura Promocji Kultury. Teatralna opowieść o niegrzecznej dziewczynce Antoninie, która po ukończeniu przedszkola nie mogła pogodzić się ze szkolnymi obowiązkami i nie chciała odrabiać lekcji, przeplatała się ze wspólną zabawą przygotowaną przez aktorów, w postaci gier w bańki mydlane, konkursów i wesołych piosenek. Po spektaklu

wszystkie dzieci, dziękując za wspólną zabawę, zadeklarowały udział w zielonym projekcie także w 2010 r., po czym wróciły do swoich przedszkoli.

Finał projektu „Przyjaciel przyrody i książek 2009” nie oznaczał jednak zakończenia działań związanych z akcją wypożyczania plecaków wśród dzieci przedszkolnych w naszym mieście. Był on jedynie wstępem do kolejnej edycji akcji, która będzie kontynuowana w 2010 r. i wzbogacana przez inne, jeszcze ciekawsze pomysły na rozbudzenie w przedszkolakach motywacji do czytania książek i obcowania z literaturą w przyszłości.

Joanna Kanin
MiGBP w Nysie

FILIA BIBLIOTEKI W NYSIE PO REMONCIE

W 2009 r. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Nysie złożyła wniosek do Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Infrastruktura Bibliotek”. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony. Dzięki otrzymanym środkom przeprowadzono remont trzech filii bibliotecznych.

W 6.01.2010 r. odbyło się uroczyste otwarcie odnowionej Filii nr 3, która ma swoją siedzibę przy ul. Bolesława Prusa 14. Uroczystego przecięcia wstęgi dokonała Burmistrz Jolanta Barska oraz dyrektor biblioteki Joanna Kanin. W kameralnym spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz biblioteki. Po uroczystym otwarciu i obejrzeniu rezultatów remontu rozmawiano o problemach biblioteki, specyfice jej pracy oraz planach na przyszłość. Kierownik filii Danuta Figurniak opowiadała o środowisku, w którym filia funkcjonuje, czytelnikach, których obsługuje najwięcej ze wszystkich filii MiGBP w Nysie.

Filia nr 3 w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Infrastruktura bibliotek” otrzymała 15 000 zł na remont i wymianę wyposażenia. W ramach tego działania pomalowane zostały ściany, wymienione wszystkie meble oraz zakupiona została nowa kserokopiarka. Koszt całej inwestycji wyniósł 20 560,98 zł.

Ponadto niezależnie od programu MiGBP w Nysie z własnych środków

wymieniła okna w lokalu filii, założyła rolety antywłamaniowe oraz zakupiła 2 nowoczesne komputery dla czytelników.

Łączny koszt wszystkich działań wyniósł 31 648,18 zł.

Druga z trzech odnowionych placówek, tj. Filia nr 4 przy ul. Wandy Pawlik 8a, otworzyła swoje drzwi 7 stycznia 2010 r. Wstęgę przecięli zastępca burmistrza Aleksander Juszczyk, dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu Tadeusz Chrobak oraz dyrektor MiGBP w Nysie Joanna Kanin. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele mediów, czytelnicy oraz przedstawiciele biblioteki. Po otwarciu uczestnicy dyskutowali o szeroko pojętej działalności bibliotecznej, potrzebach środowiska i rozwoju filii. Kierownik filii Krystyna Tobiasz z przejęciem witała gości i przyjmowała wyrazy uznania za wygląd i wzorowe prowadzenie biblioteki. W trakcie spotkania zaczęli przychodzić najmłodszy czytelnicy, dla których specjalnie utworzony został kąpek zabaw.

Filia nr 4 w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Infrastruktura bibliotek” otrzymała 30 000 zł na remont i wymianę wyposażenia. W ramach tego działania wymienione zostały okna, drzwi wyjściowe, podłoga, pomalowane ściany, wymienione wszystkie meble, zmodernizowana toaleta. Ponadto utworzony został kąpek dla najmłodszych czytelników. Koszt całej inwestycji wyniósł 49 427,74 zł.

8 stycznia 2010 r. zastępca burmistrza Aleksander Juszczyk, sołtys Kubiec Jadwiga Barszcz oraz dyrektor biblioteki Joanna Kanin uroczystie przecięli wstęgę i otworzyli w Kubicach odnowioną filię Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Nysie. W uroczystości udział wzięli

przedstawiciele rady soleckiej oraz biblioteki. Pani Janina Łysy, kierowniczka filii, poczęstowała gości upieczonym przez siebie wspaniałym tortem. W czasie jego degustacji uczestnicy podziwiali odnowiony lokal i dyskutowali o problemach społeczności lokalnej, jej potrzebach oraz o roli, jaką pełni filia w swoim środowisku.

Filia w Kubicach w ramach programu

Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Infrastruktura bibliotek” otrzymała 13 414,33 zł na remont i wymianę wyposażenia. W ramach tego działania wymieniona została podłoga, pomalowane zostały ściany, wymienione wszystkie meble. Koszta całej inwestycji wyniósł 15 814,18 zł. Ponadto, niezależnie od programu, Rada Solecza Kubic z własnych środków wymieniła okna w lokalu filii.

OPOLSKA BIBLIOTEKA CYFROWA JAKO ELEMENT GLOBALNEJ SIECI ZASOBÓW CYFROWYCH¹

Na początku maja 2010 roku Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu uruchomiła Opolską Bibliotekę Cyfrową – serwis internetowy oferujący bezpłatny dostęp do zdigitalizowanych zbiorów biblioteki. Będą w niej publikowane materiały o charakterze regionalnym, tematycznie lub miejscem wydania związane ze Śląskiem, a w szczególności z Opolszczyzną, jak również najcenniejsze zbiory zabytkowe biblioteki.

Podstawowym celem niniejszego artykułu jest zarysowanie globalnego tła dla Opolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz zwięzłe opisanie procesu jej powstawania. Pierwszą, obszerniejszą (ze względu na liczbę prezentowanych zagadnień) część szkicu poświęcę próbie przedstawienia jak najszerszego kontekstu dla opolskiej inicjatywy, przybliżając ideę bibliotek cyfrowych, ich podstawowe założenia oraz cechy charakterystyczne, a przede wszystkim najbardziej godne uwagi projekty, obrazujące rozwój pierwotnej koncepcji od jej początków do dnia dzisiejszego. Nakreślenie tego ogólnego zarysu pozwoli znaleźć i wskazać miejsce Opolskiej Biblioteki Cyfrowej w struktu-

¹ Tekst jest preredagowaną wersją pracy dyplomowej o tym samym tytule, napisanej w roku akademickim 2009/2010 na Podyplomowych Studiach Edytorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego pod kierunkiem dr. Andrzeja Nowakowskiego.

rze, jaką stanowi globalna sieć zasobów cyfrowych. Tekst powinien przynieść odpowiedzi między innymi na pytania:

– na jakim podłożu ideowym i historycznym powstawała Opolska Biblioteka Cyfrowa?

– z jakich źródeł może czerpać wzorce dla własnych działań?

– w jakim otoczeniu – bliższym i dalszym – przyjdzie jej funkcjonować?

Druga część artykułu, poświęcona samej OBC, ma przynieść odpowiedź na jeszcze jedno pytanie: jak powstawała Opolska Biblioteka Cyfrowa? Przedstawię w niej drogę OBC od krystalizowania się pomysłu do publicznego udostępnienia serwisu. Opisane zostaną pewne kwestie techniczne i organizacyjne, dotyczące opracowania strategii działania, ustalenia standardów, zaplanowania struktury biblioteki cyfrowej oraz wyboru prezentowanych w niej zasobów.

BIBLIOTEKI CYFROWE – IDEA I RZECZYWISTOŚĆ

Idea bibliotek cyfrowych

Zdefiniowanie pojęcia „biblioteka cyfrowa” wydaje się zadaniem dość prostym (w definicje obfitują przecież wszystkie ważniejsze publikacje na ten temat), wymaga jednak pewnego namysłu, który pozwoli na uniknięcie uogólnień i niejednoznaczności lub chociaż jasne zasygnalizowanie tych ostatnich. Spróbuję zatem wyjść od pewnego ogólnego stwierdzenia w kierunku jak najbardziej funkcjonalnych uściśleń. Kazimierz Wiczorkowski pisze, że cały Internet można „traktować jako wielką bibliotekę dostępną przez całą dobę bez ograniczeń”². Twierdzenie

² K. Wiczorkowski, *Elektroniczne biblioteki*, „Edukacja Dorosłych” 2004, nr 1/2, s. 103.

to zostało wyrwane z kontekstu i nie stanowi bynajmniej elementu definicji biblioteki cyfrowej, jednak wydaje mi się znakomitym punktem wyjścia do sprecyzowania tego pojęcia. Mam na myśli frazę, która opisuje esencję całej idei – zarówno Internetu, jak i bibliotek cyfrowych – dostępność przez całą dobę bez ograniczeń. Koncepcja powszechnego dostępu do informacji, bez barier geograficznych i ekonomicznych, stanowi jedną z podstawowych cech Internetu i funkcjonujących w jego obrębie bibliotek cyfrowych. Jednak jest coś, co sprawia, że Internet nie jest biblioteką, a co z biblioteki cyfrowej czyni – a przynajmniej powinno – bibliotekę w pełnym tego słowa znaczeniu. Słownikowa definicja biblioteki opisuje ją jako „instytucję powołaną do gromadzenia i udostępniania księgozbiorów” oraz „uporządkowany księgozbiór”³. Kluczowym dla mojego rozróżnienia jest określenie „uporządkowany”, którego w żadnym wypadku nie można użyć do opisu Internetu, a które w prosty sposób odsyła do definicji Marka Nahotki: „Biblioteki cyfrowe są postrzegane jako systemy dostarczające spójnego dostępu do [...] zorganizowanych [podkreślenia – P.M.] zasobów informacji i wiedzy”⁴.

Inna, bardziej rozbudowana definicja mówi, że biblioteka cyfrowa to „organizacja, która dostarcza zasobów, włączając w to wyspecjalizowaną obsługę, umożli-

3 *Słownik języka polskiego* [wersja online], tryb dostępu: <http://sjp.pwn.pl/lista.php?co=biblioteka>

4 M. Nahotko, *Cyfrowa najmłodsza siostra bibliotek*, „Konspekt. Pismo Akademii Pedagogicznej w Krakowie” 2004, nr 19, [wersja online]. Tryb dostępu: <http://www.wsp.krakow.pl/konspekt/19/nahotko.html>

wiając wybór i strukturalizację do zbiorów cyfrowo kodowanych prac w taki sposób, że są one w każdej chwili dostępne (także ekonomicznie) przez daną społeczność. Ponadto zapewnia również interpretację, dystrybucję i spójność dokumentów, jednocześnie oferując równoczesny dostęp wielu użytkownikom [...]”⁵. Cytuję tę wykładnię, żeby wskazać na pewną ciekawą wieloznaczność pojęcia biblioteki (nie tylko cyfrowej). Otóż – w zależności od perspektywy – jest ona instytucją („organizacją”) podejmującą pewne określone działania (podmiotem) albo efektem tych działań (przedmiotem). Tę wieloznaczność widać zarówno w dwóch definicjach *Słownika języka polskiego*, jak i w objaśnieniach Nahotki i Błażewicz. Zależało mi na wskazaniu tego zróżnicowania nie dlatego, by faworyzować którąś z definicji, lecz by zwrócić uwagę, że postrzeganie zjawiska zależy od patrzącego – dla końcowego użytkownika biblioteki cyfrowej (czytelnika) będzie ona „uporządkowanym księgozbiorem”, „systemem dostarczającym dostępu do wiedzy”, a dla bibliotekarza będzie strukturą złożoną z osób i narzędzi, które ten system tworzą i nim zarządzają.

Po wskazaniu na swoistą strukturalną analogię pomiędzy biblioteką cyfrową a tradycyjną powrócę do różnic między nimi. Przejawiają się one na dwóch płaszczyznach – formy i zawartości. Pierwsza, zasadnicza, została już zasygnalizowana, zarówno w definicjach, jak i w samym nazewnictwie – cyfrowość biblioteki oznacza sposób udostępniania

5 A. Błażewicz, *Technologiczne aspekty dostępu do informacji w środowisku elektronicznym*, „Biuletyn Porozumienia «Biblioteka z Horyzontem»”, Tryb dostępu: <http://www.pfsl.poznan.pl/horyzonty/cyfrowe/2rozdzial.html#21>

treści. Zawartość biblioteki cyfrowej nie ma charakteru fizycznego, obiekty w niej przechowywane mają formę elektroniczną i w takiej formie są udostępniane. Dostęp do nich jest zatem możliwy jedynie za pośrednictwem komputera lub innego urządzenia cyfrowego. Celowo unikam uproszczenia (w przeciwieństwie do np. Wikipedii), które zakłada, że jedyną formą dostępu do zasobów biblioteki cyfrowej jest Internet, bo choć wydaje się to modelem doskonałym, to istnieją pewne ograniczenia (np. prawo autorskie), które sprawiają, że niektóre pliki cyfrowe mogą być przeglądane jedynie w trybie lokalnym, np. z komputerów biblioteki posiadającej w swoich zbiorach oryginalny zdigitalizowany obiekt. Również w samym Internecie istnieją pewne ograniczenie w dostępie do niektórych zbiorów (hasła, identyfikacja adresu IP).

Mimo tych zastrzeżeń idea biblioteki cyfrowej pozostaje poszerzenie skali dostępu do zbiorów. Ważnym czynnikiem staje się w tej sytuacji możliwość równoczesnego korzystania z jednego obiektu nieograniczonej liczby odbiorców. Znika w ten sposób nie tylko problem kolejek, oczekiwania na wypożyczenie, ale także kwestia niewystarczającej liczby egzemplarzy czy przetrzymywania książek przez niesubordynowanych czytelników.

Z formy udostępniania zbiorów wynika jeszcze jedna (wciąż związana z poszerzeniem skali dostępności), sygnalizowana już kwestia – zawartości biblioteki cyfrowej. Pytanie, co w rzeczywistości udostępnia biblioteka cyfrowa, na pierwszy rzut oka wydaje się pozbawione sensu. Można odpowiedzieć, nie bez cienia irytacji, że to samo, co biblioteka tradycyjna, dostarczająca materiałów do digitalizacji, tylko mniej, bo przecież nie wszystko da się w krótkim czasie

przetworzyć na formę cyfrową. To, że mniej, jest oczywiście prawdą, wynikającą z fizycznych ograniczeń ludzi i maszyn. Jednak, jakkolwiek paradoksalnie to nie brzmi, czasem biblioteka cyfrowa może udostępniać więcej niż tradycyjna. Paradoks znika, gdy zwróci się uwagę na określenie „udostępnia”. Biblioteka „gromadzi” przecież znacznie więcej niż „udostępnia”. Biblioteka cyfrowa nie jest ograniczona obowiązkiem zabezpieczania cennych zbiorów przed zniszczeniem czy kradzieżą, przez co udostępnia to, czego tradycyjna biblioteka strzeże pilnie przed oczami (a przede wszystkim palcami) czytelników, w najlepszym wypadku pozwalając dotknąć swoich białych kruków garstce wybranych.

Względy bezpieczeństwa to jednak nie jedyny powód ograniczenia dostępu do zbiorów. Nie bez znaczenia jest tutaj również swoista mentalność bibliotekarska. Na tę kwestię zwraca uwagę Henryk Hollender, pisząc, że „zdominowane przez informatyków biblioteki [cyfrowe] są wolne od obyczajowych barier, zgodnie z którymi niektóre materiały rękopiśmienne i archiwalne oraz tradycyjne «skarby» bibliotek nie powinny być przedmiotem równego dostępu dla wszystkich. [...] Wszyscy jesteśmy otwarci, «służymy użytkownikowi» i prowadzimy «informację naukową», ale niekiedy okazuje się, że niektórzy badacze mają monopol na zajmowanie się pewnymi zespołami źródłowymi albo informacja katalogowa jest niewskazana, bo zachęci złodzieja, albo dostęp do specjalistycznych kartotek w zbiorach specjalnych nie jest publiczny, albo ogłaszanie spuścizn (drukem, elektronicznie, na mikrofilmie itd.) prowadziłoby do szargania świętości”⁶.

⁶ H. Hollender, *Biblioteki cyfrowe w Polsce:*

Poza problemem „świętości” niektórych zbiorów istnieje też kwestia bardziej przyziemna, natury praktycznej – nie sposób udostępnić czegoś, co nie jest skatalogowane, a coś, co „nie jest książką i czasopiśmie drukowanym”⁷, ma znacznie utrudnioną drogę wejścia do katalogu. Biblioteka cyfrowa minimalizuje ten problem przez uproszczenie opisu, któremu także odbiera się jego „uświęcony” charakter. Dzięki temu światło dzienne może ujrzeć chociażby mnóstwo rękopisów czy różnego rodzaju zbiorów specjalnych.

Dbalność o bezpieczeństwo zbiorów ma jednak jeszcze jeden, bardzo ważny dla bibliotek cyfrowych aspekt. Okazuje się bowiem, że digitalizacja może być sposobem na zachowanie treści najbardziej zagrożonych zniszczeniem dzieł. Dotyczy to skazanych na zagładę książek dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych, drukowanych na tzw. „kwaśnym papierze”, ale również – jeśli nie przede wszystkim – np. obiektów starożytnych, takich jak tabliczki z pismem klinowym. Wykonanie kopii cyfrowych daje tego typu dziełom szansę na przetrwanie, gdyż tradycyjna konserwacja jest często bardzo droga lub wręcz niemożliwa (praktykuje się również działanie dwutorowe – każdy obiekt konserwowany w sposób tradycyjny jest równocześnie skanowany lub fotografowany). To zatem druga strona medalu – najcenniejsze zbiory bibliotek czy muzeów, dzięki temu, że są zagrożone degradacją, trafiają do bibliotek cyfrowych, co znów poszerza krąg ich odbiorców, bez szkody dla oryginalnych egzemplarzy.

warunki i zagrożenia, „Biuletyn EBIB”, nr 4/2005 (65), Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/65/hollender.php>

7 Tamże.

Jest jeszcze jedna, bardzo ważna grupa obiektów, która zasila zbiór „więcej” biblioteki cyfrowej. To materiały, których w bibliotece tradycyjnej nie ma i może nigdy nie będzie – publikacje zwane „born-digital”, czyli takie, których pierwotną postacią nie jest forma papierowa, narodziły się już jako pliki elektroniczne. Większość tego typu materiałów to publikacje naukowe, szczególnie z dziedziny nauk ścisłych, gdzie liczy się szybkość obiegu informacji i możliwość błyskawicznego aktualizowania stanu wiedzy. Publikacja elektroniczna skraca drogę tekstu do odbiorcy. Nie bez znaczenia pozostaje również możliwość łatwiejszego zaistnienia w środowisku naukowym, bez pośredników i instancji niezbędnych do wydania publikacji drukowanej. Zjawisko to, coraz powszechniejsze na Zachodzie, w Polsce spotyka się z maniackim wręcz oporem i niezrozumieniem. Ponownie warto zacytować Hollendera: „publikuje się książkę lub artykuł. Artykuł może być w czasopiśmie, może być w pracy zbiorowej, nie może być w bibliotece cyfrowej, bo to nie jest ani prestiż, ani honorarium”⁸.

Gdy mowa o współtworzących zasoby bibliotek cyfrowych współczesnych publikacjach naukowych, na myśl przychodzi o wiele szersze zagadnienie, jakim jest edukacja, nie tylko najwyższego szczebla (profesjonalna działalność naukowa), ale również na poziomie szkolnym i akademickim. Znaczący procent zbiorów udostępnianych w bibliotekach cyfrowych stanowią bowiem materiały edukacyjne – podręczniki, skrypty i wszelkiego rodzaju pomoce wspierające procesy kształcenia.

Przy okazji omawiania różnorodności

8 Tamże.

materialów prezentowanych w bibliotekach cyfrowych warto zwrócić uwagę, że ich działalność ma w pewnym sensie również charakter wydawniczy. Najwyraźniej przejawia się to w wypadku publikacji „born-digital”, dla których prezentacja w bibliotece cyfrowej najbardziej przypomina tradycyjne „wydanie”, czyli oficjalne publiczne udostępnienie. Jednak podobieństwo można dostrzec również w szerszym kontekście, nawet biorąc pod uwagę publikacje, które miały edycje papierowe. Prezentacja ich wersji cyfrowych w Internecie nie stanowi oczywiście pełnoprawnego nowego wydania (najczęściej prezentuje się tekst w niezmienionej formie, bez żadnych prac edytorskich), jednak gdy mamy do czynienia z tekstami niedostępnymi na rynku, a często nawet wyłączonymi z publicznego dostępu w tradycyjnych bibliotekach (ze względów opisanych wcześniej), ich udostępnienie w bibliotece cyfrowej z pewnością stanowi pewną namiastkę (często jedyną możliwą) publikacji.

W moim rozważaniach zabrakło dotychczas pewnego bardzo istotnego elementu, bez którego objaśnienie idei bibliotek cyfrowych pozostanie niepełne. Mimo że starałem się wykazać, czym różnią się one od bibliotek tradycyjnych, wciąż poruszam się na płaszczyźnie typowych konotacji, jakie niesie ze sobą samo słowo „biblioteka”. Chodzi oczywiście o podstawowe skojarzenie – z książkami czy, szerzej, słowem pisanym. Jednak to nie jedyne materiały, jakie gromadzą biblioteki (również tradycyjne). Nie należy zapominać (co zdarza się dosyć często) o potężnych zbiorach graficznych, muzycznych i filmowych bibliotek. I tych właśnie bynajmniej nie brakuje w bibliotekach cyfrowych. Na czym więc polega różnica, skoro nie na zawartości? Kolejny

raz na sposobie prezentacji i łatwości dostępu. Otóż nie bez przyczyny zapominamy o tym, że biblioteki gromadzą nie tylko książki. Zbiory innego rodzaju nie są bowiem należycie promowane, a często są wręcz – znów ze względów bezpieczeństwa – ukrywane przed czytelnikami. I tu kolejny raz pomocne okazują się biblioteki cyfrowe, w których o wiele łatwiej prezentować materiały audiowizualne. Zresztą nie chodzi tylko o łatwość, ale także o atrakcyjność – zbiory można eksponować w sposób zintegrowany, tworząc proste powiązania między poszczególnymi formami zapisu treści (książka – grafika – zapis audio – film).

Jako podsumowanie podjętej powyżej próby przybliżenia najważniejszych celów i założeń bibliotek cyfrowych powtórzę wielokrotnie już sygnalizowane, ale wymagające ciągłego, mocnego akcentowania stwierdzenie – podstawowym celem istnienia bibliotek cyfrowych jest wykorzystanie najnowszych technologii dla zwiększenia dostępu do wiedzy, do kulturowego i naukowego dorobku ludzkości, ochrony tychże wartości i zachowania ich dla przyszłych pokoleń.

Rzeczywistość – światowe i polskie realizacje idei

Pewne fragmenty poprzedniego podrozdziału wprowadziły już do rozważań ideowych elementy (smutnej) rzeczywistości, jednak bez wychodzenia poza poziom uogólnienia. Teraz spróbuję skrótowo nakreślić początki realizacji idei (bez ambicji całościowego przeglądu historycznego) i przedstawić wybór kilku konkretnych projektów – dawnych (w większości istniejących do dziś lub mających swoje kontynuacje w zmodyfikowanej formie) oraz współczesnych.

Za źródło myślenia o książce w kategorii technologii cyfrowej uznaje się Projekt Gutenberg, zapoczątkowany przez Michaela Harta z University of Illinois w roku 1971, a więc na długo przed upowszechnieniem się Internetu w formie, jaką znamy od około 15 lat. Pierwszą książką zdigitalizowaną w ramach projektu była *Deklaracja Niepodległości Stanów Zjednoczonych*, kolejne to *Konstytucja Stanów Zjednoczonych*, *Biblia*, dzieła Szekspira, Dickensa i wielu innych klasyków literatury anglojęzycznej. Wszystkie teksty udostępniane w Projekcie Gutenberg należą, według amerykańskiego prawa, do domeny publicznej, poza nielicznymi wyjątkami, kiedy utwory objęte są restrykcjami prawa autorskiego, jednak ich publikacja dokonywana jest zawsze za zgodą uprawnionych podmiotów. Najpowszechniejszą formą prezentacji zasobów jest prosty plik tekstowy, możliwy do ściągnięcia na własny komputer lub przeczytania z poziomu strony internetowej. Edytorskie uproszczenie publikacji stało się przedmiotem krytyki, która dotyczy przede wszystkim niepełnego opisu bibliograficznego, który wskazywałby na użycie do przetworzenia tradycyjne wydanie, a także braku oryginalnych wstępów czy komentarzy. Głosy sprzeciwu budzi także obchodzenie się z samymi tekstami – droga od wydania papierowego do elektronicznego wiedzie najczęściej od zeskanowania książki, poprzez przekształcenie obrazu na postać tekstową za pomocą techniki OCR (optical character recognition – optyczne rozpoznawanie znaków), do wykonanej ludzką ręką korekty. I właśnie ta korekta, przeprowadzana przez wolontariuszy (cała inicjatywa ma charakter wolontariatu), zatem nie przez profesjonalnych edytorów, pozostawia wiele do życze-

nia (np. nieuzasadniona modernizacja pisowni). Wydaje się jednak, że jest to niska cena za swobodny dostęp do ponad 30 tys. książek (stan na grudzień 2009 roku), wśród których znajdują się najważniejsze teksty literatury europejskiej i amerykańskiej. Jeśli przyjrzeć się zasobom innych bibliotek cyfrowych, ta liczba może się wydawać mało imponująca, nie należy jednak zapominać o prekursorskim charakterze Projektu Gutenberg, a także o tym, że patronuje on kilkunastu innym projektom, takim jak Project Gutenberg Consortia Center czy PG-EU.

Pionierskiego charakteru nie sposób odmówić projektowi Perseus, którego początki sięgają połowy lat 80. Rdzeń zasobów Perseusa stanowią materiały związane z literaturą i kulturą starożytnej Grecji i Rzymu, jednak pole jego zainteresowań sukcesywnie się poszerza (duże kolekcje dotyczące np. angielskiego renesansu lub dziewiętnastowiecznej historii Stanów Zjednoczonych).

Tematycznie zorganizowane kolekcje biblioteki Perseus przywodzą na myśl inicjatywy, które w całości poświęcone są jednemu zagadnieniu lub dziełom jednego autora. Jedną z najciekawszych (i pierwszych) tematycznych bibliotek cyfrowych jest powstały w 1993 roku zbiór *The Complete Works of William Shakespeare*. Zawartości biblioteki opisywać nie trzeba, jednak przy jej okazji chciałbym zwrócić uwagę na zjawisko, które na szerszą skalę będzie miało miejsce w przypadku projektu Google Books, a mianowicie współpracy biblioteki cyfrowej z księgarniami. Przy każdym z Szekspirowskich tekstów pojawia się odnośnik do jego papierowego wydania dostępnego w księgarni internetowej Amazon.com.

O wiele potężniejszym projektem tematycznym jest inicjatywa największej

biblioteki świata, Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych. Zaczęła ona digitalizować swoje zbiory na początku lat 90., głównie z myślą o ich przechowywaniu i dystrybucji na nośnikach cyfrowych (CD-ROM). Dynamiczny rozwój Internetu otwierał jednak nowe możliwości, z których Biblioteka Kongresu skorzystała, uruchamiając w 1995 internetową bibliotekę o nazwie American Memory, której zbiory to obecnie około 350 tys. pozycji związanych z amerykańską kulturą i historią.

Pisząc o cyfrowych zbiorach Biblioteki Kongresu, wkraczam na poziom współczesnych gigantów w tej dziedzinie. Należy do nich bez wątpienia projekt Internet Archive (IA), zapoczątkowany w 1996 roku w San Francisco. Kolekcje tej multimedialnej biblioteki zawierają dziś kilkaset tysięcy książek, plików audio i video oraz dawnych wersji najróżniejszego oprogramowania komputerowego.

Początek XXI wieku to czas, w którym Internet, upowszechniony na całym świecie, ostatecznie stał się podstawowym źródłem informacji. Chyba nikomu, kto kiedykolwiek korzystał z Internetu, nie jest obca nazwa Google. Ta potężna amerykańska korporacja, której produktem flagowym jest najpopularniejsza wyszukiwarka internetowa, z pewnością zmieniła oblicze Internetu. Ważną datą w działalności firmy był rok 2004, kiedy uruchomiono projekt Google Print, deklarując zamiar zdigitalizowania i udostępnienia w Sieci 15 mln książek. Większość zbiorów miały stanowić kolekcje uniwersytetów w Stanford i Michigan, jednak obecnie Google w błyskawicznym tempie digitalizuje książki z całego świata, a dotychczasowa liczba publikacji sięga 10 mln (z czego, w zależności od szacunków, 10-40% stanowią książki zeskanowane w Europie).

Skala przedsięwzięcia jest ogromna, a kontrowersje, jakie wokół niego powstały, to temat na osobną pracę. Należy jednak przybliżyć najważniejsze fakty.

Jeden z pierwszych głosów protestu dobiegł z Francji: „prezydent francuskiej Biblioteki Narodowej [...] opowiedział się zdecydowanie i w ostrych słowach przeciw projektowi. Widzi on w takim przedsięwzięciu formę amerykańskiej hegemonii kulturowej”⁹. Dominacja języka angielskiego (bo w przypadku francuskiego protestu przymiotnik „amerykańska” można chyba bez obawy zamienić na „anglojęzyczna”) w kulturze Zachodu jest jednak faktem – najboleśniejszym chyba właśnie dla Francuzów – i próba otwartej walki byłaby przedsięwzięciem absurdalnym. Na szczęście francuski protest przyjął formę konstruktywną i zaowocował zwiększeniem promocji projektu Gallica, elektronicznej wersji francuskiej BN, bowiem promowanie własnego dorobku kulturowego jest chyba najwłaściwszym (i najskuteczniejszym) sposobem na wywalczenie należnego sobie miejsca w jej światowym dziedzictwie.

Znacznie poważniejsze okazały się jednak niejasności związane z prawną ochroną dóbr intelektualnych. Kwestia ta jest niezwykle skomplikowana. Nie pojawia się przy okazji wcześniej opisanych projektów, gdyż zajmowały się one albo tekstami, co do których prawa autorskie już wygasły, albo ściśle współpracowały z właścicielami praw. Google zaś, działając na niespotykaną dotąd skalę i z ogromnym zapleczem finansowym, przykłada do zagadnienia praw autorskich – mówiąc eufemistycznie – nieco mniejszą wagę.

⁹ A. Spadaro, *Biblioteka Babel – szansa czy zagrożenie?*, tł. z wł. J. Drabik, „Przegląd Powszechny” 2006, R. 123, nr 1, s. 69.

W największym uproszczeniu można stwierdzić, że Google digitalizuje i udostępnia znaczny procent książek bez zgody wydawców. Nie oznacza to, że w ramach usługi dziś znanej pod nazwą Google Books (nazwa pośrednia brzmiała Google Book Search) udostępniane są pełne teksty wszystkich wydanych w ostatnich latach książek. Książki prezentowane w całości pochodzą z domeny publicznej, zaś książki wciąż objęte prawem autorskim można przeglądać na innych zasadach – dostępny jest jedynie podgląd kilku lub kilkunastu stron, zaś zainteresowanych całością bezpośrednie linki odsyłają do miejsc, gdzie książkę można kupić lub wypożyczyć. Model wydaje się idealny. Problem polega jednak na tym, że każde słowo książki zostało zaindeksowane na potrzeby wyszukiwarki, aby umożliwić jego odnalezienie w tekście (w takiej sytuacji system prezentuje słowo lub frazę w określonym kontekście w książce, umożliwiając podgląd fragmentu odpowiedniej strony). Oznacza to, że na potrzeby usługi została zeskanowana i umieszczona na serwerze cała książka, a to – zdaniem wydawców, a także wielu sądów – niezgodne z prawem.

Google oczywiście stara się prawnie usankcjonować swoje działania. Z wieloma wydawcami ma podpisane odpowiednie umowy pozwalające na prezentowanie książek w przyjętej przez siebie konwencji. Jednak w większości przypadków występuje z pozycji siły, najpierw digitalizując i udostępniając książki, a potem próbując zawrzeć porozumienie, oczywiście na swoich warunkach. Ostatnie miesiące pokazują, że wydawcy bronią się przeciwko przystąpieniu do ugody z Google z całych sił, a prawo stoi w większości przypadków po ich stronie. Google przegrywa kolejne procesy, za-

równy w Stanach Zjednoczonych (gdzie po odrzuceniu przez Sąd Federalny 4 października 2009 roku treści Ugody, Google przedstawił niedawno jej nową, „złagodzoną” wersję), jak i Europie (ostatnio wyrok we Francji – odszkodowanie dla wydawnictwa La Martiniere). Historia serwisu Google Książki toczy się zatem na naszych oczach. Trudno przewidzieć, jaki będzie jej finał, jednak o losy zasilańcego ogromnym kapitałem projektu nie trzeba się chyba martwić, niewiadomą jest tylko forma, jaką ostatecznie przybierze. Sytuacja ta wskazuje jednak (kolejny raz – wciąż żywa pozostaje przecież kwestia udostępniania w Internecie plików muzycznych czy oprogramowania, wystarczy przypomnieć chociażby głośną sprawę serwisu The Pirate Bay), że coś, co nazywamy prawem własności intelektualnej, w istniejącej dziś postaci nie przystaje zupełnie do tempa rozwoju technologii, która zrewolucjonizowała procesy globalnej wymiany informacji.

Poświęcenie tak dużej ilości miejsca usłudze firmy Google uzasadnione jest jej wielkim wpływem na rozwój elektronicznych wersji książek i na myślenie o książce w ogóle. Trzeba jednak stanowczo stwierdzić, że Google Books nie jest biblioteką cyfrową. Serwis przechowuje i udostępnia książki, opisy bibliograficzne czy streszczenia, ale brakuje mu konstytutywnej cechy biblioteki – uporządkowania. Zbiory nie są w żaden sposób ustrukturyzowane, przypisane do dziedzin czy zakresów tematycznych (jeśli nie liczyć „kluczowych wyrazów i wyrażń” – chaotycznego zbioru tagów).

W poszukiwaniu projektów spełniających kryterium uporządkowania przeniosę się – po przeglądzie inicjatyw amerykańskich – na Stary Kontynent. Wspomniałem dotychczas tylko o francuskiej bibliotece

Gallica, jednak teraz chciałbym przybliżyć dwa bardzo ważne, ściśle ze sobą związane projekty międzynarodowe. The European Library to serwis finansowany z funduszy Komisji Europejskiej. Projekt został zainicjowany w 2001 roku przy współpracy dziewięciu bibliotek narodowych (Finlandii, Francji, Niemiec, Włoch, Holandii, Portugalii, Słowenii, Szwajcarii oraz Wielkiej Brytanii), a uruchomiony w roku 2005. Obecnie umożliwia dostęp do zbiorów cyfrowych oraz katalogów i bibliografii 48 europejskich bibliotek narodowych (w tym polskiej). TEL bez wątpienia spełnia warunek, na brak którego zwróciłem uwagę w wypadku Google. Prezentowane materiały uporządkowane są tematycznie, tworzą zwięzłe opisane kolekcje. Jest jednak czynnik, który sprawia, że znów nie mamy do czynienia z biblioteką w znaczeniu definicyjnym. Otóż The European Library w przeważającej mierze nie gromadzi księgozbioru, a jedynie dane dostarczone przez poszczególne instytucje, czyli informacje o zbiorach (metadane), zaś dostęp do samych zbiorów możliwy jest dzięki odesłaniu do poszczególnych dzieł lub kolekcji w ich oryginalnym kontekście, czyli do biblioteki, która dostarczyła informację o ich posiadaniu. Tego rodzaju serwis, zbierający informacje o dostawcach i dostarczanej zawartości i budujący usługi (takie jak przeglądanie, wyszukiwanie) na podstawie stworzonej przez siebie bazy danych, często nazywany jest agregatorem. (W tym wypadku – w przeciwieństwie do Google Books – serwis nie jest czymś niepełnym w stosunku do biblioteki, „fizyczne” rozproszenie udostępnianych obiektów nie ma żadnego wpływu na ich właściwą wartość).

Doświadczenia formalnie nieco ograniczonej (do bibliotek narodowych) The

European Library stały się podłożem o wiele potężniejszego, bardziej rozbudowanego i wieloaspektowego projektu. W 2005 roku Komisja Europejska ogłosiła strategię „i2010: Europejskie społeczeństwo informacyjne do 2010 r.” oraz uruchomiła program *eContentplus*. Efektem tych inicjatyw jest między innymi Europeana – rozbudowany serwis agregujący metadane dostarczane przez setki bibliotek, archiwów, muzeów, galerii i organizacji gromadzący materiały audio-wizualne. Cyfrowe zbiory, które obecnie przekraczają 4,5 mln obiektów, dostępne są za pośrednictwem jednego portalu wyszukiwawczego. Samo wymienienie typów dostawców danych ukazując, jak różnorodne zasoby składają się na bogactwo Europeany. Pod patronatem projektu funkcjonuje również kilka inicjatyw o bardziej uszczegółowionym polu działania (również agregatorów, których dane są oczywiście dostarczane do samej Europeany). Wśród nich znajdują się m.in.: Athena (agregująca zawartość europejskich muzeów i galerii), Europeanana Travel (odkrycia, handel, turystyka), European Film Gateway (plakaty, scenariusze, filmy), EU Screen (materiały związane z telewizją), MIMO (instrumenty muzyczne) czy Judaica Europeana (wkład kultury żydowskiej w dziedzictwo europejskie). Sam portal – uruchomiony 20 listopada 2008 roku i prawie natychmiast wyłączony przez przeciążenie sprzętu niedostosowanego do zainteresowania użytkowników (wznowienie pracy serwisu nastąpiło miesiąc później) – wciąż funkcjonuje jako prototyp, uruchomienie ostatecznej, w pełni funkcjonującej wersji planowane jest na rok 2010 (postulowana liczba udostępnianych w tym czasie obiektów to 10 mln). Przedsięwzięcie jest bardzo ambitne i można tylko mieć nadzieję, że spełni

swój cel, którym jest „ulotwienie dostępu do źródeł w środowisku internetowym” oraz „prezentowanie bogactwa dziedzictwa europejskiego, łączenie wielokulturowości i wielojęzyczności z nowoczesną technologią i współczesnymi modelami biznesowymi”¹⁰. Także Polska podjęła się udziału w spełnianiu tego celu, ale kwestię tę przybliżyć nieco później.

Historia bibliotek cyfrowych w Polsce zaczęła się niespełna 10 lat temu. Obecnie jest ich w kraju kilkadziesiąt, ja jednak zwrócę uwagę tylko na kilka istotnych (z różnych względów) przykładów oraz na pewne charakterystyczne tendencje. W 2002 Komitet Badań Naukowych w ramach Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego powołał do życia Polską Bibliotekę Internetową, której siedzibę zlokalizowano w Krakowie¹¹. W organizacji PBI brały udział takie instytucje jak Akademia Górniczo-Hutnicza, Uniwersytet Jagielloński oraz Uniwersytet Gdański, które przekazały do PBI część własnych dokumentów cyfrowych¹². „W jej zawartości przeważać miała klasyka literatury polskiej, podręczniki akademickie, dokumenty archiwalne, publikacje dla

10 <http://www.europeana.eu/portal/aboutus.html>

11 PBI nie była bynajmniej pierwszą polską biblioteką cyfrową. Za taką uważa się Elektroniczne Archiwum Skryptów Uczelnianych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (zob. A. Walek, *Biblioteki cyfrowe na platformie dl.iibra*, Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2009, s. 40–41), zaznaczyłem jednak, że skupię się tylko na kilku najważniejszych projektach.

12 Zob. E. Dobrzyńska-Lankosz, *Polska Biblioteka Internetowa*, „Biuletyn EBIB”, nr 7/2003 (47). Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/lankosz.php>

niewidomych, rękopisy muzyczne oraz pozycje kartograficzne, dzieła malarstwa, grafiki i fotografii, a także zawartość czasopism naukowych”¹³. Pomysł był godny pochwały, jednak wykonanie okazało się bardzo nieudolne. Trudno znaleźć publikację, która podejmowałaby temat PBI i nie zawicrała surowej krytyki projektu. Podlega jej przede wszystkim widoczny brak współpracy osób, które budowały serwis, z bibliotekarzami – skandaliczne błędy w opisach publikacji (Gutenberg jako autor *Biblii...*) i samych tekstach. Sytuacja ta z biegiem czasu uległa pewnej poprawie, jednak brak jasnej koncepcji rozwoju przedsięwzięcia sprawił, że nie spełniło ono nadziei, które w nim pokładano, zaś najważniejszym z niego pożytkiem jest chyba przykład, jak nie robić biblioteki cyfrowej. Powtórzę za Bożeną Bednarek-Michalską: „Nie wolno, tworząc zasoby cyfrowe, lekceważyć wiedzy fachowców.”¹⁴ Projekt Polskiej Biblioteki Internetowej został ostatecznie zamknięty w czerwcu 2008 roku. To, co po sobie zostawił (a nie jest tego mało – pod względem liczby publikacji cyfrowych PBI, od dawna niezasilana nowymi obiektami, plasuje się na czwartej pozycji w kraju), przekazano pod opiekę Biblioteki Narodowej, która jest odpowiedzialna za utrzymanie funkcjonowania serwisu wraz z istniejącymi w nim zasobami, a także, jak sama deklaruje, „prowadzi prace nad sukcesywną poprawą jakości zasobów cyfrowych PBI [...]”¹⁵. Bibliote-

13 H. Hollender, *dz. cyt.*

14 B. Bednarek-Michalska, *Czy biblioteki cyfrowe są nam potrzebne?*, „Głos Uczelni. Pismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika” 2004, nr 1 (215). [wersja online], Tryb dostępu: <http://glos.umk.pl/2004/01/bibl/>

15 <http://www.bn.org.pl/zasoby-cyfrowe-i->

ka Narodowa posiada jednak swój własny projekt (do którego jeszcze powrócę), więc raczej nie należy się spodziewać, że wspomniane prace nad poprawianiem błędów innych są lub będą dla niej zadaniem priorytetowym.

Za przykład przeciwny do danego przez Polską Bibliotekę Internetową stawia się najczęściej uruchomioną w 2002 roku Wielkopolską Bibliotekę Cyfrową – projekt współtworzony przez biblioteki naukowe i publiczne Poznania, a zainicjowany i nadzorowany wspólnie przez Poznańską Fundację Bibliotek Naukowych i Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (PCSS). Najczęstsze głosy pochwały dotyczą jasno określonych zasad działania, profesjonalnego zarządzania treścią, przejrzystej struktury, znakomicie funkcjonującego zaplecza technicznego. Przy okazji Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej chciałbym zatrzymać się właśnie przy aspekcie technicznym, gdyż kwestia ta nabierze niebawem znaczenia ogólnokrajowego. WBC działa w oparciu o system do budowy bibliotek cyfrowych o nazwie dLibra, opracowany przez PCSS. Środowisko dLibra służy do administrowania strukturą biblioteki cyfrowej i zarządzania jej zawartością. Poligonem doświadczalnym dla jego twórców była właśnie WBC. Sukces przedsięwzięcia sprawił, że w systemie dLibra zaczęły powstawać kolejne biblioteki – w 2004 roku Biblioteka Cyfrowa Politechniki Wrocławskiej (obecnie Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa), w 2005 roku Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa. W ciągu kilku lat poznańska platforma stała się budulcem kilkudziesięciu polskich bibliotek cyfrowych (największe z nich to m.in. Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu

Wrocławskiego, Małopolska Biblioteka Cyfrowa, Śląska Biblioteka Cyfrowa)¹⁶.

Środowisko dLibra działa w oparciu o międzynarodowe standardy (Dublin Core jako schemat opisu oraz protokół OAI-PMH jako standard przesyłania danych), co – dzięki połączeniu polskich bibliotek cyfrowych w sieci PIONIER¹⁷ – umożliwiło opracowanie zbioru usług wspólnych dla wszystkich wdrożeń systemu, jakim jest uruchomiona w 2007 roku Federacja Bibliotek Cyfrowych. FBC to opracowane i utrzymywane przez PCSS zaawansowane urządzenie wyszukiwawcze, agregujące dane z polskich bibliotek cyfrowych, które zdecydowały się przystąpić do Federacji (obecnie 54). FBC gromadzi i umożliwia przeszukiwanie zarówno metadanych już istniejących obiektów cyfrowych, jak i tych dopiero przeznaczonych do digitalizacji (uwzględnionych w planach digitalizacji poszczególnych bibliotek)¹⁸.

¹⁶ Pełna lista wdrożeń dostępna jest na stronie internetowej projektu: <http://dlibra.psn.pl/>

¹⁷ PIONIER – ogólnopolska szerokopasmowa sieć optyczna zbudowana ze środków KBN na bazie projektu „Polski Internet Optyczny – Zaawansowane Aplikacje, Usługi i Technologie dla Społeczeństwa Informatycznego” (zob. <http://www.pionier.net.pl/online/>).

¹⁸ Zob. C. Mazurek, M. Stroiński, M. Werla, J. Węglarz, *Infrastruktura bibliotek cyfrowych w sieci PIONIER* [w:] *Polskie biblioteki cyfrowe 2008. Materiały z konferencji zorganizowanej w dniach 24-25 listopada 2008 roku przez: Bibliotekę Kórnicką PAN, Poznańską Fundację Bibliotek Naukowych, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe*, red. C. Mazurek, M. Stroiński, J. Węglarz, Ośrodek Wydawnictw Naukowych, Poznań 2009, s. 12.

Pojęcie agregowania danych pojawiło się już przy okazji omawiania The European Library i Europeany. Zbieżność nie jest przypadkowa, zasada działania tych systemów jest bowiem podobna. Wspólna płaszczyzna nie kończy się jednak na podobieństwie formalnym, gdyż związek Europeany i FBC jest znacznie głębszy (wspomniany już specyficzny charakter TEL nie pozwala na związek z bibliotekami nienarodowymi). Działanie FBC (jako ogólnopolskiego agregatora) doskonale wpisuje się w projekt Europeana Local, którego głównym celem jest między innymi „doprowadzenie do stworzenia sieci regionalnych agregatorów będących w stanie połączyć się z Europeaną”¹⁹. Takim „regionalnym agregatorem” jest właśnie Federacja Bibliotek Cyfrowych, która podjęła współpracę z Europeaną w celu przekazania agregowanych przez siebie metadanych do jej bazy. Wymagało to opracowania zautomatyzowanego procesu normalizacji i wzbogacania metadanych, „tak aby spełniały one wytyczne związane ze schematem Europeana Semantic Elements”²⁰. Współpraca zakończyła się powodzeniem i od połowy grudnia 2009 roku za pośrednictwem Europeany dostępna jest większość zbiorów polskich bibliotek cyfrowych zrzeszonych w FBC²¹.

19 C. Mazurek, M. Werla, *Europeana Local. Rola projektu w europejskiej infrastrukturze bibliotek cyfrowych*, „Pionier Magazine. Polish Optical Internet” 2009, nr 3 (04), s. 11.

20 Tamże.

21 Zob. http://www.man.poznan.pl/PBC/media/Cwicze_miliona_polskich_publicacji_cyfrowych_w_Europeanie-nt.pdf (w notce tej mowa o inauguracyjnej liczbie 250 tys. na dzień 11 XII, jednak następnymi dniami przynosiły informacje o przyłączeniu do Europeany zasobów kolejnych pojedynczych bibliotek).

Jako ostatni przybliżę projekt silnie związany z kwestiami omawianymi do tej pory, jednak na tyle ważny i specyficzny, że zasługuje na indywidualne omówienie. Mowa o wzmiankowanej już (przy okazji PBI) inicjatywie Biblioteki Narodowej. W 2003 roku w narodowej księżnicy rozpoczęto wdrażanie Programu Digitalizacji Zbiorów, którego „celem było zapewnienie pełniejszej ochrony zasobów BN oraz realizacja idei popularyzowania dzieł o dużej wartości zabytkowej, kulturowej czy artystycznej. Dotyczyło to zwłaszcza materiałów cennych, unikatowych i szczególnie chronionych”²². Efekt trzyletniej pracy digitalizacyjnej stał się bazą dla uruchomionej pod koniec 2006 roku Cyfrowej Biblioteki Narodowej Polona (CBN). W pierwszych tygodniach działania Polona oferowała jedynie około 400 publikacji, jednak dziś jej zasoby to już prawie 25 tys. obiektów. O specyfice CBN stanowi oczywiście jej narodowy charakter (coś, co tak nieprofesjonalnie próbowali osiągnąć twórcy PBI), ale również formalny aspekt przedsięwzięcia. Polona nie działa bowiem wyłącznie na systemie dLibra, lecz łączy go z działającym w Bibliotece Narodowej Systemem Zbiorów Zdigitalizowanych. Również sam schemat Dublin Core nie został przejęty mechanicznie, lecz przygotowano jego własną implementację²³.

Wspomniano już, że zasoby Biblioteki Narodowej (także jej zasoby cyfrowe, czyli publikacje CBN) widoczne są w ba-

22 J. Potęga, *Cyfrowa Biblioteka Narodowa [w:] Biblioteki cyfrowe. Projekty, realizacje, technologie*, red. J. Woźniak-Kasparek, J. Franke, Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2007, s. 41–42.

23 Zob. tamże, s. 47–48.

zie The European Library (z którą BN współpracuje od 2007 roku). Wynika to z narodowego charakteru książki. Efektem tego stanu rzeczy jest również fakt, że obiekty prezentowane w Polonie dostępne są także – niejako automatycznie, za pośrednictwem TEL właśnie – w European. Zwracam na to uwagę z kilku przyczyn. Otóż opisanie jako pierwszego procesu przyłączenia bazy FBC do Europeany mogłoby pozostawić mylnie wrażenie o jego pionierskim charakterze. W tym aspekcie pierwszeństwo należy jednak do Polony. Nic umniejsza to jednak zasług Federacji, gdyż przygotowanie do przyłączenia metadanych kilkudziesięciu różnych bibliotek (z których wiele w odmienny sposób interpretuje schemat Dublin Core, co wymaga wspomnianych działań normalizujących) to zadanie o wiele trudniejsze. Należy także zaznaczyć, że Cyfrowa Biblioteka Narodowa nie odcina się od działań Federacji i sama do niej należy (zasób Polony plasuje ją obecnie na szóstym miejscu w FBC).

Działalność i ciągły rozwój Federacji Bibliotek Cyfrowych pokazuje, w jakim kierunku zmierzają polskie biblioteki cyfrowe, równocześnie uwidaczniając, że kierunek ten jest zgodny z tendencjami panującymi w Europie. FBC wspiera model, którego głównym założeniem jest budowanie sieci rozproszonych bibliotek cyfrowych, funkcjonujących indywidualnie, ale na bazie pewnych wspólnych standardów, które pozwalają na jak największą interoperacyjność, ważną zarówno dla użytkowników, jak i twórców repozytoriów. Do najważniejszych funkcji FBC należy chociażby zaawansowane przeszukiwanie zasobów wszystkich bibliotek cyfrowych z jednego miejsca czy swobodny dostęp do danych, umożliwiający współpracę na poziomie

zamieszczania publikacji (np. unikanie potencjalnego duplikowania obiektów, współpraca w zakresie wzajemnego uzupełniania wydawnictw wielotomowych czy czasopism). Kierunek ten wydaje się właściwą drogą do efektywnego scalenia polskiego dziedzictwa narodowego z zachowaniem jego regionalnej specyfiki, a także do jego włączenia w strukturę europejską. Oczywiście nie wyrażam tym stwierdzeniem nadziei, że polska kultura w ten sposób zawojuje Europę. W przypadku przewagi słowa pisanego w bibliotekach jest to – chociażby z uwagi na peryferyjny charakter języka polskiego w Europie – zupełnie niemożliwe. Jednak polskie dziedzictwo jest częścią dziedzictwa europejskiego i powinno znaleźć w nim swoje miejsce, nawet jeśli w tym przypadku będzie ono na peryferiach. (Szansę na efektywniejsze zaistnienie dalałyby z pewnością prezentacja materiałów muzycznych, graficznych czy zbiorów muzealnych – w tym kontekście szczególnie cieszą wieści o współpracy PCSS i Muzeum Narodowego nad stworzeniem oprogramowania do cyfrowej prezentacji muzealiów, którego robocza nazwa to dMuscion).

Pamiętając o tej europejskiej perspektywie, której poświęciłem tyle miejsca, chciałbym wrócić na grunt lokalny, bo wydaje mi się, że jeszcze nie dość mocno zaakcentowałem kwestię zasygnalizowaną przy podsumowaniu działań FBC. Zwracając uwagę na funkcjonalną unifikację inicjatyw zrzeszonych w Federacji, należy stale podkreślać indywidualny charakter każdej z nich. „Zachowanie regionalnej specyfiki” to jedno z kluczowych zagadnień związanych z polskimi bibliotekami cyfrowymi. Specyfika ta ujawnia się na poziomie zawartości cyfrowych książek. Znaczny procent zbiorów

większości z nich stanowią bowiem, obok materiałów dydaktycznych, regionalia (publikacje książkowe, czasopisma, dokumenty życia społecznego, grafika – to tylko niektóre z typów prezentowanych zasobów)²⁴. W ten sposób każda biblioteka stanowi samodzielną wartość, tworząc niepowtarzalny zbiór. Dzięki tego typu konkretyzacji, skupianiu działań projektu na tym, co regionalnie najbliższe, zasoby te stają się bogatsze. Każda biblioteka dysponuje egzemplarzem *Pana Tadeusza*, jednak wystarczy, że jego cyfrowa wersja znajduje się w Polonic czy PBI. Biblioteki cyfrowe powinny zaś udostępniać przede wszystkim to, co w ich zasobach najbardziej unikatowe, czego próżno szukać gdzie indziej (ważną funkcję w tym wypadku pełni znów FBC, dzięki której – jak już wspominałem – można eliminować potencjalnie duplikujące się publikacje). W tym tkwi sedno idei budowania sieci bibliotek rozproszonych – aby każda realizowała zadania wynikające ze specyfiki jej zbiorów, wnosząc w ten sposób swój

24 Gdy mowa o polskich bibliotekach cyfrowych, często spotyka się ich podział na instytucjonalne i regionalne. Rozróżnienie to nie jest jednak zbyt użyteczne dla określenia zawartości poszczególnych bibliotek. Genezę podziału stanowi bowiem jedynie kwestia organizacyjna – biblioteki instytucjonalne to serwisy tworzone samodzielnie przez poszczególne biblioteki, podczas gdy regionalne są efektem współpracy kilku bibliotek. Owszem, w bibliotekach regionalnych przeważają często materiały związane z regionem, zaś biblioteki instytucjonalne, tworzone głównie przy wyższych uczelniach, publikują wiele materiałów dydaktycznych, jednak nie stanowi to zasady (w wielu bibliotekach proporcje w udostępnianiu poszczególnych typów zbiorów nie mają nic wspólnego z ich instytucjonalnym czy regionalnym charakterem).

indywidualny wkład w strukturę polskich zasobów cyfrowych.

Właśnie tego typu wkład w budowanie zasobów cyfrowych chce wnieść Opolska Biblioteka Cyfrowa, działając z pełną świadomością nakreślonej powyżej perspektywy i na tak szerokiej podstawie opierając swoje funkcjonowanie.

Opolska Biblioteka Cyfrowa – od idei do rzeczywistości

Koncepcja stworzenia biblioteki cyfrowej na bazie zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu zrodziła się kilka lat temu, kiedy zjawisko udostępniania zdigitalizowanych zasobów w Internecie zaczęło w Polsce przybierać na sile i powstawały kolejne inicjatywy. Razem z pomysłem pojawiały się także wątpliwości. Opolszczyzna nie może się poszczycić wyjątkowo bogatą tradycją wydawniczą, szczególnie jeśli porównać ją pod tym względem do jej najbliższego sąsiedztwa – Dolnego i Górnego Śląska. Taki stan rzeczy nasuwa pytanie o zasadność istnienia samodzielnej biblioteki cyfrowej w Opolu. Dwa główne ośrodki naukowe miasta – Uniwersytet i Politechnika Opolska – na to pytanie odpowiedziały sobie przecząco, przystępując do konsorcjum ze Śląską Biblioteką Cyfrową (UO) i Dolnośląską Biblioteką Cyfrową (PO). Ich wkład w zasoby tych serwisów jest jednak znikomy.

Wątpliwości zaczęły jednak ustępować, w miarę jak coraz wyraźniej krystalizował się opisany przed chwilą model rozproszonej sieci projektów, wnoszących swój własny wkład w ogólnopolskie zasoby. Wraz z rozwojem FBC, dzięki której zawartość wszystkich bibliotek cyfrowych można przeszukiwać

z jednego miejsca, stało się jasne, że nie ma znaczenia, jak duże są poszczególne serwisy – użytkownik nie musi wiedzieć o istnieniu konkretnej biblioteki cyfrowej, by dotrzeć do jej zasobów. Nic oznacza to, że każdy ośrodek powinien mieć ambicję prowadzenia własnego projektu. Wciąż szeroko rozpowszechniony jest model konsorcjalny. Środowisko dLibra oferuje możliwość równoczesnego zamieszczania publikacji na serwerze przez wielu redaktorów (z różnymi zakresami uprawnień) z wielu miejsc, dlatego w praktyce często mniejsze ośrodki posiadają własne pracownie digitalizacji i we własnej siedzibie wykonują prace redakcyjne, a wspólny dla wszystkich uczestników projektu jest w zasadzie jedynie interfejs serwisu, w obrębie którego poszczególne instytucje posiadają własną strukturę katalogową, którą mogą samodzielnie zarządzać. Zalety tego rodzaju współpracy są niekwestionowane – łatwiejsza promocja czy mniejsze koszty utrzymywania infrastruktury informatycznej (współdzielone serwery). Najtrwalszą podstawą funkcjonowania tego typu kolektywu jest jednak wspólnota terytorialna. Dlatego powstają one w dużych regionach, posiadających wiele ośrodków, mogących połączyć swe siły w celu prowadzenia wspólnej polityki digitalizacyjnej (wzajemnie uzupełnianie zbiorów), a prezentowane przez nie publikacje mogą zachować zwarty, spójny charakter.

Opolszczyzna jest jednak – mimo że niewielkim – samodzielnym regionem historycznym i administracyjnym, który (w myśl zasady zachowywania regionalnej specyfiki) powinien posiadać pełnoprawną, własną bibliotekę cyfrową, oferującą swój indywidualny wkład w zasoby ogólnokrajowe. Tego typu deklaracja nie powinna być odbierana jako przejaw

megalomanii (nie brakuje nam świadomości, że zbiory OBC nie będą tak imponujące, jak te prezentowane przez większych sąsiadów), posiada bowiem swój aspekt praktyczny – przyłączanie własnych zasobów do innego projektu niesie ryzyko marginalnego traktowania działań z tym związanych (przykład opolskich uczelni), zaś prowadzenie inicjatywy od początku do końca tworzonej samodzielnie budzi poczucie odpowiedzialności i zobowiązuje do systematycznej i efektywnej pracy. A przecież najważniejsze – z punktu widzenia użytkownika – jest poszerzanie oferowanych przez biblioteki cyfrowe zasobów.

Analiza zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej pokazała, że mogą one stanowić wystarczający materiał do zbudowania spójnego elektronicznego zasobu, dlatego instytucja ta podjęła się stworzenia serwisu reprezentującego województwo opolskie w środowisku bibliotek cyfrowych w Polsce. Jednym z pierwszych działań, jakie podjęto, było określenie polityki wyboru zbiorów do prezentacji cyfrowej oraz rozwoju tworzonego w ten sposób zasobu²⁵. Znacząca dla podjętych w tym zakresie decyzji była analiza wykorzystania poszczególnych grup zbiorów oraz zgłaszanych kwerend. W ten sposób określono grupy celowych odbiorców zasobu OBC (najważniejsze grupy tworzyli naukowcy i studenci zajmujący się historią i kulturą Śląska oraz zainteresowani tym tematem mieszkańcy regionu).

W efekcie tych ustaleń zaplanowano prowadzenie działań digitalizacyjnych

25 Por. M. Nahotko, *Zasady tworzenia bibliotek cyfrowych*, „Biuletyn EBIB”, nr 4/2006 (74), Tryb dostępu: <http://www.cbib.info/2006/74/nahotko.php>

kilkoma równoległymi ścieżkami (każdą dla innego rodzaju zbiorów), a w ich granicach wynikającymi z określonego systemu priorytetów etapami. Ścieżka pierwsza obejmowała digitalizację najcenniejszych zbiorów zabytkowych biblioteki – inkunabułów, rękopisów i starodruków. Część wytypowanych pozycji została zeskanowana przy okazji konserwacji w latach 2007-2009 (obecnie pliki przygotowywane są do publikacji i sukcesywnie zamieszczane na serwerze OBC). Wśród ksiąg już zeskanowanych oraz tych jeszcze przeznaczonych do digitalizacji znajdują się dzieła wydane w znanych oficynach Krakowa (Jana Hallera, Hieronima Wictora, Łazarza Andryswica, Andrzeja Piotrkowczyka, Mikołaja Loba) i Europy (Thomasa Wollfa w Bazylei, Jordana Husnera w Strassburgu, Hansa Luffta w Wittenberdze).

Drugą ścieżkę zaplanowano dla digitalizacji mikrofilmów (w 2008 roku zakupiono w tym celu specjalny skaner). W tej formie biblioteka przechowuje kopie wielu ważnych dzieł i one także zostaną przetworzone do postaci plików cyfrowych, jednak priorytetem przy skanowaniu mikrofilmów jest digitalizacja taśm z najczęściej używanymi przez czytelników czasopismami śląskimi – dawnymi, z początku XX wieku (jak „Głos Śląski”) i nowszymi, z końca ubiegłego wieku (np. „Gazeta w Opolu”). Prace w tym kierunku trwają od momentu zakupu skanera.

Do digitalizacji została także przeznaczona część zbiorów specjalnych – kolekcje druków ulotnych (wśród nich szczególnie ciekawe materiały propagandowe z okresu plebiscytu na Śląsku) oraz pocztówek.

Trzon zasobów Opolskiej Biblioteki Cyfrowej ma stanowić księgozbiór regionalny, który w głównej mierze

zawiera książki dziewiętnasto- i dwudziestowieczne, dotyczące Śląska lub na Śląsku wydane. Zbiór ten, obecnie dostępny w czytelni WBP, zawiera kilkanaście tysięcy pozycji. To właśnie w tym wypadku, przy tak dużej liczbie książek, konieczne okazało się określenie pewnych priorytetów. Jako pierwsze do digitalizacji przeznaczono książki związane najściślej z kulturą i historią Opolszczyzny. W dalszej kolejności przewidziano skanowanie zbiorów związanych z całym Śląskiem. Digitalizację pierwszej partii książek (ponad 300 pozycji) zlecono zewnętrznej firmie, równocześnie przygotowując własną pracownię digitalizacji, która mogłaby kontynuować prace związane z tworzeniem zasobów OBC.

W trzecim kwartale 2009 roku pozyskano środki finansowe (w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „MECENAT 2009”) na stworzenie pracowni i zbudowanie biblioteki cyfrowej. Rozpoczęto prace nad wyposażeniem pracowni i przygotowaniem zaplecza informatycznego – zakupiono planetarny skaner do digitalizacji książek (Bookeye 2 Plus), niezbędny sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie. Wzorem większości bibliotek cyfrowych w Polsce na system zarządzania serwisem i redagowania go wybrano dLibrę, której testowanie rozpoczęto w październiku 2009 roku. Wtedy też ruszyła pracownia digitalizacji, zatrudniająca obecnie dwie osoby, pełniące role zarówno skanerzystów, jak i administratorów i redaktorów biblioteki cyfrowej.

Równoległe z czynnościami organizacyjnymi prowadzono prace logistyczne – niezbędne było opracowanie jasnej strategii działania. Na podstawie opisanej już polityki rozwoju zasobów rozpisano plany digitalizacji. Gdy te były gotowe,

przyszła pora na ustalenie wielu kwestii technicznych – standardów dotyczących skanowania, formatu zapisu i metod archiwizacji plików, obróbki, sposobów prezentacji obiektów w Internecie. Przedstawię pokrótce najważniejsze ustalenia i związane z nimi wątpliwości.

Jako format zapisu plików przeznaczonych do archiwizacji – wybrano TIFF (pliki zapisywane w tym formacie kompresowane są bezstratnie), rozdzielczość plików ustalono na 300 dpi. Przyjęcie tych ustaleń nie było trudne – to optymalne, ogólnie przyjęte standardy. Pewnym dylematem okazał się wybór sposobu prezentacji obiektów w Internecie. Podstawowym, niebudzącym większych wątpliwości założeniem była decyzja o formie konsekwentnie faksymilowej – zachowaniu pliku w postaci graficznej (bez wyodrębniania samego tekstu, jak w wypadku Projektu Gutenberg czy PBI), z opcją przeszukiwania warstwy tekstowej dokumentu. Tego typu prezentacja pozwala na zachowanie wrażenia obcowania z tradycyjną książką, równocześnie oferując możliwości dostępne jedynie dla dokumentów elektronicznych. W tym celu należy na źródłowych plikach przeprowadzić operację optycznego rozpoznawania znaków (tam gdzie to możliwe – wykonanie procesu OCR na rękopisach jest na obecnym poziomie rozwoju technologii praktycznie niemożliwe, a na książkach wydrukowanych gotyckimi krojami pisma wymaga drogiego, dopiero od niedawna funkcjonującego na rynku oprogramowania).

Kwestią bardziej problematyczną pozostawał standard zapisu powstałych w ten sposób obrazów. W początkowych planach zdecydowano się na bardzo popularny w polskich bibliotekach cyfrowych format DjVu. Oferuje on bardzo wysoką

kompresję obrazu (dzięki czemu pliki wyjściowe są wyjątkowo małe), dając możliwość przeszukiwania warstwy tekstowej obiektu oraz swobodnego poruszania się między stronami dokumentu. Stosunkowo niska jakość obrazu rekompensowana jest wspomnianym małym rozmiarem plików, co wydaje się zaletą ważną z perspektywy użytkownika Internetu ze względu na możliwość szybkiego odczytania dokumentu. Wstępne próby zamieszczania publikacji były przeprowadzane z użyciem plików DjVu.

Format ten nie jest jednak pozbawiony wad. Jedną z nich jest wspomniana już niska jakość, która odczuwalna jest przede wszystkim wtedy, gdy jakość samego obiektu źródłowego nie jest wysoka (stan zachowania papieru, kontrast druku). Kolejna, lecz równie istotna niedogodność, to kwestia związana z obsługą formatu DjVu. Przeglądanie tego typu plików wymaga bowiem zainstalowania odpowiedniego programu lub wtyczki do przeglądarki internetowej. Analiza zachowania czytelników bibliotek cyfrowych wskazuje, że serwisy te tracą kilkanaście procent użytkowników w chwili, gdy na ich ekranach pojawia się komunikat o konieczności zainstalowania nowej, nieznannej im aplikacji²⁶. Wątpliwości związane z formatem DjVu skłoniły redaktorów OBC do przeprowadzenia prób z formatem PDF, standardem o międzynarodowej popularności²⁷, który jednak w przypadku two-

26 Analizę przeprowadzono na podstawie danych z Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej, a jej wyniki zostały przedstawione na konferencji „Polskie Biblioteki Cyfrowe 2009” (Poznań, 8–10 grudnia 2009 r.).

27 Pliki PDF również nie otwierają się zupełnie automatycznie, jednak chyba każdy użytkownik Internetu zetknął się kiedyś z tym

zenie pliku z dokumentu graficznego nie oferuje tak wysokiej kompresji jak DjVu (pliki PDF są nawet kilkakrotnie większe, ale ich jakość jest zdecydowanie wyższa). Jednak próby funkcjonalności serwisu (przeprowadzone wyłącznie z plikami PDF) pokazały, że ich rozmiar (a przede wszystkim fakt, że – w przeciwieństwie do DjVu, gdzie każda wybrana strona ładuje się dopiero na żądanie użytkownika – aby swobodnie przeglądać publikację, należy odczekać, aż do tymczasowej pamięci dysku użytkownika załaduje się cały plik) powoduje znaczące obciążenie łącza, mogące w efekcie doprowadzić do jego niewydolności. Ostatecznie (?) postanowiono więc zastosować rozwiązanie kompromisowe: publikacje mniejsze, których rozmiar w jakości PDF nie przekracza umownie określonej wielkości 30 MB, będą publikowane w tym formacie, zaś większe – jako DjVu.

Poza ustaleniami związanymi ze sposobem prezentacji obiektów cyfrowych należało również określić pewne kryteria dotyczące zasad ich udostępniania, zgodnych z przepisami obowiązującego w Polsce prawa autorskiego²⁸. Podstawowe ograniczenie, jakie wynika z niego dla bibliotek cyfrowych, zawarte jest w przepisie o autorskich prawach majątkowych. Trwają one przez cały okres życia autora i przez 70 lat po jego śmierci. W tym czasie bez zgody autora lub właściciela

formatem, w którym publikuje się bardzo dużo dokumentów tekstowych, zatem z pewnością ma w swoim komputerze odpowiednią aplikację i nie będzie musiał jej instalować specjalnie, żeby skorzystać z biblioteki cyfrowej.

28 Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz. U. tj. 2006 nr 80 poz. 931).

praw majątkowych (po śmierci autora lub w przypadku, gdy autor przeniósł prawa na kogoś innego) niedozwolone jest m.in. wykonywanie kopii cyfrowych utworów i udostępnianie ich w sposób, jaki robią to biblioteki cyfrowe. Dlatego przeważająca większość publikowanych w nich utworów to dzieła, co do których wygasły autorskie prawa majątkowe, czyli takie, których autor nie żyje od co najmniej 70 lat. Jeśli prezentowany utwór powstał w okresie późniejszym, oznacza to, że biblioteka cyfrowa (jeśli działa zgodnie z prawem) uzyskała zgodę na jego publikację na mocy odpowiedniej umowy.

Omawiana ustawa nadaje jednak bibliotekom pewne specjalne uprawnienia, które w nowelizacji z 2004 roku zostały poszerzone o bardzo istotny z punktu widzenia digitalizacji element. Dotychczasowa licencja pozwalała na sporządzanie lub zlecenie sporządzania egzemplarzy rozpowszechnionych utworów w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony własnych zbiorów (czyli również digitalizację), zaś nowelizacja czczywała dodatkowo na udostępnianie zbiorów dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie bibliotek. Oznacza to, że sporządzone kopie cyfrowe mogą być udostępniane w komputerach znajdujących się na terenie biblioteki²⁹.

Na podstawie przedstawionych przepisów ustalono, że publikacje OBC będą

29 Szczegółową wykładnię przepisu zobacz w S. Stanisławska-Kloc, *Pravo autorskie a biblioteka cyfrowa – opinia prawna sporządzona w ramach projektu KPBC finansowanego z Funduszy Strukturalnych UE*, „Biuletyn EBIB”, nr 9/2005 (70). Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/70/stanislawska-kloc.php>

prezentowane w dwóch trybach dostępu. Pierwszy, obejmujący utwory, co do których wygasły autorskie prawa majątkowe (ewentualnie takie, na publikację których biblioteka uzyska zgodę), będzie pozwalał na korzystanie z zasobów bez ograniczeń, za pośrednictwem Internetu. Drugi, przeznaczony dla utworów nowszych, będzie ograniczony do sieci wewnętrznej biblioteki (dostęp będzie możliwy na podstawie weryfikacji adresu IP komputera – o tego typu rozwiązaniu wspominałem już w początkowym fragmencie artykułu). Podział ten wprowadzono przede wszystkim dlatego, że pozwala on na szersze wykorzystanie objętych prawem autorskim czasopism, szczególnie tych przechowywanych na mikrofilmach, których użytkowanie jest przecież – w porównaniu do korzystania za pośrednictwem komputera – o wiele bardziej kłopotliwe.

Po dokonaniu wszystkich powyższych ustaleń, gdy trwały już prace digitalizacyjne, przyszedł czas na zbudowanie struktury biblioteki i zamieszczanie pierwszych publikacji (przygotowanych przez pracownię digitalizacji oraz przez zewnętrzne firmy na podstawie wspomnianych zleceń). Podstawowymi jednostkami organizacji zasobów w systemie dLibra są kolekcje (a w ich obrębie podkolekcje), do których przypisuje się poszczególne publikacje lub grupy publikacji (istotna jest możliwość przypisania każdej publikacji do kilku kolekcji równocześnie, np. gdy dany obiekt nie daje się jednoznacznie zakwalifikować). Redaktorzy OBC zaprojektowali trzy podstawowe kolekcje:

Dziedzictwo kulturowe – kolekcja przeznaczona do prezentacji zbiorów o charakterze ogólnokulturowym, przede wszystkim wspomnianych zbiorów za-
bytkowych;

Regionalia – kolekcja dedykowana materiałom związanym ze Śląskiem (książkom, czasopismom, drukiem ulotnym, pocztówkom – każda z tych grup zbiorów będzie przypisana do osobnej podkolekcji);

Zbiory współczesne – książki, czasopisma i wszelkiego rodzaju inne materiały opublikowane po 1945 roku (w tej kolekcji znajdzie się również większość zasobów objętych ograniczonym dostępem).

Oficjalne publiczne udostępnienie Opolskiej Biblioteki Cyfrowej nastąpiło 5 maja 2010 roku. Od tego dnia ilość prezentowanych w serwisie zasobów systematycznie się zwiększa (obecnie OBC zawiera ponad 1000 publikacji). Inauguracja serwisu w sieci zbiegła się w czasie z przyłączeniem jego zasobów do bazy Federacji Bibliotek Cyfrowych. Wkrótce – za pośrednictwem Federacji – zawartość OBC będzie widoczna również w Europeanie. W ten sposób Opolska Biblioteka Cyfrowa, wciąż zachowując lokalny charakter, wniesie swój wkład w budowanie globalnej sieci zasobów cyfrowych, przyczyniając się, na miarę swoich możliwości, do poszerzenia ogólnospołecznego dostępu do wiedzy i kultury.

BIBLIOGRAFIA

PUBLIKACJE DRUKOWANE

1. *Biblioteki cyfrowe. Projekty, realizacje, technologie*, red. J. Woźniak-Kasperek, J. Franke, Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2007.
2. Kaczmarek E., Karwasiński P., *Biblioteki cyfrowe – przeszłość współczes-*

- snego bibliotekarstwa, „Logistyka” 2006, nr 6, s. 61-64.
3. Mazurek C., Werla M., *Europeana Local. Rola projektu w europejskiej infrastrukturze bibliotek cyfrowych*, „Pionier Magazine. Polish Optical Internet” 2009, nr 3 (04), s. 10-11.
 4. *Polskie biblioteki cyfrowe 2008. Materiały z konferencji zorganizowanej w dniach 24-25 listopada 2008 roku przez: Bibliotekę Kórnicką PAN, Poznańską Fundację Bibliotek Naukowych, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe*, red. C. Mazurek, M. Stroiński, J. Węglarz, Ośrodek Wydawnictw Naukowych, Poznań 2009.
 5. Spadaro A., *Biblioteka Babel – szansa czy zagrożenie?*, tl. z wł. J. Drabik, „Przegląd Powszechny” 2006, R. 123, nr 1, s. 65-76.
 6. Walek A., *Biblioteki cyfrowe na platformie dLibra*, Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2009.
 7. Wereszczyński K., *Biblioteki cyfrowe jako element społeczeństwa wiedzy*, „Rocznik Andragogiczny” 2006, s. 86-98.
 8. Wieczorkowski K., *Elektroniczne biblioteki*, „Edukacja Dorosłych” 2004, nr 1/2, s. 103-120.
 - 9.
- DOKUMENTY ELEKTRONICZNE** (dostęp dla wszystkich dokumentów: 27.10.2009 r.)
1. Bednarek-Michalska B., *Czy biblioteki cyfrowe są nam potrzebne?*, „Głos Uczelni. Pismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika” 2004, nr 1 (215), [wersja online], Tryb dostępu: <http://glos.umk.pl/2004/01/bibl/>
 2. Błażewicz A., *Technologiczne aspekty dostępu do informacji w środowisku elektronicznym*, „Biuletyn Porozumienia «Biblioteka z Horyzontem»”, Tryb dostępu: <http://www.pfsl.poznan.pl/horyzonty/cyfrowe/spis.html>
 3. Butkiewicz M., *Biblioteka wirtualna. Mit staje się rzeczywistością*, „Biuletyn EBIB”, nr 5/2003 (45), Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/45/butkiewicz.php>
 4. Dobrzyńska-Lankosz E., *Polska Biblioteka Internetowa*, „Biuletyn EBIB”, nr 7/2003 (47), Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/lankosz.php>
 5. Hollender H., *Biblioteki cyfrowe w Polsce: warunki i zagrożenia*, „Biuletyn EBIB”, nr 4/2005 (65), Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/65/hollender.php>
 6. Nahotko M., *Cyfrowa najmłodsza siostra bibliotek*, „Konspekt. Pismo Akademii Pedagogicznej w Krakowie” 2004, nr 19, [wersja online], Tryb dostępu: <http://www.wsp.krakow.pl/konspekt/19/nahotko.html>
 7. Nahotko M., *Zasady tworzenia bibliotek cyfrowych*, „Biuletyn EBIB”, nr 4/2006 (74), Tryb dostępu: <http://www.ebib.info/2006/74/nahotko.php>
 8. Piotrowska E., Zając R. M., *Polskie biblioteki cyfrowe*, „Konspekt. Pismo Akademii Pedagogicznej w Krakowie” 2004, nr 19, [wersja online], Tryb dostępu: http://www.wsp.krakow.pl/konspekt/19/bib_cyf.html
 9. *Standardy w procesie digitalizacji*, red. G. Płoszajski, Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2008, [wersja online] Tryb dostępu: <http://bcpw.bg.pw.edu.pl/dlibra/doc->

[content?id=1262&dirids=1](#)

10. Stanisławska-Kloc S., *Prawo autorskie a biblioteka cyfrowa – opinia prawna sporządzona w ramach projektu KPBC finansowanego z Funduszy Strukturalnych UE*, „Biuletyn EBIB”, nr 9/2005 (70), Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/70/stanislawska-kloc.php>

BIBLIOTEKA GŁUBCZYCKA W ŚLĄSKIEJ BIBLIOTECE CYFROWEJ

W październiku 2007 roku Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głubczycach podjęła współpracę ze Śląską Biblioteką Cyfrową przy realizacji projektu digitalizacji różnego rodzaju zbiorów i dokumentów. W ramach projektu tworzone są wersje cyfrowe książek, zdjęć, broszur, druków ulotnych itp. Każda z publikacji musi spełniać odpowiednie kryteria co do praw autorskich. Cyfrowe zapisy informacji uzupełniają zbiory tradycyjne, od dawna gromadzone w bibliotekach.

Aby realizować powyższy projekt, biblioteka zakupiła odpowiedni sprzęt oraz oprogramowanie komputerowe.

Ideą publikacji materiałów w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej jest upublicznienie i zarchiwizowanie dla teraźniejszych i przyszłych pokoleń książek, dokumentów, które do tej pory były dostępne dla nielicznych. Po publikacji dostęp do takich materiałów staje się możliwy z każdego miejsca na świecie, o każdej porze, a co najważniejsze – może z nich korzystać wielu użytkowników jednocześnie.

Dzięki takiej formie udostępniania zbiorów Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głubczycach otrzymała do swojej dyspozycji nader pomocne narzędzie, dzięki któremu można upublicznić materiały związane z naszym regionem, szczególnie z gminą i powiatem głub-

czyckim.

Biblioteki są instytucjami ukierunkowanymi na udostępnianie i pomoc w odnalezieniu interesujących czytelnika informacji, dlatego priorytetowym działaniem bibliotek powinno być dotarcie do jak najszerszego grona użytkowników biblioteki i poszerzanie swojej działalności o nowe formy. Projekt realizowany przy współpracy ze Śląską Biblioteką Cyfrową daje nam wszechstronne możliwości rozwoju naszej Biblioteki, począwszy od archiwizowania cennych dla lokalnej społeczności dokumentów, poprzez dotarcie do czytelnika i wyjście biblioteki „na zewnątrz”, co jest zarazem nieocenioną formą promocji czytelnictwa i samej biblioteki w szerszym gronie odbiorców.

Liczba materiałów opublikowanych na stronach www ŚBC (<http://www.sbc.org.pl/>), przez naszą bibliotekę liczy łącznie na koniec lutego 2010 roku 209 pozycji, a w tym:

6 publikacji książkowych,

16 Kalendarzy Głubczyckich,

19 roczników gazety lokalnej „Głos Głubczyc”,

4 albumy zawierające pocztówki Głubczyc w latach 1890-1945 roku (każdy zawiera po 100 zdjęć).

Materiały, które publikujemy pochodzą zarówno ze zbiorów Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Głubczycach, jak i ze zbiorów prywatnych. Staramy się o udostępnienie kolejnych materiałów związanych z historią, kulturą miasta i gminy Głubczyce. Część publikacji to materiały z prasy lokalnej, dlatego czytelnik zawsze ma dostęp do bieżących i archiwalnych numerów. Stopniowo będziemy również dodawać pozycje książkowe z XIX i początku XX wieku.

Monika Macioszek
GBP w Popielowie

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W POPIELOWIE

Gminna Biblioteka Publiczna w Popielowie zajmuje pomieszczenia o powierzchni 213 m² na piętrze budynku Domu Kultury. Ostatni remont był przeprowadzony w 1989 roku. Nie wytrzymały próby czasu zastosowane wówczas materiały techniczne. Modernizacji wymagała instalacja centralnego ogrzewania, podłogi. Pomieszczenia należałoby już wymalować i wymienić meble biblioteczne. Tego wszystkiego nie da się zrobić ze środków własnych biblioteki. Konieczne byłyby pieniądze z zewnątrz.

W przypadku popielowskich zabiegów o środki pozabudżetowe na remont biblioteki sprawdziło się powiedzenie „do trzech razy sztuka”. Złożony wniosek do Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Infrastruktura kultury” w maju 2008 roku i po raz drugi w listopadzie 2008 roku nie otrzymał pozytywnej akceptacji. Dopiero w Programie „Infrastruktura bibliotek” na realizację zadania „Zakup wyposażenia i modernizacja Biblioteki w Popielowie” otrzymaliśmy dofinansowanie w kwocie **25 000,00 złotych**.

Otrzymana kwota była co prawda niższa od wnioskowanej 38 771,00, ale wystarczyła, by zacząć realizować nasze plany modernizacyjne.

Przyznanie nam mniejszej kwoty mogło być spowodowane faktem, że w

planie realizacji zadania została ujęta tylko biblioteka w Popielowie oraz jedna filia biblioteczna w Starych Siolkowicach, ale na etapie pisania wniosku trzeba było zadeklarować godziny pracy podległej filii do 30 godzin tygodniowo, co w naszym wypadku mogło dotyczyć tylko placówki w Starych Siolkowicach. Wymogiem było również zadeklarowanie pracy jednej z bibliotek w sobotę lub niedzielę. Ten wymóg spełniamy, gdyż od kilkunastu już lat popielowska biblioteka pracuje w każdą sobotę.

W ramach zadania „Zakup wyposażenia i modernizacja biblioteki w Popielowie” udało się zrealizować:

Biblioteka w Popielowie: modernizacja instalacji centralnego ogrzewania (montaż grzejników, wymiana rur, założenie zaworów termostatycznych), wymiana podłóg (zerwanie popękanej wykładziny PCV i płyt wiórowych, założenie wykładziny użytkowej), a także malowanie biblioteki. Udało się również częściowo wymienić stare metalowe regały przyściennic na przystosowane dla najmłodszego czytelnika regały drewniane. Powstał kolorowy kącik do nauki i zabawy dla dzieci. Udało się przystosować miejsce na organizowanie wystaw.

Filia w Starych Siolkowicach: wykonano malowanie ścian oraz przygotowano miejsce pod kawiarenkę internetową, jako że placówka ta otrzyma w najbliższym czasie komputer i urządzenie wielofunkcyjne w ramach Programu Rozwoju Bibliotek. Dla najmłodszych czytelników zakupiono mebelki i regał ekspozycyjny.

Zadanie biblioteka realizowała w okresie od 11.09 do 31.12.2009 roku.

Nasz wkład własny to kwota 18 778,66 zł, wartość całego zadania opiewała na kwotę 43 778,66.

WOLONTARIAT W BIBLIOTECE - PRAWNE UREGULOWANIA

21 kwietnia 2009 r. w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. E. Smolki w Opolu przeprowadzono szkolenia pt. „Wolontariat w bibliotece” W szkoleniu wzięli udział bibliotekarzy województwa opolskiego. Wykład wygłosiła Anna Gawdyn (WOM Opole). Zostały omówione najważniejsze zagadnienia dotyczące wolontariatu, takie jak: historia wolontariatu, wolontariat w Polsce i na świecie, definicja oraz przepisy prawne dotyczące tego zagadnienia.

Są ludzie, którzy bez przymusu i bez wynagrodzenia chcą nieść pomoc innym, angażują się w pracę na rzecz osób i instytucji działających w różnych obszarach życia społecznego. To wolontariusze. Każdy ma swoje pojęcie o wolontariacie, jednym kojarzy się z pomocą chorym, niepełnosprawnym, bezdomnym, opieką nad dziećmi w szpitalach, domach dziecka. Dla innych to zbiórka pieniędzy, żywności. Nie ma jednej, powszechnie przyjętej definicji działalności wolontariackiej. Większość z nich podkreśla, że „wolontariat to dobrowolna, bezpłatna, świadoma działalność na rzecz innych, wykraczająca poza związki rodzinne, koleżeńskie lub przyjacielskie”. Nazwa pochodzi od łacińskiego słowa *volontarius*, które można przetłumaczyć jako „dobrowolny” lub „chętny”. Wolontariuszy można spotkać w domach dziecka, hospicjach, domach

pomocy społecznej, placówkach dla bezdomnych i bibliotekach. Dlaczego warto zostać wolontariuszem? Wolontariat jest wspaniałą szansą na zdobycie nowych umiejętności, na poznanie ciekawych ludzi. Może być sposobem na samotność albo przetrwanie okresu bezrobocia. Dla jednych jest początkiem kariery zawodowej, dla innych jej dopełnieniem. Uważliwia na potrzeby człowieka i tworzy podstawy do wyboru pomiędzy mieć i być.

Do 29 czerwca 2003 roku sytuacja prawna wolontariusza w Polsce nie była określona. Od ponad sześciu lat obowiązuje *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz.U. nr 96, poz. 873), która m.in. określa prawa i obowiązki wolontariuszy. Ustawa ta nie ustala jednolitego wzoru porozumienia zawieranego między wolontariuszem a instytucją korzystającą z jego świadczenia. Określono jednak elementy, których nie można pominąć w umowie z ochotnikiem. Należą do nich: zakres świadczenia, czas wykonywania, sposób wykonania, postanowienie o możliwości jego rozwiązania. Innych zapisów porozumienia ustawa nie określa i pozostawia każdej instytucji swobodę opracowania własnego wzór umowy, kierując się zapisami ustawy oraz kodeksem cywilnym. Bardzo ważnym celem ustawy jest prawne uregulowanie świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy. I tak np. instytucje chcące korzystać z pracy niepełnoletnich wolontariuszy, muszą uzyskać pisemną zgodę rodziców. W przeciwnym razie mogą spotkać się z konsekwencjami prawnymi. W zasadzie wolontariuszem może zostać każda osoba bez szczególnych uprawnień. Jednakże, jeżeli wolontariusz ma wykonywać świadczenie, które wymaga określonych badań, to powinien on takie badania przejść. Wymóg ten wynika ze

szczególnego charakteru niektórych prac, które mogą być powierzane przez daną instytucję wolontariuszowi. Mogą to być prace związane z ochroną zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Kto może korzystać ze świadczeń wolontariuszy ?

Wolontariusze mogą być angażowani przez:

- a) organizacje pozarządowe
- b) organy administracji publicznej (np. ministerstwa, starostwa, gminy, itp.)
- c) jednostki podległe lub nadzorowane przez organy administracji publicznej (np. szkoły, szpitale, biblioteki, muzea, itp.)

Wolontariusz pracując w instytucji na podstawie i w oparciu o zawarte porozumienie. W przypadku wolontariatu przekraczającego 30 dni porozumienie musi mieć formę pisemną, co oznacza, że w przypadku krótszych porozumień wystarczy forma ustna.

Wolontariusz ma swoje prawa, ale i obowiązki.

Wolontariusz jest zobowiązany sumiennie wykonywać podjęte obowiązki. Powinien także dokładać należytej staranności w trakcie wykonywania swoich zadań w stosunku do osób, na rzecz których świadczy swoją pomoc. Musi również dbać o majątek powierzony mu przez instytucję oraz majątek instytucji.

Wolontariusz w trakcie lub po zakończeniu zadania na rzecz instytucji może zażądać od niej wydania mu pisemnego zaświadczenia o wykonywaniu świadczeń na zasadzie wolontariatu, zawierającego informację o tym, co wolontariusz robił w ramach swoich obowiązków oraz jakie zdobył doświadczenie.

Ponadto na prośbę wolontariusza instytucja może wystawić pisemną opinię

o wykonywanej przez wolontariusza pracy. Opinia ta powinna zawierać również ocenę jego pracy oraz jego predyspozycje zawodowe ujawnione podczas wolontariatu.

Instytucja przyjmująca wolontariusza ma również prawa i obowiązki względem niego.

Każda instytucja angażująca wolontariuszy ma obowiązek poinformować go o ewentualnym ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywaniem danego zadania, jak również o sposobie ochrony przed ewentualnym niebezpieczeństwem. Ma ona również obowiązek zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania świadczeń. Ponadto instytucja ma obowiązek pokrywania kosztów podróży służbowych i diet wolontariusza na zasadach dotyczących pracowników. Jednakże wolontariusz może się zrzec tego uprawnienia, podpisując oświadczenie o zwolnieniu instytucji z tego obowiązku. Instytucja ma obowiązek ubezpieczyć wolontariusza od następstw nieszczęśliwych wypadków. Jednocześnie oczekuje od wolontariusza lojalności, zaangażowania, stosowania się do wskazówek osoby zajmującej się organizacją pracy dla wolontariuszy. Wolontariusz nie może być pozostawiany sam na stanowisku pracy, praca jego powinna być nadzorowana przez osobę wyznaczoną do opieki nad wolontariuszem.

6 stycznia 2009 roku Rada Ministrów przyjęła projekt Ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego.

Bibliografia:

1. Braun Katarzyna, Pomaganie na kręca mnie. Informator dla wolontariuszy

– prezentacja [dostęp 24 czerwca 2009]
Dostępny w World Wide Web < <http://wiadomosci.ngo.pl/wiadomosci/177219.html>

2. Materiały ze szkolenia „Wolontariat w bibliotece – uwarunkowania prawne” przeprowadzonego 21.04.2009 r. w Woje-

wódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu

3. USTAWA z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.)

*Anna Śliwińska
Dział Informacyjno-Bibliograficzny
WBP w Opolu
Tomasz Poluszyński
Koło Naukowe „Młodych Prawników”*

PUNKT INFORMACJI PRAWNEJ W WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTECE PUBLICZNEJ W OPOLU

W ostatnich latach obserwujemy znaczący wzrost zainteresowania czytelników biblioteki źródłami informacyjnymi z dziedziny prawa, co spowodowane jest coraz większą świadomością prawną polskiego społeczeństwa. Wysokie ceny usług prawniczych sprawiają, iż nie wszyscy potrzebujący mogą pozwolić sobie na skorzystanie z usług prawnych świadczonych przez profesjonalistów (radców prawnych, adwokatów), dlatego też w coraz większym stopniu wykorzystują zbiory biblioteczne celem rozwiązania nurtującego ich problemu prawnego.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, chcąc sprostać potrzebom współczesnej informacji specjalistycznej, zgromadziła bogaty księgozbiór prawniczy, zbiory ustaw, szeroką paletę tytułów czasopism fachowych. Od kilku lat daje czytelnikom bezpłatny dostęp do pełnotekstowych baz prawniczych Legalis, Lex Omega i Infor Lex. Tak zorganizowany warsztat informacyjny wymaga od bibliotekarzy profesjonalnej obsługi informacyjnej. Aby w pełni odpowiedzieć na oczekiwania użytkowników i sprostać nowym wyzwaniom, podjęto decyzję o utworzeniu punktu pomocy prawnej, na wzór powstających od 2005 roku na wyższych uczelniach studenckich ośrodków pomocy prawnej, tzw. klinik prawa.

Punkt Informacji Prawnej przy Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu rozpoczął swoją działalność w maju 2006 roku uroczystym podpisaniem porozumienia z Instytutem Prawa i Administracji (obecnie Wydział Prawa i Administracji) Uniwersytetu Opolskiego. Studenci zrzeszeni w Kole Naukowym „Młodych Prawników”, pod nadzorem i opieką merytoryczną pracowników naukowych zobowiązali się na warunkach wolontariatu świadczyć informacyjną, bezpłatną pomoc prawną, zarówno czytelnikom biblioteki jak i wszystkim innym mieszkańcom miasta i województwa.

Punkt Informacji Prawnej, usytuowany w Dziale Informacyjno-Bibliograficznym, funkcjonuje już czwarty rok. Czynny jest raz w tygodniu przez 2-3 godziny. Liczba dyżurujących studentów w Punkcie wynosi od 4 do 6 osób. W grupie tej przeważają studenci z ostatnich lat studiów, młodszy studenci uczestniczą w poradach na prawach obserwatorów.

Zainteresowanie bezpłatną pomocą prawną jest nadspodziewanie duże. Dla wielu – bezrobotnych, emerytów, rencistów, ofiar przestępstw, niepełnosprawnych – wsparcie ze strony studentów prawa to jedyna możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej. Studenci natomiast, poprzez żywy kontakt z różnymi aspektami zawodu, zetknięciem się z prawdziwymi problemami, zdobywają doświadczenie, a doceniając wagę relacji klient-prawnik, uczą się zasad zawodowej odpowiedzialności.

W Punkcie Informacji Prawnej WBP rocznie załatwianych jest około 160 spraw. Najwięcej spraw dotyczy prawa cywilnego (w tym sprawy mieszkaniowe) – około 60 %, prawa rodzinnego – około 20%, spraw związanych z ZUS – około 15 %. Sprawy karne i inne stanowią nie

więcej niż 5% wszystkich spraw. Studenci doradzają m.in. w sprawach spadkowych, rozwodowych i alimentacyjnych, prostych sprawach budowlanych. Pomagają w napisaniu pism urzędowych, odwołań od decyzji, wypełnianiu dokumentów. Od 2009 roku obserwuje się znaczący wzrost liczby spraw z zakresu prawa cywilnego. Sytuacja ta spowodowana jest najprawdopodobniej kryzysem gospodarczym i rosnącą tendencją Polaków do nadmiernego zadłużania się. Zalatwiane sprawy dotyczą m.in. nieterminowej spłaty zobowiązań przez klientów, co w większości przypadków powoduje wypowiedzenie umowy pożyczki i skierowanie sprawy na drogę sądową. Najbardziej dramatyczne są sprawy z zakresu prawa rodzinnego, w których nierzadko podczas konfliktów małżeńskich występuje również przemoc domowa. Wzrost liczby tego typu spraw potwierdza pogłębianie się od kilku lat tzw. „kryzysu rodziny”.

Pomimo, że w ostatnim okresie zaczęły

powstawać w Opolu kolejne punkty pomocy prawnej, działające np. przy biurach poselskich, popularność Punktu Informacji Prawnej przy Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej nie maleje. Wynika to zapewne z zaufania do samych studentów, ich dużej odpowiedzialności, dbałości o wysoką jakość udzielanych porad, terminowość. Nie bez znaczenia jest samo usytuowanie w bibliotece, która kojarzona jest z miejscem przyjaznym, niekrępującym, dającym możliwość nieograniczonego dostępu do wszelkich najaktualniejszych źródeł prawnych – tradycyjnych i elektronicznych.

Z perspektywy kilkuletnich doświadczeń, można stwierdzić, że pomysł utworzenia punktu informacji prawnej w bibliotece okazał się dużym sukcesem i sprawił, że czytelnicy postrzegają bibliotekę jako instytucję o zróżnicowanych usługach, gdzie obok bogatych zbiorów bibliotecznych mogą otrzymać również specjalistyczną pomoc prawniczą.

Anna Śliwińska
Dział Informacyjno-Bibliograficzny
WBP w Opolu

WSPÓLPRACA
WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI
PUBLICZNEJ W OPOLU
Z BIBLIOTEKAMI ZAGRANICZNYMI
w 2009 r.

W 2009 roku Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu kontynuowała współpracę z bibliotekami zagranicznymi na podstawie umów o współpracy i wymianie informacji.

Zapisy w umowach dotyczą następujących obszarów:

– **wymiana informacji o regionach partnerskich** – kulturze, nauce, gospodarce, turystyce (przekazywanie do zbiorów bibliotek albumów, przewodników, katalogów i innych wydawnictw informacyjnych; organizacja wystaw promujących regiony),

– **wymiana doświadczeń z zakresu działalności biblioteczno-informacyjnej** realizowana poprzez naprzemienne wymiany delegacji bibliotekarzy – bezpośrednie kontakty oficjalne, staże przywarsztatowe, udział w konferencjach, seminariach, warsztatach; organizacja wystaw tematycznych i promujących zbiory obu bibliotek,

– **wymiana dokumentów własnych bibliotek** (m.in. plany pracy, sprawozdania, czasopisma fachowe, wydawnictwa wydawane przez biblioteki),

– **wymiana wydawnictw z produkcji krajowej** (promowanie współczesnej literatury pięknej obu krajów, literatury popularnonaukowej z różnych dziedzin wiedzy, płyt z muzyką poważną i rozryw-

kową, filmów w językach narodowych),

– **współpraca informatyczna** – dotyczy wymiany doświadczeń nt. wdrażania nowych technologii komputerowych, digitalizacji dokumentów, popularyzacji usług z wykorzystaniem Internetu,

– **dostęp do dokumentów i zbiorów bibliotecznych poprzez linki do stron www partnerskich bibliotek i katalogów on-line** obu krajów.

Dzięki wymianie międzynarodowej zbiory Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej wzbogaciły się o **557** jednostek inwentarzowych (w tym płyty CD i film fabularny). Uzupełnione zostały zbiory Biblioteki Austriackiej i Oddziału Zbiorów Obcojęzycznych o cenne publikacje zagraniczne: wydawnictwa albumowe, przewodniki turystyczno-krajoznawcze, podręczniki do nauki języków, beletrystykę. Biblioteka opolska przekazała bibliotekom zagranicznym publikacje własne, wydane w 2009 roku, oraz **197** tytułów wydawnictw z produkcji krajowej.

W dniach 24-26 marca bibliotekarze opolscy – Tadeusz Chrobak – dyrektor WBP, Katarzyna Ostrowska-Palyga, instruktor, przebywali w **Środkowoczeskiej Bibliotece Naukowej w Kladně (Czechy)** W czasie krótkiej wizyty, dyrektorzy współpracujących bibliotek doprecyzowali zapisy w Umowie dwustronnej. Zaproponowano również nowe obszary współpracy, tj. wymienną prenumeratę czasopism – strona polska będzie prenumerowała „Przekrój”, czeska „Reflex”. Rozmowy dotyczyły też wymiany wystaw. Opolskich bibliotekarzy szczególnie zainteresowała ciekawa ekspozycja poświęcona życiu i epoce Karla Čapka, którą zdecydowano zaprezentować Opolanom w Galerii WuBePe, w 2010 roku.

Bibliotekarze zwiedzili bibliotekę

gminną w Smeńnie i miejskie w Nove Strasci i Kutnej Horze.¹

Z rewizytą na Ukrainie, w dniach 4-8 maja, przebywała delegacja pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, na zaproszenie **Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej w Iwano-Frankiwsku**.

W skład delegacji wchodził: Tadeusz Chrobak – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, Anna Śliwińska – kierownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego, Ewa Nizioł – specjalista Działu Organizacyjno-Administracyjnego.

Bardzo bogaty program pobytu delegacji na Ukrainie przewidywał przede wszystkim szczegółowe poznanie pracy wszystkich agend, największej w regionie biblioteki publicznej – Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej, kierowanej przez nowo mianowaną dyrektor – Ludmiłą Wasiliewną Babij. Biblioteka usytuowana jest w zabytkowym budynku, w centrum miasta, z bogatymi zbiorami liczącymi ponad 500 000 jednostek i 20 000 czytelników. Zwiedzając bibliotekę, szczególną uwagę zwrócono na dużą liczbę czytelników specjalistycznych – humanistyczną, regionalną, sztuki, dla biznesu, dla naukowców, internetową, jak również na wyeksponowane miejsce Centrum Informacji Europejskiej. Zaobserwowano, że podobnie jak w bibliotekach rosyjskich duży nacisk kładzie się na sporządzanie bibliografii zalecających dla użytkowników instytucjonalnych i indywidualnych, przez pracowników Działu Informacji i Bibliografii. W polskich bibliotekach usługa ta przybrała inną, nowocześniejszą formę.

¹ Szerzej na ten temat zob. Ostrowska-Palyga K.: *Wizyta w Kładnie „Pomagamy Sobie w Pracy”* 2009 nr 3 s. 45-46

W ograniczonym zakresie, w porównaniu z WBP w Opolu, prowadzony jest merytoryczny nadzór nad bibliotekami publicznymi, co spowodowane jest specyfiką, odmiennej od naszej organizacji pracy w bibliotekach całego obwodu. Również automatyzacja procesów bibliotecznych, choć widoczna, to przebiega znacznie wolniej aniżeli w Opolu.

Delegacja gościła w rejonach Kalusz i Śniatyn, gdzie zwiedziła biblioteki, muzea, domy kultury, wiejskie izby pamięci i obiekty sakralne.

W konferencji „Niepodzielny dostęp do wiedzy. Prezentacja bibliotek śląskich” zorganizowanej przez **Stiftung Haus Oberschlesien w Ratingen i Stiftung Martin-Opitz-Bibliothek w Herne (Niemcy)**, która odbyła się w Ratingen w dniach 24-28 czerwca udział wzięła Monika Wójcik-Bednarz, kierownik Biblioteki Austriackiej, oddziału WBP. Na konferencji swoją działalność prezentowały biblioteki z terenu Czech, Niemiec i Polski, gromadzące zbiory dotyczące Śląska – historyczne i współczesne.²

Kontynuowana była współpraca z **Państwową Publiczną Biblioteką Naukową w Bielgorodzie (Rosja)**. W skład delegacji, która gościła w dniach 24-30 sierpnia w zaprzyjaźnionej od lat bibliotece weszli: Tadeusz Chrobak – dyrektor WBP, Monika Wójcik-Bednarz – kierownik Biblioteki Austriackiej, Łukasz Brudnik – informatyk, Robert Dudek – pracownik Działu Organizacyjno-Administracyjnego.

W czasie zwiedzania zaprzyjaźnionej biblioteki, szczególne zainteresowanie

² Szerzej na ten temat zob. Wójcik-Bednarz M.: *Niepodzielny dostęp do wiedzy „Pomagamy Sobie w Pracy”* 2009 nr 3 s. 47-49.

wzbudziła działalność nowych działów, niemających odpowiedników w polskich bibliotekach: Dział Techniczny, nakierowany na informację o produktach krajowych, i Dział Ekonomiczny, ukierunkowany na biznes. Zwiedzano biblioteki i inne instytucje kultury w rejonach Wałujskim, Grajworskim i Krasnojazurskim. Z okazji przypadającej w 2010 roku 25. rocznicy współpracy obu bibliotek zaplanowano przedstawienie w Opolu osiągnięć i działalności biblioteki bielgorodzkiej na jubileuszowej wystawie.³

We wrześniu (14-16) gościliśmy bibliotekarzy z **Państwowej Biblioteki Naukowej w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja)**. Odwiedzili nas: Olga Laukova, dyrektor biblioteki i Teresa Durdiakova, kierownik Działu Czytelń. Goście szczegółowo zapoznali się z realizacją funkcji regionalnej biblioteki: dokumentowaniem i archiwizacją wiedzy i informacji o regionie, digitalizacją śląskiego dziedzictwa kulturowego i tworzeniem Opolskiej Biblioteki Cyfrowej. Interesowali się różnymi formami promocji – wystawami, sesjami naukowymi, spotkaniami ze środowiskiem twórczym, a przede wszystkim działalnością wydawniczą. Słowniki biobibliograficzne, przedstawiające środowiska twórcze Opolszczyzny – literatów, muzyków, plastyków, fotografików, architektów, tomiki poezji, twórczość prozatorska, ale również informatory, katalogi, plakaty, przewodniki turystyczne wzbudziły duże zainteresowanie bibliotekarzy słowackich. Dyrektor Olga Laukova

³ Szerzej na ten temat zob. Brudnik Ł.: *Sprawozdanie z pobytu delegacji pracowników WBP w Opolu w bibliotekach w Bielgorodzie* „Pomagamy Sobie w Pracy” 2009 nr 4 51-52

zaprosiła bibliotekarzy WBP do wzięcia udziału, w 2010 roku w konferencji pt. „Rola bibliotek w tworzeniu warsztatów informacyjnych o regionie” i pochwalenia się działaniami, dzięki którym staliśmy się ważnym ośrodkiem życia kulturalnego i intelektualnego dla środowiska opolskiego.

W dniach 8-11 października, na zaproszenie Departamentu Kultury, Sportu i Turystyki UM i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, gościła w Opolu delegacja pracowników instytucji kultury Iwano-Frankiwska (Ukraina). W składzie delegacji byli bibliotekarze z **Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej w Iwano-Frankiwsku** z dyrektorem Ludmiłą Wasiliewną Babij i Mariją Semen, kierownikiem działu.

Bibliotekarze, w oddzielnym programie, odwiedzili bibliotekę, poznali organizację pracy działów merytorycznych, działalność wydawniczą i zakres opieki nad bibliotekami samorządowymi. Wraz z całą delegacją byli gośćmi instytucji kultury w Opolu i Głubczycach.

W ramach rewizyty delegacja bibliotekarzy WBP w składzie: Mirosława Koćwin, kierownik Oddziału Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych z pracownicą Barbarą Giedrojc odwiedziła **Landesbibliothekszenrum Rheinland-Pfalz w Koblenz – (Niemcy)**.

Gospodarze zaproponowali bardzo bogaty program pobytu w Nadrenii-Palatynacie. W dniach 7-11 października Opolanie zwiedzili Pfälzischen Landesbibliothek, z bardzo ciekawymi zbiorami zabytkowymi i Büchereistelle, koncentrującą się przede wszystkim na czytelnictwie dzieci i młodzieży.

Nasi pracownicy uczestniczyli w wielu imprezach kulturalnych, m.in. w uroczystym otwarciu wystawy „Mythos Baedeker”, poświęconej działalności wydawniczej Karla Baedekera. W szczególności omówiono też sprawy organizacyjne i merytoryczne związane z planowaną na 2010 rok w Koblencji wystawą ze zbiorów WBP w Opolu „Panorama miast śląskich”.

W konferencji „Dziedzictwo kulturowe – wspólne zadania”, która odbyła się w Olomuńcu (Czechy), w dniach 13-14 października, zorganizowanej przez Kraj Olomuniecki i Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego uczestniczyła Dorota Kania, kierownik Działu Gromadzenia, Opracowania i Katalogów. Pobyt w Olomuńcu był doskonałą okazją do odwiedzenia **Biblioteki Naukowej** i wznowienia rozmów na temat współpracy obu bibliotek. Olomunieckiej bibliotece przekazano komplet wydaw-

nictw własnych WBP i przedstawiono nasze propozycje do umowy o współpracy, a także zaproszenie do Opola w 2010 r. dla trzyosobowej delegacji bibliotekarzy.

WBP współpracuje również w ramach umów dwustronnych z bibliotekami:

- **Biblioteka Komitatu im. Vörösmarty Mihály w Székesfehérvár (Węgry)**
- **Południowoczeska Biblioteka Naukowa w Czeskich Budziejowicach (Czechy).**

Ponadto biblioteka utrzymuje ożywione kontakty z Konsulatem Generalnym Republiki Austrii w Krakowie, który jest sponsorem Biblioteki Austriackiej – Oddziału WBP, Instytutem Kultury Austriackiej w Warszawie, Austriackim Instytutem Europy Środkowej i Wschodniej, Instytutem Goethego w Krakowie, Inter Nationes w Bonn.

RODZINA ZASTĘPCZA

Początek XX w. przyniósł istotny wzrost wiedzy na temat dziecka. Przejawił się on w rozwoju nie tylko teorii, ale i praktyki pedagogiki i psychologii. Powszechnie zaczęto wierzyć, że najlepsze środowisko wychowawcze mogą stworzyć profesjonalści i prowadzone przez nich instytucje pedagogiczne. Równocześnie następował proces deprecjonowania roli rodziców i rodziny. Życie rodzinne zredukowano do wypełniania poszczególnych funkcji (biologicznych, psychicznych, społecznych, kulturalnych itd.), które mogłyby być realizowane w równym stopniu w prowadzonych przez profesjonalistów instytucjach opiekuńczo-wychowawczych. Nie dostrzegano, że relacje dziecka z rodzicami mają charakter nie tylko fizyczny, ale i psychiczny.

Po 1989 r. na skutek istotnych zmian w poznaniu rozwoju dziecka w rodzinie, dotyczących szczególnie teorii przywiązania, stwierdzono, iż najważniejszą potrzebą dziecka jest potrzeba bliskości i trwałych więzi emocjonalnych. Podkreślano, że pełny rozwój dziecka może dokonać się jedynie w relacji przywiązania do rodziców lub osób, które pełnią ich funkcje. W ślad za tym postępowały zmiany w pedagogice, psychologii, pracy socjalnej, a także prawodawstwie. Konsekwencją było przesunięcie akcentów w systemie pomocy dziecku – z instytucji na domy rodzinne, a co za tym idzie – pro-

owanie i upowszechnianie idei rodzin zastępczych. Wzrost zainteresowania tą problematyką, szczególnie w Polsce, był powodem ogłoszenia przez Sejm RP roku 2009 Rokiem Rodzinnej Opieki Zastępczej. Wychodząc naprzeciw tym zainteresowaniom prezentujemy niniejszą bibliografię. Zestawienie jest wyborem pozycji zwartych i artykułów z czasopism z lat 2000-2009 przedstawionym w układzie alfabetycznym.

1. Bierzmy, toż to dziecko / Barbara Pietkiewicz. - Fot. // *Polityka*. - 2005, nr 13, s. 76-79
2. Charakterystyka rodzin zastępczych / Maria Kolankiewicz. - Wykr. // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2007, nr 10, s. 17-23
3. Do zaofiarowania mają tylko miłość: wszyscy zyskują na tworzeniu rodzin zastępczych / Eliza Olczyk. - Fot. // *Rzeczpospolita*. - 2000, nr 260, s. 6
4. Działalność ośrodków adopcyjno-opiekuńczych w procesie przygotowania i wspierania rodzin zastępczych / Józefa Matejek. - Kraków: Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2008. - 168, [4] s.
5. Dziecko, rodzice, adopcja: ontologiczne i psychospołeczne aspekty rodzinnych form opieki zastępczej / Arkadiusz Wąsiński. - Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2006. - 122 s.
6. Funkcjonowanie młodzieży z rodzin zastępczych w szkole / Lidia Winiogrodzka // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2006, nr 8, s. 36-39
7. Idea rodziny zastępczej / Jerzy Pająk, Beata Skwarek // *Małżeństwo i Rodzina*. - 2002, nr 3, s. 18-21

8. Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej / Joanna Lubcradzka-Gruca // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2009, nr 5, s. 14-19
9. Koniec biduli? / Agnieszka Katrynich // *Nowe Państwo*. - 2000, nr 20, s. 13-16
10. Mity o rodzinach zastępczych barierą w szkolnym funkcjonowaniu dzieci / Grażyna Gajewska // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2008, nr 8, s. 13-22
11. Nowe rozporządzenie w sprawie rodzin zastępczych / Barbara Passini // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2001, nr 1, s. 18-21
12. Ocena procesu usamodzielnienia wychowanków / Maria Ibisz, Agata Skalce, Magdalena Szcniawska // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2007, nr 8, s. 24-29
13. Opieka zastępcza nad dzieckiem założenia i rzeczywistość / Mirosław Kaczmarek // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2006, nr 4, s. 4-11
14. Orzekanie o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej / Elżbieta Holewińska-Łapińska // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2008, nr 9, s. 3-10
15. Polityka społeczna wobec dziecka // *Polityka Społeczna*. - 2009, 74 s.
16. Precz z „bidulami”! / Marcin Przewoźniak. - Fot. // *Tygodnik Solidarność*. - 2001, nr 14, s. 12-13
17. Program PRIDE po czterech latach / Tomasz Polkowski // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2003, nr 6, s. 12-20
Przygotowanie kandydatów na opiekunów w rodzinach zastępczych
18. Program PRIDE w Stanach Zjednoczonych i w Polsce / Tomasz Polkowski // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2006, nr 3, s. 17-24
19. Przyszłość rodzinnej opieki zastępczej / Tomasz Polkowski. - Cz. 1-2 // *Gazeta Samorządu i Administracji*. - 2001, nr 6, s. 16; nr 7, s. 34
20. Rodzicielstwo: między domem, prawem, służbami społecznymi. - Warszawa: Wydaw. Akademii Pedagogiki Specjalnej, cop. 2008. - 237, [1] s.
21. Rodzicielstwo zastępcze: idea, problemy, analizy, kompetencje / Magdalena Joachimowska. - Bydgoszcz: Wydaw. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2008. - 213, [1] s.
22. Rodzina na kryzys / Grażyna Kuźnik. - Fot. // *Dziennik Zachodni*. - 2000, nr 116, s. 10
23. Rodzina zastępcza - dla dzieci bez przyszłości / Marck Liciński // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2009, nr 5, s. 23-28
24. Rodzina zastępcza - obszar zmian w pracy socjalnej / Magdalena Joachimowska // *Praca Socjalna*. - 2003, nr 3, s. 61-72
25. Rodzina zastępcza w świetle prawa szwedzkiego / Katarzyna Mujzel // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2004, nr 8, s. 54-56
26. Rodzinna opieka zastępcza : [bibliografia] / Urszula Cimoch // *Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny (Poznań)*. - 2009, nr 2, s. 53-63
27. Rodzinna opieka zastępcza. Wybór bibliografii z lat 2000-2009 / Renata Zubowicz // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2009, nr 5, s. 61-64

28. Rodziny zastępcze i ich dzieci / Lidia Winogrodzka. - Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2007. - 232 s.
29. Rola pracowników socjalnych w organizacji i funkcjonowaniu rodzinnych form opieki zastępczej / Iwetta Krzyżanowska // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2004, nr 6, s. 31-36
30. Stan opieki zastępczej nad dzieckiem „na półmetku” reformy : z perspektywy standardów prawa / Mirosław Kaczmarek // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2004, nr 3, s. 3-13
31. Z tradycji rodzin zastępczych / Maria Kolankiewicz. - Cz. 1-2 // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2008, nr 1, s. 36-44; nr 2, s. 46-53
32. Zasady kwalifikacji kandydatów na rodziców zastępczych / Krzysztof Skarzyński // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2007, nr 8, s. 18-22
33. Zastępcze rodzicielstwo w Polsce : przyszłość bliższa i dalsza / Przemysław Gąsiorck // *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2005, nr 9, 3-10
34. Zastępczy nie znaczy gorszy / Ewa Radziszewska // *Niebieska Linia*. - 2002, nr 4, s. 28-31
- W artykule zawarto najważniejsze akty prawne dotyczące problematyki rodziny zastępczej

Ewa Ledwoń
Dział Informacyjno-Bibliograficzny
WBP w Opolu

ABC GMIN POWIATU OPOLSKIEGO

HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ GMINY LUBNIANY

Biadacz

Pierwsza wzmianka związana z miejscowością pochodzi z 1279 r., natomiast w roku 1356 po raz pierwszy pojawiła się nazwa *Widecz* w dokumencie podającym nazwy wsi mających płacić dziesięcinę kolegiacie w Opolu. Nie udało się znaleźć informacji dotyczących losów miejscowości i jej mieszkańców w następnych wiekach. Wymienia się ją ponownie dopiero w katastrze z lat 1723/25.

W 1784 r. Biadacz należał do klasztoru w Czarnowasach; znajdował się w nim folwark, a wśród 140 mieszkańców znajdowało się kilku kmieci, 17 zagrodników i 10 chałupników. W 1830 r. we wsi znajdowały się 32 domy zamieszkałe przez 143 osoby; w 1861 r. liczba ta wzrosła do 286. Według spisu z 1890 r. spośród 471 mieszkańców językiem polskim posługiwało się 449. Przez następne lata proporcje te utrzymywały się na mniej więcej tym samym poziomie (w roku 1910 – 603: 591).

W latach 1923-1933 w Biadaczu istniała polska publiczna szkoła mniejszościowa. Funkcjonowała tu również polska biblioteka, Związek Młodzieży Polsko-Katolickiej i Towarzystwo Śpiewu. W latach międzywojennych liczba mieszkańców wzrastała, by w 1939 r.

dojść do 736. W 1946 r. zarejestrowano tu 740 osób, w 1960 – 689, a w 1994 – 729 osób i 174 gospodarstwa domowe.

Obecnie w Biadaczu działa Publiczne Gimnazjum, a przy nim Szkolna Izba Regionalna, należąca do najlepszych w województwie, o czym świadczy przyznana jej w 1998 r. nagroda wojewódzka oraz w 2010 r. statuetka „Animator Roku”.

Przy gimnazjum działa również z powodzeniem zespół wokalny-muzyczny „Musica Viva”. W 2006 r. został on uznany za najlepszy zespół przeglądu piosenki dziecięcej „Śląskie Śpiewanie” w Lubnianach.

Na terenie Biadacza, w lesie przed Masowem, stoi owiany legendą krzyż z kurem, pamiętający ponoć czasy Napoleona, zwany przez mieszkańców „Kokotkiem”.

Brynica

Nazwa topograficzna wsi pochodzi od rzeki Brynica (Brenica). Po raz pierwszy została wymieniona w 1289 r. w roczniku klasztoru w Czarnowasach, gdzie zanotowano, że książę Mieszko Opolski podarował klasztorowi las zwany Witalisa Poramba. Powstanie wsi datuje się na rok 1333, w którym klasztor w Czarnowasach sprzedał Wawrzyńcowi i Stanko Cira sołectwo z prawem lokacji wsi. Jej nazwa ulegała w przeszłości modyfikacjom (*Byrnicze, Brenitz, Brenicz, Brinitz...*), by ostatecznie utrwalić się jako *Brynica*. Badania archeologiczne zapoczątkowane w 1937 r. i kontynuowane po wojnie dowiodły, że w XIV-XV w. znajdowało się tutaj grodzisko.

W dawnych czasach ludność wsi zajmowała się głównie rolnictwem, pszczerlarstwem i eksploatacją lasów. W 1723 r. w Brynicy był soltys, młynarz i 30 kmieci, a w 1743 r. 20 kmieci, 14 zagrodników,

9 chałupników, 2 młynarzy, szynkarz, oweczarz i 1 wolny komornik. W 1784 r. we wsi znajdowały się 2 folwarki, kościół katolicki, szkoła i huta szkła, a w 1845 r. – folwark, szkoła, gorzelnia, olejarnia, młyn i palarnia potaszu. Do Brynicy należał przysiółek Surowina, który w 1723 r. jako folwark posiadał własnego soltysa i 7 zagrodników.

Od roku 1784, kiedy to we wsi żyło 237 mieszkańców, ich liczba szybko rosła; w 1939 r. osiągnęła stan 1668. W 1946 r. wieś liczyła 1565 mieszkańców, w 1960 – 1424, a w 2007 r. – ponad 1300. Zajmują się oni głównie rolnictwem; dużą renomą cieszą się tutejsi dekarze.

Obecnie Brynica jest prężną i dobrze gospodarującą wsią. Jej siłą są mieszkańcy, których pomysłowość i wspólna praca na rzecz wsi zaowocowały przyznaniem jej w 2009 r. miana Najpiękniejszej Wsi Opolszczyzny. Funkcjonuje tutaj przedszkole, szkoła podstawowa, jednostka straży pożarnej i filia biblioteczna, dobrze rozwinięta jest sieć usługowo-handlowa. Działa tu również firma Bals Polska, produkująca osprzet dla przemysłu.

Brynica jest siedzibą parafii pw. św. Szczepana, do której należy również przysiółek Surowina oraz wieś Grabczok (należąca do gminy Murów). Ponadto ma tutaj siedzibę redakcja pisma Związku Ślązaków „Beczka”. Walory turystyczne oraz korzystne warunki klimatyczne spowodowały, że powstało w Brynicy gospodarstwo agroturystyczne „Agrolaks” oferujące swym gościom rozliczne atrakcje.

Dąbrówka Lubniańska

Nazwa wsi pochodzi od dębów, które stanowiły trzon okolicznych lasach. Znamy różne, historyczne odmiany tej nazwy:

Dombrowka, Dąbrówka Ługniańska, Eichen, Lugnian Dombrowska.

Zachowało się bardzo mało wzmianek o początkach i dalszych dziejach wioski. Pierwsza z nich pochodzi z 1588 r., a potwierdza ją fakt wymienienia Jana Dąbrówki, który bezpodstawnie zagospodarował pusty mająteczek. Na mapie Homanna z 1736 r. widać Dąbrówkę jako samodzielną miejscowość, a w 1784 r. wspomniana już jest jako mała wioska.

W 1830 r. znajdowało się tu 36 sadyb zagrodników i młyn. Między latami 1830 i 1864 Dąbrówka administracyjnie należała do Lubnian. Samodzielną wioską ponownie została w 1945 r., a w jej skład weszły przysiółki Kosowec i Mańczok. W 1946 r. wieś zamieszkiwało 740 osób, w 1960 r. – 749, w 1965 r. – 823, a w 1994 r. – 604.

Położenie wśród lasów sprzyja rozwojowi rzemiosła drzewnego. Tradycyjnym zajęciem wielu mieszkańców wsi jest stolarstwo. W tej branży działa tu zakład „Fila”, producent drewnianych schodów.

W Dąbrówce funkcjonuje szkoła podstawowa, przedszkole i placówki handlowo-gastronomiczne, a także strzelnica sportowa oraz gospodarstwo agroturystyczne ze stadniną koni „Kalinówka”.

W pobliskim lesie znajduje się kapliczka zwana Studzionką ze względu na wypływające obok cudowne źródelko. Miejsce to jest celem licznych pielgrzymek; tutaj odbywa się też corocznie Festiwal Pieśni Maryjnej.

Grabie

Wieś założona została w 1773 r. w okresie kolonizacji fryderycjańskiej na Śląsku. Swą pierwotną nazwę – *Heinrichsfelde* zawdzięcza bratu króla Fryderyka II, Heinrichowi von Preussen. Współczesna

nazwa pojawiła się w 1845 r. i pochodzi od wyrazu grabie, oznaczającego las grabowy, skupisko grabów. Zamieszkiwała tu głównie ludność niemiecka.

W 1784 r. Grabie liczyło 20 domów zagrodników i 103 mieszkańców, w roku 1830 – 24 domy i 173 mieszkańców, a w roku 1861 – 195 mieszkańców, w tym wielu murarzy. Do 1939 r. liczba ta wzrosła do 610 (po włączeniu do Grabi wsi Kobyłno).

W roku 1960 liczba mieszkańców spadła do 236, w 1965 r. nieco się podniosła (do 257), by w roku 1994 znowu spaść do 173 osób, a w 2007 r. – do ok. 150. Obecnie jest to najmniejsza pod względem obszaru i zaludnienia, typowo rolnicza wieś w gminie Lubniany.

Do 2009 r. funkcjonował tutaj jedyny w gminie zabytkowy kościół ewangelicki, w którym od czasu do czasu odbywały się nabożeństwa dla kilkunastu wyznawców. Jednak trudności z przeprowadzeniem koniecznego remontu (brak funduszy) i postępujące zniszczenia spowodowały, że przekazano go parafii w Jelowej.

Jelowa

Nazwa wsi pochodzi od słowa il, określającego rodzaj gleby. W dokumencie z ok. 1300 r. figuruje nazwa *Ylowe*. Występujące w następnych wickach jej odmiany to: *Gyłowa*, *Gilowa*, *Iłowa*, *Jellowa*, *Ilnau*. Wspomniany dokument wymienia Jelową jako wieś leżącą przy Kobyłnie i placącą dziesięcinę biskupią. Zgodnie z dokumentem wydanym w 1350 r. przez króla Karola IV Luksemburskiego dziedziczne soltysostwo przekazano Cziurłokowi (dokument ten do dzisiaj jest w posiadaniu rodziny). Nicco wcześniej, bo w 1344 r. książę Bolesław Opolski przyznał tutejszej gminie prawo do lasu. W roku 1399 Henryk z Zakrzowa za

wierną służbę otrzymał od księcia Władysława Opolskiego wieś Gilowa z lennym kościołem, sądem i karczmą. W 1502 r. książę Jan sprzedał lany soltysie wolne od czynszów wraz ze stawem rybnym i młynem Wieczekowi Mienszykowi i jego spadkobiercom.

W 1588 r. Jelową zamieszkiwało 25 kmieci i 7 zagrodników. W 1708 r. wieś nawiedziła straszliwa zaraza, która zdziesiątkował jej mieszkańców i pozostała w pamięci aż do dzisiaj. Opis wioski z 1784 r. pozwala się dowiedzieć, że był tu kościół katolicki, szkoła, młyn wodny i 607 mieszkańców. W 1861 r. liczba mieszkańców wzrosła do 1138, w 1925 r. – do 1817, w 1939 r. – do 1906. Zawierucha wojenna spowodowała, że w 1946 r. liczba mieszkańców spadła do 1488, ale następne lata znowu przyniosły wzrost ich liczby. W roku 1965 mieszkało tu 1665 osób, w 1994 r. – 1868, a w 2007 r. – ok. 2000.

Obecnie Jelowa jest największą pod względem powierzchni i zaludnienia wsią w gminie. Jej mieszkańcy trudnią się głównie rolnictwem i rzemiosłem. Prosperująca tu firma „STEGU”, produkująca cegło- i kamieniopodobne płytki elewacyjne, jest laureatem nagrody „Firma Roku 2007”. Wieś posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć handlowo-usługową, działa tu szkoła podstawowa, przedszkole, biblioteka, OSP (istniejąca od ponad stu lat) oraz Koło Łowieckie „Knieja”. Amatorski ruch artystyczny reprezentowany jest przez chór „Bartholomeus” i orkiestrę dętą.

Istniejąca w Jelowej parafia pw. św. Bartłomieja obejmuje również Kobyłno i Grabie. Kościół parafialny sięga swą historią XIV w. W 1844 r. stary kościółek drewniany został zastąpiony nowym, ceglany, z niską wieżą. Wielki dzwon

nosi datę 1587.

Mieszkańcy Jelowej bardzo dbają o swą wieś: poświęcają wiele czasu na prace społeczne, czego przykładem może być przerobienie starej stodoły na dom spotkań zaopatrzonej w nowoczesną kuchnię, jadalnię, miejsca hotelowe i zaplecze sanitarne. Działania te zostały docenione przyznaniem Jelowej tytułu „Najpiękniejsza Wieś Opolska” w 2007 r. oraz wyróżnieniem w konkursie „Odnowa Wsi 2008” w kategorii „Wieś Przyszłości”.

Kępa

Wieś jest wyspą położoną między rzekami Swobnica i Imielnica. Jej nazwa wywodzi się od wyrazu *kępa*, oznaczającego niewielką wyniosłość na bagnistym, mokrym terenie, lub wyspę. Choć była miejscowością małą, stosunkowo często występowała w źródłach historycznych. Może to świadczyć o tym, że – z racji swego położenia na skraju puszczy w pobliżu Opola – miała dosyć duże znaczenie.

Pierwsza wzmianka o miejscowości *Kempa* pojawiła się już w roku 1254. (Inne wersje tej nazwy na przestrzeni wieków to: *Campa*, *Dorf Kempa*, *Muhlenbach*). W dokumencie z 1459 r. występuje Gyrzik Wyrbenky, właściciel Kępy. On lub jego syn w 1514 r. oddał wieś w zastaw księciu Janowi Opolskiemu, a po roku ją sprzedał. W 1489 r. gościł tu cesarz Ferdynand, czego dowodem jest wystawiony przez niego w Kępie dokument dla sołtysa z Węgrów.

W roku 1534 mieszkało tu 5 rodzin, w latach 1615-1616 osadzono we wsi 4 nowych zagrodników. W latach 1618 i 1723/25 wymieniano się 7 kmieci i młyn; w roku 1784 Kępa liczyła 218 mieszkańców, a w roku 1861 – 342. W tym czasie było tu 61 budynków prywatnych, 2 rzemieślnicze, 49 rolniczych. W 1867 r.

w jednoklasowej szkole uczyło się 105 uczniów. Do 1939 r. liczba mieszkańców Kępy wzrosła do 734; po wojnie nieznacznie się zwiększyła. W 1994 r. żyło tu 800 osób w 186 gospodarstwach.

Obecnie część mieszkańców zajmuje się rolnictwem i rzemiosłem, ale znaczna większość pracuje w Opolu i okolicy. Funkcjonuje tu przedszkole, LZS i znana także poza Kępą piekarnia Andrzeja Wodnickiego.

Wieś należy do parafii luboszyckiej. Urodził się tutaj obecny arcybiskup Papui Nowej Gwincji – Wilhelm Kurtz.

W Kępie znajduje się kapliczka z 1892 r. Stąd też wywodzi się słynna „Grupa Maryjna z Kępy” Wita Stwosza, przechowywana obecnie w Muzeum Narodowym w Warszawie.

Kobyłno

Pierwsze źródło historyczne, w którym wspomniano wieś *Koblino*, pochodzi z 1300 r. Ok. 1500 r. Paweł Kobyłynsky sprzedał wioskę księciu Janowi, a ten z kolei odsprzedał ją w 1527 r. Mikołajowi Kositzkiemu i jego spadkobiercom. W 1687 r. Kobyłno wraz z Laskowicami należało do właściciela Dombrowski, a w 1729 r. przeszło w ręce Karola Fryderyka Blachy de Lub. Kilkakrotnie zmieniała się też nazwa wsi: *Kobelno*, *Mobilno*, *Lerchenfeld*, *Kobyłino*.

W 1798 r. wzniesiono we wsi kościół filialny, ufundowany przez hrabinę von Gaschin. Z jego budową wiąże się legenda o diabelskim kamieniu, który miał zniszczyć budujący się kościół, ale przenoszący go diabeł nie utrzymał jego ciężaru i upuścił go w pobliżu wioski, z czego skorzystali mieszkańcy, budując z niego swoje domy.

Do roku 1816 Kobyłno należało do powiatu oleskiego. W 1830 r. liczyło 31

domów, posiadało 240 mieszkańców, pański folwark, młyn wodny i bielarnię; w 1890 r. liczba mieszkańców wzrosła do 286. W roku 1936 otrzymało nazwę *Lerchenfeld*, a dwa lata później połączono je z kolonią Grabie. W 1933 r. mieszkało tu 322 mieszkańców, w 1946 r. – 301, w 1994 r. – 273. Po ostatniej wojnie do wsi przybyli repatrianci ze Wschodu. Zasiadlili opuszczone gospodarstwa we wschodniej części miejscowości i żyją tu do dzisiaj.

Obecnie Kobylno jest jedną z najmniejszych wsi w gminie; wraz z kościołem filialnym pw. św. Mateusza należy do parafii w Jelowej. Kiedyś miało ono charakter typowo rolniczy, jednak upadające gospodarstwa prywatne i państwowe spowodowały spadek liczby stałych mieszkańców do ok. 150. Większość wyjechała za granicę w poszukiwaniu pracy. Pośrednim tego skutkiem było zamknięcie miejscowej szkoły podstawowej (za mało dzieci w wieku szkolnym). Budynek szkoły przejęli myśliwi i urządzili w nim swoją siedzibę. Na terenie wsi znajduje się stadnina koni oraz stawy rybne. Warto też wspomnieć, że Kobylno posiada duże zasoby niezwykle czystej wody pitnej. Stąd na tzw. Niwie wybudowano automatyczną stację wodociągową, zaopatrującą w wodę znaczną część mieszkańców gminy.

Kolanowice

Nie mamy pewnych informacji o początkach wsi. Z 1278 r. zachowała się pieczęć z napisem „Gemeinde Kollanowitz – Kreis Oppeln”. Z XIII w. pochodzą również zapisy o istnieniu *villa Colini*. Późniejsze nazwy wsi to m.in.: *Colinowiz*, *Kononowicz*, *Kollanowitz*, *Kniedorf*.

W latach 1687/88 Kolanowice należały do kościoła w Kotorzu Wielkim. W latach 1723-25 zamieszkiwało tu 6

ludzi i młynarz, natomiast w roku 1784 liczba mieszkańców zwiększyła się do 6 kmieci, 13 zagrodników, 1 chałupnika i 184 mieszkańców; była tu szkoła, młyn i wiatrak, dwa sklepy masarnia i piekarnia. Ważną rolę w życiu wsi pełniła sala „U Mocigemby”, w której odbywały się zabawy i wesela.

Po sekularyzacji dóbr kościelnych w 1810 r. mieszkańcy Kolanowic zakupili za 33 talary i kilka srebrnych monet wzniesiony za murami obronnymi Opolą w 1678 r. drewniany kościół pw. św. Barbary. Został on przetransportowany, odbudowany i poświęcony w 1812 r. Kościół ten istnieje do dzisiaj; znajduje się na tzw. szlaku drewnianych zabytków architektury sakralnej, ciesząc się dużym zainteresowaniem turystów. Sama wieś należy do parafii Osowice-Węgry.

W 1861 r. w Kolanowicach mieszkało 269 osób, w 1890 r. – 327, w 1910 r. – 439. Większość posługiwała się językiem polskim, nic więc dziwnego, że w plebiscycie z 1921 r. mieszkańcy głosowali za przyłączeniem Śląska do Polski. W 1939 r. wieś zamieszkiwały 534 osoby, w 1946 r. – 506, w 1965 r. – 554, w 1994 r. – 572.

Część mieszkańców Kolanowic trudni się rolnictwem, wielu pracuje w Opolu i okolicy. Działa tu firma Ryszarda Halupczoka, produkująca okna (w tym nietypowe – otwierane na zewnątrz, kupowane głównie przez kontrahentów zagranicznych). W 2006 r. zawiązało się Stowarzyszenie Rozwoju Kolanowic „Kolanowice XXI wieku”. Sport reprezentowany jest przez LZS Kolanowice. Ciekawą imprezą jest organizowany od kilku lat Gminny Przegląd Zespołów Kołędniczych.

Bardzo korzystne warunki klimatyczne oraz udział rolnictwa indywidualnego sprzyjają rozwojowi agroturystyki. Okoliczne lasy oraz rzeka Mała Panew

przyciągają wędkarzy oraz amatorów zbierania jagód, grzybów i ziół, których tu nie brakuje.

Luboszyce

Pierwsza historyczna nazwa wsi brzmiała *Lubezici* (1295 r.), kiedy duszpasterstwo sprawował tu wikary chrząszczycki. Pochodzi od nazwy osobowej „Lubosz”. W późniejszych czasach nazwa ta ulegała zmianie, m.in. na: *Lubosiecz*, *Luboschicz*, *Luboschutz*, *Lubościce*, *Liebtal*.

W 1399 r. książę Władysław Opolczyk darował wieś wraz z młynem klasztorowi dominikanów w Opolu. W młynie luboszyckim mieli prawo mleć zboże również mieszańcy Wielkiego i Małego Kotorza. W 1618 r. w Luboszycach mieszkało 9 kmieci z młynarzem, 29 zagrodników i chałupników. W latach 1723/25 liczba ta spadła do 9 ludzi, co można przypisać szerzącym się wówczas zarazom.

U schyłku tzw. wojen śląskich (1740-1786) nastąpił znaczący wzrost liczby mieszkańców. W 1784 r. w Luboszycach mieszkało 10 kmieci, 11 zagrodników, 14 chałupników (razem 223 osoby), a w 1865 r. – 5 kmieci, 3 półkmieci, 12 zagrodników, 13 chałupników i 27 chałupników wygonowych. W 1939 r. liczba ludności wzrosła do 995 osób, w 1960 r. – do 955, w 1965 r. – do 1035. W 1994 r. odnotowano spadek liczby mieszkańców do 995.

W 1872 r. odbyło się uroczyste poświęcenie szkoły katolickiej. Mieściła się ona w murowanym, piętrowym budynku, w którym obecnie znajduje się przedszkole i klasztor sióstr franciszkanek. W pierwszym roku działalności do szkoły tej uczęszczało 133 dzieci – również z Biadacza. Pierwszym nauczycielem był Johann Frach. Znal dobrze język polski, w którym odbywała się nauka religii i katechizmu oraz śpiewu kościelnego.

Nauka w starym budynku odbywała się do 1928 r.; w 1929 r. przeniesiono ją do nowego gmachu, w którym funkcjonuje do dzisiaj.

Luboszycka szkoła oprócz nauczania rozwija wśród swoich uczniów zamiłowanie do sztuki. Działa w niej teatrzyk szkolny „Galganck” – laureat Ogólnopolskiego Forum Teatrów Dziecięcych „Miniatury” w latach 2005 i 2007. Tutaj też odbywa się corocznie Gminny Konkurs Kroszonkarsko-Zdobniczy uczniów szkół podstawowych.

W Luboszycach znajduje się parafia z przepięknym kościołem pw. św. Antoniego, do której należy też Kępa i Biadacz. Od wielu lat parafia jest organizatorem znanych festiwali pieśni św. Antoniego, tzw. „Cantonian”. Swą siedzibę mają tu również: filia biblioteczna, jednostka OSP oraz LZS Luboszyce.

Ze względu na rozdrobnione gospodarstwa rolne większość mieszkańców utrzymuje się z pracy zarobkowej w przemyśle i rzemiośle.

Lubniany

Po raz pierwszy nazwa wsi pojawiła się w 1260 r. w zapisie *in Lubnane* („ludzie pochodzący z Lubna” lub „ludzie trudniący się lupaniem kory”). Najbliższa dzisiejszej nazwie pochodzi z 1564 r. i brzmiała *Lubniany*. Później występujące nazwy to: *Lugno*, *Lubnion*, *Lubnian*, *Lugnian*, *Lugendorf*.

W roku 1260 Lubniany należały do kasztelanii opolskiej. Za przywilej korzystania z okolicznych lasów książę Władysław zobowiązał mieszkańców do oddawania klasztorowi w Czarnowasach 10 kamieni wosku do oświetlania kościoła. Ok. 1300 r. wieś dawała dziesięcinę według polskiego prawa. W 1371 r. Woiko i Raczko Maczke sprzedali pól wolnego

lanu soltyskiego z młynem, stawem rybnym i karczmą w Łubnianach ówczesnemu soltysowi o nazwisku Miczko.

W 1588 r. wieś zamieszkała była przez 27 kmieci, i 5 zagrodników, w następnych latach ich liczba ciągle się zwiększała. W 1865 r. mieszkało tu 29 kmieci, 22 zagrodników i 145 chałupników. Ludność prawie w całości była polskojęzyczna. W 1925 r. Łubniany liczyły 2788 mieszkańców, a w 1939 r. (po włączeniu Masowa) – 3001. Straty wojenne spowodowały spadek liczby mieszkańców do 1556 i mniej więcej na tym poziomie utrzymuje się ona do dzisiaj.

W 1633 r. we wsi wybudowano drewniany kościółek pw. św. Rocha, który miał chronić wieś przed licznymi w owych czasach zarazami. Po pożarze został odbudowany w 1682 r., lecz i on uległ zniszczeniu przez huragan w 1869 r. Obecny, murowany kościół pw. św. św. Piotra i Pawła służy wiernym od 1872 r. W 1886 r. ustanowiono samodzielną parafię lubniańską, do której należą również Masów, Dąbrówka Lubniańska i Mańczok.

Pierwszą szkołę w Łubnianach zbudowano w 1760 r. Funkcjonowała ona do roku 1904, kiedy to postawiono nową, działającą do dzisiaj placówkę. W 1926 r. powstała tu też polska publiczna szkoła mniejszościowa.

Obecnie Łubniany są siedzibą gminy i drugą pod względem liczby mieszkańców miejscowością. Ma dobrze rozwiniętą sieć handlowo-usługową. Ludność w niewielkim tylko stopniu zajmuje się rolnictwem. Dużą grupę stanowią rzemieślnicy, zwłaszcza stolarze. Wielu mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania. Znaną szeroko miejscową firmą są „Łubniańskie Kominki”. We wsi funkcjonuje ponadto m.in.: gminny ośrodek zdrowia, apteka, Stacja Opieki

Caritas, Bank Spółdzielczy, Gminna Biblioteka Publiczna, przedszkole i poczta; ponad sto lat liczy sobie jednostka OSP. Miłośnicy sportu mają możliwość kibicowania drużynie piłkarskiej Śląsk Łubniany i drużynie halowej piłki nożnej Szron Bis Łubniany oraz udzielać się społecznie w Stowarzyszeniu Przyjaciół Łubnian „Cis” (nazwa pochodzi zapewne od najstarszego, XVI-wiecznego drzewa na Opolszczyźnie, rosnącego w Łubnianach), w Klubie Aktywnych Kobiet i Stowarzyszeniu „Animator”, przyznającemu statuetki „Animatora Roku” wybitnym osobom, firmom i instytucjom związanym z regionem.

Łubniany są niezwykle prężnym ośrodkiem kultury. Znaczna w tym zasługa Lubiańskiego Ośrodka Działalności Kulturalnej i jego dyrektora – Krystiana Czecha, który od blisko dwudziestu lat organizuje imprezy promujące śląski folklor (konkurs „Zc Śląskiem na Ty”, Przegląd Piosenki Dziecięcej „Śląskie Śpiewanie”). Przy Ośrodku działa też laureat wielu nagród, popularny rodzinny zespół wokalny-instrumentalny „Silesia” oraz zespół taneczny „Step”. Miejscową mniejszość niemiecką reprezentuje zespół wokalny „Heidi”.

Masów

Wieś założona została w 1773 roku na mocy edyktu królewskiego Fryderyka Wielkiego, dotyczącego kolonizacji Śląska. Jej ówczesna nazwa brzmiała *Massow*. Pierwszymi mieszkańcami byli czeskojęzyczni koloniści. Masów należał do parafii Jelowa, a administracyjnie podlegał Królewskiemu Zarządowi Dochodów i Majątku Ziemskiego w Kup.

W 1783 r. wieś liczyła 75 mieszkańców i 20 domów, w 1819 r. – 145 mieszkańców. W 1861 r. we wsi znajdowała się jedno-

klasowa szkoła (założona w 1834 r.), 40 prywatnych budynków mieszkalnych, 68 zabudowań gospodarczych i 321 mieszkańców, którzy zajmowali się głównie rolnictwem i pszczelarstwem.

Spisy ludności z następnych lat wykazały, że w 1890 r. w Masowie mieszkało 339 osób, w 1925 r. – 365, a w 1933 r. – 366. W 1939 r. wieś została włączona do Łubnian. W 1946 r. zarejestrowano tu 401 mieszkańców, w 1965 r. – 428, a w 1994 r. – 354.

Obecnie Masów posiada status sołectwa; należy do parafii w Łubnianach. Ze względu na znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych mieszkańcy muszą dodatkowo podejmować pracę w okolicznych zakładach produkcyjno-usługowych lub w miejscowych zakładach rzemieślniczych; wielu z nich w poszukiwaniu pracy wyemigrowało za granicę.

Bibliografia

1. Arcydzielo z **Kępy** // *Beczka*. 2000, nr 6, s. 7
2. Dzieje szkoły w **Masowie** / Oslisło // *Beczka*. – 1999, nr 6, s. 6; nr 7, s. 6; nr 8, s. 7
3. Gmina **Łubniany** : Dożynki '94 : [informator] / oprac. graf. Janusz Furtak. – Opole : Olender Press, [1994]. – [24 s.]
4. Grodzisko w **Brynicy** / Piotr Badura // *Beczka*. 2000, nr 2, s. 6
5. Idą ludzie do Studzionki : wiara czyni cuda / MM // *Panorama Opolska*. –2006, nr 13, s. 7 [**Dąbrówka Łubniańska**]
6. Kościół trafił w dobre ręce / JAG // *Nowa Trybuna Opolska*. – 2009, nr 69, s.8 [**Grabie**]
7. Kościół z Opola w **Kolanowicach** / Ernst Mittmann // *Beczka*. 2009, nr 6, s. 8
8. Madonny / Janina Hajduk-Nijakowska // *Trybuna Opolska*. 1992, nr 127, s. 5 [**Kępa**]
9. Odkrywanie historii **Luboszyce** / Inga Stach. – Cz. 1-2) // *Echo Gmin Opolskich*. – 2008, nr 4, s. 13; nr 5, s. 12
10. **Opolszczyzna : miejsca i ludzie** / Czesław Lachur. – Kępa ; Opole : Wydawnictwo Nowik, 2008. – 256 s. [**Kolanowice**]
11. **Opolszczyzna znana i nieznana : obrazki krajoznawczo-historyczne** / Czesław Lachur. – Kępa : [b.w.] [druk: Drukarnia Wydaw. Św. Krzyża], 2006. – 357 s. [**Jelowa, Kępa, Luboszyce, Łubniany**]
12. Powiat opolski : szkice monograficzne / [aut. Jan Baron i in.]. – Opole : Instytut Śląski, 1969. – 423 s.
13. Przedziwna historia kościoła i cmentarza w **Kolanowicach** / Korneliusz Paweł Pszczyński // *Gość Niedzielny*. – 1994, nr 34, s. 14
14. 100 lat OSP w **Łubnianach**, dzieje wioski i kościoła / Henryk Kaluza. – Brynica : [b.w.], 1997. – 79 s.
15. 600-lecie kościoła w **Jelowej** / Zbigniew Zalewski // *Gość Niedzielny*. 1999, nr 36, dod. *Opolski Gość Niedzielny*, s. 17
16. To i owo o sąsiednich gminach. – Cz. 6: **Łubniany** / Edeltrauda Mlynck // *Głos Dobrzania*. –2007, nr 9, s. 6
17. Wędrujące **Łubniany** / Piotr Badura // *Beczka*. 1999, nr 8, s. 4

18. Wieś jak sypialnia : legenda głosi, że **Kobylny** zbudowano z diabelskiego kamienia / Andrzej Jagiella // *Nowa Trybuna Opolska*. – 2003, nr 163, s. 12
19. Wypisy do dziejów gmin podopolskich / red. Izabella Niewińska. – Opole : Instytut Śląski, 1977. – 198 s.
20. Z dziejów **Lubnian** / Oslisło // *Beczka*. 1999, nr 6, s. 7; nr 7, s. 7

Hanna Janry
Dział Informacyjno-Bibliograficzny
WBP w Opolu

**NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOL-
SKIM**
PROPOZYCJE
DO KSIĘGOZBIORU PODRĘCZNEGO

**Góra Świętej Anny na dawnej /
Krzysztof Spalek, Erwin Mateja. -
Opole : Redakcja Wydawnictw Wy-
działu Teologicznego Uniwersytetu
Opolskiego ; Wydaw. i Drukarnia
Świętego Krzyża, 2009. - 165, [1] s.
: il. - (Z Dziejów Kultury Chrześci-
jańskiej na Śląsku, nr 56). - Tekst
równol. w j. niem. , bibliogr. s. 39-
41**

Na temat historii Góry Świętej Anny ukazało się wiele publikacji. Nie mniejsze zainteresowanie niż u historyków miejscowość budziła u fotografów. Pomysłodawca książki, znany opolski przyrodnik Krzysztof Spalek, od lat gromadzi widokówki tematycznie związane z Górą Świętej Anny. „Kolekcja liczy ponad 200 jednostek i ilustruje, jak na przestrzeni ostatnich 140 lat zmieniały się kształt, otoczenie, obyczaje, gusty i ludzie z okolic sławnego śląskiego sanktuarium” – napisał w przedmowie prof. Stanisław Sławomir Nicieja. Autorem syntetycznego obrazu dziejów annogórskiego sanktuarium jest ks. prof. Erwin Mateja.

Gram w zielone / Tadeusz Soroczyński. ; [wstęp] Jan Goczoł ; [red.

**i posł.] Anna Kajtochowa. - Kra-
ków : Wydaw. i Drukarnia Towa-
rzystwa Słowaków w Polsce, 2009.
- 60, [4] s.**

„Kiedy czytam wiersze Tadeusza Soroczyńskiego, odczuwam bliskość. Urzekają autentyzmem i szczerością głębokiego umiłowania miejsc ojczy-
stych dawno opuszczonych, ale także tych odkrywanych ciągle na nowo. Tym cechom towarzyszy szczególnie wrażliwość na sztukę: muzykę, plastykę, kult krajobrazu, jego kształtu i barwy” – napisała w posłowie nowego tomiku opolskiego poety Anna Kajtochowa.

**Księga Ślązaków / Jan Cofała. –
Warszawa : Wydaw. Naukowe
SCHOLAR, 2009. – 375 s. : il.**

Po „Ślązakach w Warszawie” ukazał się kolejny tom kronikarza śląskich losów Jana Cofalki. Znalazły się w nim postaci ze świata nauki, polityki i kultury, ale i osób, które do encyklopedii najprawdopodobniej nigdy nie wejdą. W książce ukazane zostały życiorysy Ślązaków na tle najważniejszych wydarzeń historyczno-politycznych, społecznych i gospodarczych. Są tu i Opolanie: Burmistrz Opola Karol Musioł, poeta Jan Goczoł, ks. Manfred Słaboń, Ewa Chrobak – twórczyni Orderu Uśmiechu, prof. Stanisław Nicieja, pisarz i działacz polityczny Ryszard Hajduk, bibliotekarka Ewa Wyglenda.

**Kto jest kim na pograniczu : anto-
logia / red. Waldemar Jocher, Grze-**

gorz Weigt, Andrzej Dereń. - Prudnik : Starostwo Powiatowe w Prudniku, 2009, 104 s. : il.

W książce zaprezentowano twórców kultury i sztuki pogranicza polsko-czeskiego, zwłaszcza pochodzących z ziemi prudnickiej. To pierwsza opolska publikacja typu „Who’s who”, w której obok danych personalnych zamieszczono przebieg kariery zawodowej, osiągnięcia, zainteresowania, nagrody i odznaczenia około sześćdziesięciu osób. Praca powstała w ramach projektu „Powiat Prudnicki – Mikroregion Krnovski – twórcze pogranicze”.

Opolanie znani i nieznani / pod red. Anny Pobóg-Lenartowicz. - Cz. 1 : Średniowiecze. - Opole : Pol.Tow. Historyczne, 2009. - 200 s. : il. ; 21 cm. - (Biblioteczka Opolskiego Maturzysty ; z. 2). - Bibliogr. przy rozd.

To pierwsza publikacja z cyklu wydawnictw prezentujących biografie najwybitniejszych Opolan. Zamieszczono tu przede wszystkim biografie książąt i księżnych opolskich (m.in. Kazimierza I, Mieszka II Otyłego, Władysława I, Mikołaja II, Jana Dobrego) i osób duchownych (św. Wojciecha, Peregryna z Opola, Jana Isnera). Zbiór wyszedł w serii „Biblioteczka Opolskiego Maturzysty”, przeznaczony dla uczniów wszystkich typów szkół, studentów i pasjonatów historii, zwłaszcza regionalnej.

Pocztówka z Niemodlina / Elżbieta Woźniak, Mariusz Woźniak. - Niemodlin : Urząd Miejski w Niemodlinie, 2009. - 207, [1] s. : il. - Tekst także w j. niem. Bibliogr. s. [208]

Publikacja nie ogranicza się do przedstawienia bogatego zbioru przedwojennych pocztówek, pokazuje wiele ciekawostek związanych z historią, gospodarką, mieszkańcami Niemodlina sprzed 1945 roku. Sporo uwagi poświęca miejscowościom, które dziś stanowią gminę. Stare karty pocztowe z Niemodlina i okolic w większości są unikatowe. Autorzy zbioru starali się podać daty wprowadzenia ich do obiegu pocztowego. Wiele z zamieszczonych w książce pocztówek wyszło spod ręki miejscowych wydawców.

Tajemnicze zamki i pałace : z terenu Dolnego Śląska i Opolszczyzny / Ewa Olszewska, Robert Primke, Maciej Szczerepa. - Cz. 1. - Kraków : Wydaw. TECHNOL, 2009. - 240 s. : il. - Bibliogr. s. 205-208 ; Cz. 2. - Kraków, 2010. - 304 s.

Mroczne zamczyska, bajeczne pałace i ukryte w gęstwinach dwory. Na Opolszczyźnie jest ich wiele. W pierwszej części publikacji przedstawiono historię i związane z nimi legendy dworów i pałaców opolskich w Kopicach, Piorunkowicach, Rysiewicach, Żyrowej. W części drugiej obiekty w Osieku Grodkowskim, Dobrej, Niemodlinie, Sławęcicach.

Z biegiem Małej Panwi, z biegiem lat... : zarys dziejów terytorium gminy Zawadzkie / red. Joachim Szulc. - [Kraków : b.w. ; druk: Drukarnia LEYKO], 2009. - 309 s. : il. - Bibliogr. s.304-306, Summ., Zsfg

Książka jest dziełem osób powiązanych rodzinnie bądź przez wieloletnią działalność na rzecz ziemi zawadzkiej: profesorów krakowskich uniwersytetów (Jana Rajmana, Jerzego Rajmana i Joachima Szulca), proboszcza parafii w Kielczy ks. Jana Wypiora i dr. Arkadiusza Barona, nauczyciela liceum w Zawadzkiem. Opowiada o miejscowościach usytuowanych w środkowej części doliny rzeki Małej Panwi: historycznie młodym mieście, jakim jest Zawadzkie, i dużo starszych wsiach Kielczy i Żędownicach.

Z dziejów cegielni w Krępnej / Regina Kalla-Szulc. - Krapkowice : Drukarnia „Sady”, 2009. - 212 s. : il. - Bibliogr. s. 206-212

Przemysł ceramiczny należy do najstarszych przemysłów na świecie, a cegła do jednego z najstarszych materiałów budowlanych. Autorka przedstawia nie tylko dzieje zakładu w Krępnej, ale również historię zakładów ceglarskich na Śląsku Opolskim. W pracy wykorzystano wiele archiwalnych dokumentów i zdjęć mieszkańców Krępnej. Tej miejscowości, leżącej w gminie Zdieszowice, poświęciła autorka jeden z rozdziałów książki.

ZAPIS CZATU Z ELŻBIETĄ DZIKOWSKĄ

14 października 2009 roku gościem WBP w Opolu była Elżbieta Dzikowska. Poniżej znajduje się zapis z czata, który odbył się tego dnia.

Moderator: Zapraszamy na czat z panią Elżbietą Dzikowską

~**mirka:** – Witamy na Opolszczyźnie :) Jak się Pani podoba nasz region i jak Pani zdaniem wypadamy na tle innych regionów Polski, jeśli chodzi o bogactwo kulturowe oraz jego promocję? Pozdrawiam, mirka

Elżbieta_Dzikowska: Opolszczyzna jest dla mnie regionem wyjątkowo ciekawym pod względem kulturowym. Przemieszkały się tutaj różne dziedzice pozostawiając świadectwa materialne w postaci bardzo ciekawych zabytków. To na Opolszczyźnie jest Paczków, z murami, basztami, kościołem o bronnym a w nim z jedy- na chyba studnia w kościele. Niedaleko stąd do Otmuchowa z arcyciekawym zamkiem, do którego wiodą tzw. końskie schody, pięknym ratuszem, tak jak i w Paczkowie i atrakcyjnym jeziorem, na którym można uprawiać wiele sportów. Niedaleko Złoty Stok!!!!

~**biblio:** – Obecnie podróżują wszyscy, wiele osób spisuje refleksje ze swoich wояży, filmuje je, zamieszcza w internecie. Czy nie ma Pani wrażenia, że poruszanie się po świecie spowszedniało, nie jest niczym nadzwyczajnym, np. powołaniem-misją, a jedynie sposobem na spędzenie wolnego czasu? Wobec takie-

go zalewu podróżników-turystów kogo uważa Pani za największego w obecnych czasach?

Elżbieta_Dzikowska: Nie umiem powiedzieć kto jest największym. Jest wielu podróżujących i przekazujących swoje doświadczenia. A jakość przekazu zależy od ich talentu i pasji. Świat jest otwarty ale nie każdy postrzega go tak samo, jedni jeżdżą żeby odpocząć pod zakurzoną palmą, a inni żeby go poznać. Mnie goni po świecie pasja jego poznania. Wzbogacam siebie i innych.

~**Aga:** :- Dzień dobry, jestem ciekawa czy nie żałuje Pani drogi, jaką Pani obrała??

Elżbieta_Dzikowska: Nie, nie żałuję. Wybrałabym ją jeszcze wiele razy.... gdyby to było możliwe. Uważam swoje życie za ciekawe i szczęśliwe. A jak są kłopoty – to trzeba je rozwiązać.

~**Rafal:** :- Witam panią. Chciałem spytać o dawne czasy, kiedy z p. Tonym Hali-kiem jeździła Pani po Amazonii i odwiedzała rdzenne ludy tam zamieszkujące. Jak takie wyprawy wyglądały od strony technicznej (nie widzianej przez kamerę)? Pozdrawiam

Elżbieta_Dzikowska: Nic było łatwe. Trzeba było samemu nosić ciężki sprzęt. Zdarzało się nocować pod chmurką. Być głodnym i spragnionym. Ale było warto, bo pokazywaliśmy świat ludziom, dla których wówczas był zamknięty.

~**Agnieszka:** :- Czy jest jakieś miejsce na świecie, którego Pani jeszcze nie dowiedziała?

Elżbieta_Dzikowska: Na szczęście jest ich wiele.

~**Ewa:** :- Czy planuje Pani w najbliższym czasie wydać jakąś publikację z zakresu

historii sztuki?

Elżbieta_Dzikowska: Tak. „Sztuka na papierze” Rozmowy z grafikami, rysownikami, artystami książki.

~**Justa** :- Iloma językami obcymi Pani się posługuje?

Elżbieta_Dzikowska: Hiszpańskim, angielskim, włoskim, francuskim, rosyjskim i trochę chińskim, bo jestem magistrem sinologii.

~**luki** :- Co skłoniło Panią do zostania podróżnikiem??

Elżbieta_Dzikowska: Ciekawość świata.

~**tomasz** :- Oprócz zwiedzania świata miała pani okazję poznać wielu wspaniałych artystów jako historyk sztuki. Spotkanie z którym z nich wywarło na Pani największe wrażenie? Pozdrawiam!

Elżbieta_Dzikowska: Tylu ich było... Spotaknia z Jerzym Nowosielskim, Jerzym Pankiem, o którego korespondencji z Józefem Gielniakiem, też znakomitym grafikiem, opracowałam z Wiesławą Wierzchowską książkę „Panek – Gielniak. Życie, przyjaźń, sztuka”.

~**tomasz** :- Jak Pani ocenia sztukę współ-

czesną? Czy ma Pani swoich faworytów?

Elżbieta_Dzikowska: Oczywiście mam. Bardzo mnie interesuje. Jestem jej krytykiem. Interesuje mnie to co jest w proście, nie do końca ocenione. Cenic pracę Leona Tarasewicza, Jana Dobkowskiego, Stefana Gierowskiego, Barbary Szubińskiej, Marka Jaromskiego, Tadcusza Dominika i wielu innych bliskich mi artystów, o których pisałam w mojej książce „Artyści w sztuce świata”.

~**ciekawski** :- Pani Elżbieto, jak Pani ocenia „konkurencję podróżniczą” – Cejrowski, Pawlikowska, Wojciechowska? Czyta Pani ich książki lub ogląda programy z ich udziałem? Jestem ciekawy jak Pani ocenia jakość realcji z ich podróży?

Elżbieta_Dzikowska: Cieszę się, że teraz młodzi pokazują świat. Każdy z nich ma inną osobowość i inaczej go przedstawia.

Elżbieta_Dzikowska: Dziękuję serdecznie za rozmowę. Pozdrawiam

Moderator: Dziękuję bardzo za udział w czacie. Zapraszam na kolejne.

Mirosława Koćwin
Oddział Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych
WBP w Opolu

Biblioteka realizuje projekt „Konservacja i digitalizacja zabytkowego zbioru Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu”. W ramach projektu konserwacji poddawanych jest 27 starodruków i 1 rękopis. Po konserwacji zabytkowe zbiory odzyskają swe walory estetyczne

Mając na uwadze istnienie w Opolu uczelni wyższych, a co się z tym wiąże dużej liczby kadry naukowej i studentów, konserwacja księgozbioru zabytkowego, dokumentującego przeszłość, umożliwi czytelnikom wykorzystanie go do celów badawczych i poznawczych. Jednocześnie Biblioteka, której zbiory należą do Narodowego Zasobu Bibliotecznego, zabezpieczy dla obecnych i przyszłych odbiorców te cenne dla dziedzictwa europejskiego pozycje. W Bibliotece, przechowywane w odpowiednich warunkach, będą mogły służyć kolejnym pokoleniom.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Oś priorytetowa 5.
Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe
Działanie 5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego.
Zadanie: Konserwacja i digitalizacja zabytkowego zbioru
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

„Inwestujemy w Twoją przyszłość”